

ÆTT OG ANNET

Løssalg Kr. 50.-

Årgang 19 Utgave 47

Grenland Ættehistorielag

Juni 1998

JUBILEUMSNUMMER

GRENLAND ÆTTEHISTORIELAG
1973 - 1998

Fra artikkelen om Thor Helgeson, skolelærer, klokker og historiesamler. Les mer i bladet.

INNHold JUBILEUMSNUMMER:

- 2 : Innhold.
- 3 : Info
- 4 : Budstikka.
- 5 : Vi presenterer våre medlemmer.
- 6 - 7 : Grenland Ættehistorielag 1973 - 1998
- 7 : Roar F. Nesse er død.
- 8 : Lagets styreverv gjennom 25 år.
- 9 - 13 : Peder Hanssøn Braad,
sogneprest til Bamble, Kragerø oc Sannichedahl.
- 13 - 14 : En sjøgutt på rømmen.
- 15 - 16 : En spennende arvesak fra Eidanger.
- 17 - 18 : Det Kongelige Norske Videnskabers Selskab.
- 19 : Personalia - en særskilt samling på Riksarkivet.
- 20 - 27 : Gjersdøl i Gjerpen, del 3.
- 28 : Koleraepidemien i 1830 årene.
- 29 - 33 : Köster - tysk borgerslekt i Skien på 1600-tallet.
- 33 : Bolvik Jernverks arkiv.
- 34 - 35 : Gurine Gaasehølen forteller fra gamle dage i Gjerpen.
- 36 - 40 : Henrik Ibsen, med aner i Skien gjennom nesten 300 år.
- 41 - 44 : Thor Helgeson, skolelærer, klokker og historiesamler.
- 45 - 49 : Det Kongelige Danske Landhusholdningsselskab.
- 50 - 55 : Folketelling for Moldhaugen, Solum 1891.
- 55 - 58 : Lagets Arrangementer gjennom 25 år.
- 59 : Spørsmål og svar.
- 60 : Slekts- og lokalhistorisk dag, Ibsenhuset 6 juni.

JUBILEUMS REDAKSJONSKOMITE :

Thor Gundersen	Tlf. 35 52 27 84	Jan Christensen	Tlf. 35 52 47 08
Terje Rehn Holm-Johnsen	Tlf. 35 56 62 65	Gard Strøm	Tlf. 35 54 22 53
Per Stian Bjørnø Kjendal	Tlf. 35 55 66 66	Dag Straume	Tlf. 35 52 18 47
Torbjørn Aasetre	Tlf. 35 56 81 43	Gunnlaug Aasetre	Tlf. 35 56 81 43

Bladet kan også motta kommentarer og bidrag via e-mail : slekt@online.no

Eller via vanlig post til Grenland Ættehistorielag, postboks 169, 3901 PORSGRUNN

INFORMASJON OM GRENLAND ÆTTEHISTORIELAG :

Styret i laget :

Formann	Jan Christensen	35 52 47 08	jchris@eunet.no
Viseformann	Thor Gundersen	35 52 27 84	twgu@online.no
Kasserer	Terje Rehn Holm-Johnsen	35 56 62 65	h-johnse@online.no
Sekretær	Per Stian Bjørnø Kjendal	35 55 66 66	kjendal@online.no
Arkivar	Kersti Sorter	35 97 21 57	sorter@online.no
Styremedlem	Inger Mathisen	35 59 55 03	imathise@online.no
Styremedlem	Gard Strøm	35 54 22 53	gstrom@online.no
Varamedlem	Rolf Høiberg	35 56 59 19	rhoiberg@online.no
Varamedlem	Andreas Søli	35 50 01 57	asoeli@online.no

Kjenner du slektsforskere som fremdeles ikke er medlem i vår forening, og som derved går glipp av muligheten for å bruke vårt meget gode arkiv? Det kan skyldes at vedkommende ikke vet hvor en skal henvende seg. Her er alle nødvendige opplysninger for den som vil bli medlem:

Kontakt Adresse : Grenland Ættehistorielag, postboks 169, 3901 PORSGRUNN.
E-mail : slekt@online.no

Prisene for medlemskap er som følger:

Enkeltperson kr. 100, Ektepar kr. 120, Pensjonist kr. 70, Pensjonistektepar kr. 80, Skoleungdom kr. 70

Kontingenten sendes til: **Grenland Ættehistorielag,**
Postgirokonto 0814 3663184,
Postboks 169
3901 PORSGRUNN

ANNONSE

Dette bladet er kopiert, falset og stiftet hos

A/S VAPRO

Hagebyveien 26, 3735 Skien

Tlf.: 35 59 85 77

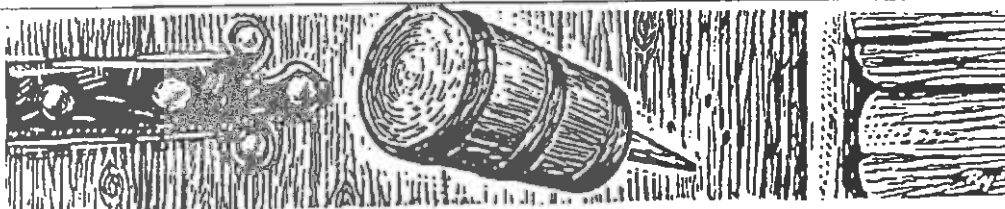
Fax: 35 59 52 95

E-mail: vapro@online.no

Kanskje du også kan ha bruk for våre tjenester ?

I tillegg til kopiering m.v. kan pakkeavdelingen på A/S VAPRO tilby plastpakking, konvoluttpakking, adressering, databehandling av adresser og enda mye mer.

Be om et tilbud - det kan lønne seg !

BUDSTIKKA

BYTTEMØTER SOMMER 1998

- 11. juni, byttemøte 18.00 - 19.00
- 9. juli, byttemøte 18.00 - 19.00
- 13. august, byttemøte 18.00 - 19.00

BIBLIOTEKMØTER FOR HØST/VINTER

- 3. september, vanlig møte 18.00 - 19.00
- 17. september, vanlig møte 18.00 - 20.00
- 1. oktober, utvidet møte 18.00 - ca 21.30
- 15. oktober, vanlig møte 18.00 - 20.00
- 5. november, vanlig møte 18.00 - 20.00
- 19. november, vanlig møte 18.00 - 20.00
- 3. desember, utvidet møte 18.00 - ca 21.30
- 17. desember, vanlig møte 18.00 - 20.00

NYTT TIL ARKIVET

Folketellingen 1900 er nå slutført, og vi har nå hele Telemark.
Vi starter med innkjøp av folketellingen 1865.
Regesta Norvegica VII har kommet.

NYE MEDLEMMER

Svein Wang og Anne Marie Christiansen, Porsgrunn

Birgit og Hugo Bruun, Tjaereby, Danmark

Anne Sandvik, Røyken

Terje Norin, Kvernaland

Ruth Bærland, Ulefoss

Svein W. Pettersen, Skien

Ragnhild Stenhaug Nordbø, Skien

Hjørdis og Ingvar Follaug, Skien

Liv Marie Skilbred Pettersen, Skien

Liv Kongsvold Pettersen, Skien

VI PRESENTERER VÅRE MEDLEMMER :

Dette for at personer som holder på med samme slekt, lettere skal komme i kontakt. Dette er jo også sosialt, vær ikke redd for å ta kontakt. Vi vil hovedsaklig presentere personer som kommer på møter.

Jørn Rune Andersen f. 03.11.1959, Adresse: Tyristien 4, 3727 Skien, Tlf. 35539525

Har alltid vært lokalhistorisk interessert og starta med slektsforskning for et par år siden, inspirert av min bror som da gav ut slektsbok om Rorge-ætta på min mors side. Jeg stammer da fra følgende gårder i Øyfjell på mormors side: Rorge, Meinstad, Skolås, Stuvetrå, Groven, samt husmannsplassen Dal i Dalsbygda og en Ole Anderson (ca.1800) fra Sauherad. Fra morfars side kommer jeg fra Grini i Gjerpen hvor jeg stopper på Ole Pedersen Grini (1827) og Leerstang i Bergsbygda hvor jeg har stoppet på Anders Christensen (1839) og Gunhild Amundsen (1843). Forsker mest på fars-siden, nå hvor jeg på farmors side ikke har kommet lenger enn til Nella Thomine Nielsen (1880) fra Gjerpen og Karl Amundsen (1876) fra Vrådal. På farfars side har det gått litt bedre og har der stoppet opp på Jonas og Torborg Kristoffersen (ca. 1850) fra Kilebygda, og på Lars Pedersen Fæhn (ca. 1830?) fra Kaasen (?) i Holla. Jeg stammer på farssida direkte fra Sandsvær hvor jeg har stoppet på Andreas Olsen Saga (ca.1817) som var sønn av Ole Olsen, og Maren Oline Sørensdatter (1822) som var datter av Søren Olsen. Mulige gårder i Sandsvær kan være Saatvedt, Saga, Stadsmyr og Loftstugrave. Noen som kan hjelpe med slekt / gårdshistorie fra Sandsvær? Til en kommende slektsbok trenger jeg også stoff om Bakken Skofabrikk, Frelsesarmeen i Skien før krigen, stuer-yrket på 1800 tallet. Er også på jakt etter en singelplate med Skien Strengemusikk, møbler av møbelsnekker Halvor Svendsen og rosemala ting av Aslak Rorge. Jobber ellers med kirkegårdsregister over Øyfjell, samt en bok om Skiens rockhistorie som vil omtale og avbilde nær 1000 folk fra Grenland fra 1956 til 1997. Med et alfabetisk personregister vil denne bli en kilde for fremtidige slektsforskere. Utgies av forlaget Genius høsten 1998.

Andreas Søli, født i 1935 og oppvokst på Søli, 82-1 i Gjerpen, som er min fars slektsgård. Men bor på Meen, 70-11, som jeg har overtatt etter morfar. Tlf 35 50 01 57, E-mail asoeli@online.no

Gift med Edith, født Dramstad fra Rakkestad. Vi har en sønn, to døtre og fire barnebarn.

Slektsgransking har ikke vært min «last» før de siste år. Et overraskende besøk av 5-menning fra USA i 1994 fikk meg til å sette opp en anetavle ved hjelp av Kr. Lids bok. Men det gikk raskt opp for meg at Per Sverre Øvrum (nesten nabo og 5-menning) hadde alt jeg lette etter og vel så det. Siden har vi hatt et tett samarbeid om slekt, og vi har felles database. Særlig synes jeg det er verdifullt å få tak i gamle bilder, vi har snart scannet inn et firesifret antall, navngitte.

En oppfordring til alle: Få slekt/kjente til å finne fram gamle bilder, skriv navnene på baksiden, og **gjør det i dag!** Vi er minst en generasjon for sent ute med dette, og du er kanskje, eller blir snart en av eldste generasjon i slekta! Skulle jeg felle en tåre for hvert ukjent bilde jeg har, ville eggelasset bli fullt!!

Tilbake til stammen: Farmors far fikk skjøte på Søli fra Løvenskjold 23/10 1869, gården hadde vært i slekta som leilendingsbruk i mange år. Hun hadde aner rundt i bygda: Langerød, Fløtterød, Espedalen, Ås, Gulset, men også på Lunde og Siljan i Bjørkedalen, Eskeland og Ausland i Gjerstad. Farfars slekt kom fra Melfald og Melumejet i Solum, her er kunnskapene foreløpig dårlige.

Morfar kjøpte Meen i 1923, han er født i Stensrød, har aner på S Løberg, Ballestad, Skyer, Lyngås, Haugerød, Berg, Fossjordet, ja de fleste slekter er vel vevet inn? Mormor kom fra Grønnerød, hennes far fra Hustuft i Hedrum og ellers mange gårder der. Hennes mor kunne besøke slekt i Nygård, Nærum, Bjørntvedt i Solum. Jeg kan i farta ikke finne på noen «etterlysning», og velger å avslutte med

Husk det der med bildene!

GRENLAND ÆTTEHISTORIELAG 1973 – 1998

Foranledningen til oppstarten av et slekthistorielag i Grenland var et kurs i slektsgransking som ble holdt i Porsgrunn sent på vinteren 1973. Ved kursets avslutning var det blitt så stor interesse at ideen om å starte en forening ble født. En arbeidsgruppe ble nedsatt, og annonser satt inn i distriktets aviser for å innkalle interesserte til et konstituerende møte. 40 personer møtte opp på Brekke museum, og resultatet ble at foreningen ble startet 12 juni 1973.

Foreningens formål har i alle år vært å fremme interessen for slektsgransking og å samle inn og registrere personal- og lokalhistoriske data til hjelp og nytte for medlemmene. I de første årene slet laget med trang økonomi; det var kun medlemskontingenten som ga noe inntekter, og det gikk ikke så altfor fort å skaffe materiale til et lagsarkiv. Men det ble spinket og spart, og det første man fikk tak i, var 1801-folketellingen for Telemark. Dette var på den tid fotostat av originalen, og man syntes nok man hadde fått et fantastisk hjelpemiddel. Senere har jo alt kommet på mikrofischekort og er EDB-registrert, så det har blitt enklere etter hvert. Noe senere ble også prestemanntallet 1664-66 anskaffet.

Slekthistorisk forening i Grenland

har konstituerende møte
tirsdag 12. juni kl. 19.
i foredragssalen, Fylkesmuseets
nybygg, Øvregt. 39, Skien.
Etter møtet hyggelig samvær på
Brekke Parkkafé.
Alle interesserte er velkomne!

Slektsgransking er populært i Porsgrunn STOR INTERESSE FOR AOF-KURS

Noen av stifterne i laget, Gunnlaug Aasetre, Ingebjørg Skjelbred og Toralf Frogner.

Ved lagets 10-års jubileum i 1983 hadde arkivet økt til også å omfatte skifte kortregister for Bamble og diverse skattemanntall for 1762 og gårdsmanntall fra 1720-30 årene. Laget holder hvert år et medlemsmøte på høsten og årsmøte på våren med foredragsholder. Det er mange bygdebokforfattere, genealoger og arkivarer som gjennom årene har holdt sine foredrag for en lydhør forsamling fra Grenland. I tillegg blir det forsøkt hvert år å foreta en sommerutflukt i mai/juni til et eller annet sted med slekthistorisk interesse, så Telemark har blitt trålet på kryss og tvers.

Medlemsantallet steg i de første årene til å nå ca 100 medlemmer ved 10-års jubileet. Utlånsvirksomheten fra lagsarkivet var i mange år laber, grunnet at laget førte en omflakkende tilværelse og arkivet måtte bero hjemme hos arkivaren, men i 1986 fikk laget tilbud om å sette opp arkivskap på lokalhistorierommet på Porsgrunn bibliotek og dermed startet en ny æra i lagets historie.

Det ble nå startet med medlemsmøter/arbeidsmøter hver 14. dag på Porsgrunn Bibliotek. Dette ble enormt populært. Medlemmer møtte opp og lånte materiell, diskuterte slekt, fikk råd og vink, og aktiviteten mangedoblet seg. Lagets arkiv øker fra måned til måned og omfatter nå ca 330 arkivnummer. Blant dette kan vi nevne:

Folketellinger 1815-25-35-45-55 med navnelister, der hvor dette finnes. Skifteregistre for Øvre/Nedre Telemark/Bamble/Skien/Kragerø, - for perioden slutten 1600 - ca 1850, Rowberg-arkivet (Nekrologarkiv) fra St. Olaf College (fische), 1801-tellingen for hele Norge (Fische), Mormonernes Genealogical Index for Norge (fische), 1701-tellingen for Vestfold (det som fins) og selvfølgelig mye, mye mer.

I tillegg forsøker laget å skaffe alt tilgjengelig og utilgjengelig stoff om vårt distrikt, vesentlig Grenland, men også mye om øvrige Telemark. Laget kjøper ikke bygdebøker og mikrofilm av kirkebøker, da dette kan lånes på biblioteker. Vi konsentrerer oss om det som normalt er lite tilgjengelig for folk flest, og er alltid på jakt etter nye kilder.

En stor tilvekst til laget var da vi fikk tilgjengelig fra Skien kommune hele arkivet etter Gjerpen Bygdebokkomite. Arkivet levde en kummerlig tilværelse i et mørkt kjellerrom i Skien rådhus og gikk en usikker fremtid i møte før det ble reddet ut. Arkivet omfatter ca 15 hyllemeter med avskrifter av kirkebøker, pantebøker, skifteprotokoller, jordebøker, skattematrikler, lens- og fogdearkiver, amtsregnskaper etc, etc. Dette beror hos formannen av rent praktiske årsaker, men er tilgjengelig for lagets medlemmer. Mye av dette arkivet er også etter hvert blitt tilrettelagt med navneregistre. Gjerpen kirkebok har også blitt dataregistrert av medlemmer av laget og foreligger nå til salgs til medlemmer. Registeret dekker perioden 1681-1814.

Siden 1979 har Grenland Ættehistorielag gitt ut et medlemsblad "Ætt og Annet" med to nummer pr. år. Dette har nå økt til 3 nummer pr. år og blir sendt ut til en medlemsmasse på ca 300 medlemmer. Med mange artikler og mye godt stoff gjennom årene, og nå også med navneregistre, er bladet blitt et godt forum for slektsproblemer og løsninger. Etter hvert har også data-alderen nådd slektsforskermiljøet, og flere og flere av medlemmene har gått over til dataregistrering av sine slektsnotater. Det har vært opprettet flere grupper som holder egne møter over temaer som slektsprogrammer og scannerbruk.

Laget har også begynt å presentere seg på internet ved egen hjemmeside, hvor forskjellige aktiviteter blir publisert. Medlemsmøter og lagets arkiv etc er tilgjengelig for alle.

I løpet av de 2-3 siste årene har lagets medlemmer trålet kirkegårdene i distriktet og skrevet av gravstener. Dette er så blitt dataregistrert og lagt ut på internett, samtidig som kopier har funnet veien inn i lagets arkiv.

Den seneste aktiviteten som er startet, er filming av originalt arkivmateriale på Statsarkivet i Kongsberg. Statsarkivet har vært så velvillige at de har latt oss benytte fotoutstyr på lesesalen, og den første «mikrofilmen» er allerede tilgjengelig til utlån. Også på Telemark Sentralsykehus har man vært og filmet, og nå er dermed «Radesykehus-protokollen» fra 1780-årene også foreviget.

Laget har i jubileumsåret mange jern i ilden. Medlemstallet øker over all forventning. Aktiviteten på møtene er meget stor, og det er å håpe og tro at dette kan fortsette, slik at vi kan holde liv i Grenland Ættehistorielag i mange, mange år fremover mot nye oppgaver og jubileer.

Jan Christensen – Våren 1998.

ROAR F. NESSE ER DØD.

Det var med sorg vi leste meldingen om at Roar Nesse var gått bort. Vi visste at han var alvorlig syk, men da meldingen kom, var det likevel vondt.

Roar F. Nesse var en av stifterne av Grenland Ættehistorielag. På avslutningen etter et kurs i slektsgranskning var det han som kom med forslaget om å danne en forening for slektsgranskere her i Grenlands-området. Det var da naturlig at han ble med i interimstyret som ble nedsatt, og som innkalte til stiftelsesmøte i juni 1973. Roar Nesse ble viseformann i det første styret og hadde dette vervet i to år. Deretter satt han som formann i fire år, og fra våren 1979 var han arkivar i foreningen. I 1979 begynte vi også å gi ut medlemsbladet vårt, og Roar var ivrig med helt fra starten. Etter hvert ble det slik at han mottok alt stoffet og redigerte det, og det var også Roar som i flere år sørget for å få bladet mangfoldiggjort.

I 1991 måtte han melde at sviktende helse gjorde det umulig for ham å fortsette, både som arkivar og i redaksjons-komiteen. Etter dette så vi ham sjelden, men vi vet at han fortsatte med sin slektsgranskning, og helt til det siste leste han medlemsbladet med stor interesse.

Roar var aldri redd for å ta et tak, og vi som jobbet sammen med ham i flere år, vet at det var et tap for foreningen da han måtte gi seg. Vi takker for det han har gjort for Grenland Ættehistorielag - og vi lyser fred over Roar F. Nesses minne.

LAGETS STYREVERV GJENNOM 25 ÅR

Formenn:

Steinar Larsen	1973 – 1974	2 år
Roar Nesse	1975 – 1978	4 år
Thor Gundersen	1979 – 1984, 1989 – 1992	10 år
Torbjørn Aasetre	1985 – 1988	4 år
Nicolai Flor	1993 – 1996	4 år
Jan Christensen	1997 –	2 år

Viseformenn:

Roar Nesse	1973 – 1974	2 år
Torbjørn Aasetre	1975	1 år
Inger Grethe Solstad	1976 – 1979	4 år
Steinar Larsen	1980 – 1984	5 år
Thor Gundersen	1985 – 1988, 1993 –	10 år
Nicolai Flor	1989 – 1992	4 år

Kasserer:

Gunnlaug Aasetre	1973 – 1979	7 år
Torbjørn Aasetre	1980 – 1984, 1993 – 1996	9 år
Alf Granly	1985 – 1992	8 år
Terje Rehn Holm-Johnsen	1997 -	2 år

Sekretær:

Torbjørn Aasetre	1973 – 1979	7 år
Gunnlaug Aasetre	1980 – 1987	8 år
Jan Christensen	1988 – 1996	9 år
Per Stian Bjørnø Kjendal	1997 -	2 år

Arkivar:

Harald Bomann-Larsen	1973 – 1975	3 år
Thor Gundersen	1976 – 1978	3 år
Roar Nesse	1979 – 1993	15 år
Reidar Ballestad	1994 – 1997	4 år
Kersti Sorter	1998 -	1 år

Styremedlemmer:

Helga Zeiffert	1973 – 1976	4 år
Gunnild Olsen	1973 – 1975	3 år

Steinar Larsen	1975 – 1976, 1979	3 år
Irene Nilsen	1977 – 1982	6 år
Harald Bomann-Larsen	1977 – 1978	2 år
Olav V. Landsverk	1980 – 1983	4 år
Alf Granly	1983 – 1984	2 år
Nils Stigen	1984 – 1987	4 år
Håkon Livland	1985	1 år
Jan Christensen	1986 – 1987	2 år
Gunnlaug Aasetre	1988 – 1993	6 år
Nicolai Flor	1988	1 år
Torbjørn Aasetre	1989 – 1992	4 år
Lisbeth Meistrand	1993 – 1996	4 år
Kersti Sorter	1994 – 1997	4 år
Gard Strøm	1998 -	1 år

Varamenn til styret:

Ruth Greve	1973 – 1975	3 år
Ingebjørg Skjelbred	1973 – 1975	3 år
Harald Bomann-Larsen	1976,	
	1979 – 1980	3 år
Irene Nilsen	1976	1 år
Steinar Larsen	1977 – 1978,	
	1985 – 1988	6 år
Hjørdis Valle	1977 – 1980	4 år
Alf Granly	1981 – 1982	2 år
Marie Hafund	1981 – 1985	5 år
Nils Stigen	1983	1 år
Håkon Livland	1984	1 år
Lisbeth Meistrand	1986 – 1992	7 år
Gunnar Oland	1990	1 år
Bjørn Olsen	1991	1 år
Stian Norli	1992 – 1993	2 år
Reidar Ballestad	1993	1 år
Per Stian Bjørnø Kjendal	1994 – 1996	3 år
Gunnlaug Aasetre	1994 – 1996	3 år
Anne Grethe Kittilsen	1997	1 år
Gard Strøm	1997	1 år
Rolf Høiberg	1998 -	1 år
Andreas Søli	1998 -	1 år

HERR PEDER HANSSØN BRAAD

SOGNEPRÆST TIL BAMBLE, KRAGERØE OC SANNICHEDAHL.

**En Føljetong i to deler om jakten på hans etterkommere
og deres mulige forbindelse til slekten Trost i Bamble.**

Av Anne Grete Kittilsen

Første Del

Fra flere kanter og ved flere anledninger har det kommet meg for øre en familiehistorie. Den går ut på at mange nålevende bamblinger skal være etterkommere etter sognepresten Peder Hanssøn Braad. Bindeleddet skal gå gjennom en viss Rasmus Madsen Trost, som var skolemester på Herre ved inngangen til 1800 tallet. Det var ingen som visste hvor denne Rasmus kom fra, og jeg påtok meg oppdraget med å forsøke å finne ut litt om dette.

Trostene lot seg forholdsvis greit lokalisere. De kan følges gjennom kirkebøker og skifteprotokoller tilbake til 1600 tallets Skien. Da var Peder Eriksen Trost sagmester i Skien, gift der i 1670 med Helle Madsdatter. Den nevnte skolemesteren på Herre var deres oldebarn. Men hva med forbindelsen til Peder Braad i Bamble? Her lå det en utfordring som jeg ikke kunne stå for. For å løse dette, måtte jeg først finne ut så mye som mulig om Herr Peder og hans eventuelle barn og barnebarn, og se om noe av det jeg fant kunne ha med Trostene å gjøre. Det jeg har funnet, følger i nogenlunde kronologisk orden (eller forvirring!) nedenfor.

Herr Peder var sogneprest til Bamble, Kragerø og Sannidal i siste halvdel av 1600 tallet - altså på samme tid som Peder Eriksen Trost var sagmester i Skien. Hans enke het Inger Hansdatter Sletter. Den tidligste kilden jeg har støtt på som omtaler ham, er et offentlig skifte i Skien av 31. januar 1675. Det var den noe uheldige « Anne Matzdatter af Bamble, som disvær af uact oc schødisløes hafde qvalt, den Hæd. oc vellærde Mand her Peder Hanssøn Braad Lille Søn - 13 uger gam. udi vuggen.» Vi må gå ut fra at Herr Peder på dette tidspunkt var prest i Bamble, og at Anne har måttet skifte sin «uact» for en annen prest, siden han var barnets far.

Han hadde også en datter Kirsten, gift med Niels Pedersen Herrestad på Rafnes. Hun ble begravet i Bamble 6. oktober 1717, da sagt å være 47 år gammel. Hun må altså være født ca. 1670. Det har hittil ikke lyktes å finne noen barn etter henne. Men skriftet fra Skien viser iallfall at hun ikke var hans eneste barn.

I 1680 eide Peder 3 huder i gården Vinje i Bamble, og må ha fått tak i 2 huder til, for i 1692 ble «Peder Braads arfvinger» oppført i Bamble tingbok som eiere av 5 huder i gården, mens Gjerpen prosti eide den sjetten og siste huden.

I Bamble Historielags arkiv skal det ifølge « Bygdebok for Bamble » finnes et skriv datert 4. Sept. 1684, der sognepresten Peder Hanssøn Braad uttaler seg om skyldsettingen av gården Tråk. Det viser seg at han hadde en morbror der som hette Laurits Pedersen, var tolder i «Vestkilen», brukte Kammerfoss sag, og bodde på Tråk i 1630 årene.

Det neste notatet i kildene er fra « Norske Kongebrev 1686 - 1689 » og datert 21. juli 1686. Det var Christian Mortensen Punth som fikk kallsbrev som sogneprest til Bamble, Kragerø og Sannidal etter avdøde Peder Hanssøn Braad. Det fremkommer også at samme Punth tre år tidligere var utnevnt som kappellan i samme prestegjeld med ekspektanse på sogneprestembedet. Braad må da ha vært noe opp i årene, eller hatt skrantende helse, siden hans kommende etterfølger ble utnevnt. Eller kunne det ha andre årsaker?

Kildene etter 1690 dreier seg først og fremst om hans enke - « Sl. Peder Braads Enche Inger Hansdatter.» Hun bosatte seg i Kragerø, der hun ble begravet den 21. august 1713.

I 1705 var det en langtekkelig delegangssak mellom gårdene Vinje, Brekke og Utgården. Det var eierne som ville gå opp grensene seg imellom. Vinjes eier var da «Madame Inger Sletter, Sal. Herr Peder Braads enke, « som bodde i Kragerø. Inger hadde vanskelig for å møte i retten selv, og sendte derfor stedfortredere. Den ene var hennes svigersønn Niels Pedersen på Rafnes, som møtte den 14. juli 1705 « paa hans vermoders veigne.»

En måned tidligere, den 3. juni, var saken blitt utsatt av en annen stedfortreder. Da var det Monsieur Wilhelm Barnholt, lærer i Kragerø, som representerte henne. Og han er omtalt på følgende måte i tingboken: « Kom udi Rette Monsr. Vilhelm Barnholt, og paa hans bestemoder Madame Inger Salig Hr. Peder braads Veigne, i Rette kallede Stefne Vidne ..» osv.

Det er ingen tvil om at tingskriveren her omtaler Inger som Wilhelms bestemor. Men hans avstamning er godt kjent. Han var døpt i Skien i 1673, midt i en søskenflokk på elleve. Hans mor het Margrethe Stochfled, og var datter av Biskop Henning Stochfled i Christiania. Hans far var Marcus Barnholt, « Præsident» i Skien, født der i 1637

som sønn av **Casper Barnholt**, Borgermester i Skien, og **hans eneste kone Dorte Zachariasdatter, som døde etter ham.** Wilhelms dåp og morens introduksjon er innført i Skien kirkebok, og viser med all mulig tydelighet hvem som var hans foreldre. Hva kan tingskriveren så ha ment?

Wilhelms eneste kjente barn - Marcus - ble døpt i Kragerø i desember 1705 - 6 måneder etter at hans far møtte i saken på Vinje. Morens navn var **Karen**. I Barnholtenes slektsbok blir hun kalt **Karen Pedersdatter Ordning** - uten at det blir gjort nærmere rede for hennes herkomst. Og i Carsten Hopstochs bok om «Søndre Kalstad og Kragerøslekten Biørn,» står det på s. 313 at **Wilhelm Barnholt ble gift i 1701 med «Mad: Karen Phundt.»** Forfatteren oppgir Kragerø kirkebok som kilde til denne opplysningen. Dette ser umiddelbart noe underlig ut, siden denne kirkeboken ble påbegynt sent på høsten 1702, men det kan likevel ha en fornuftig forklaring.

Den lille Marcus ble senere «Veyer og Maaler» i Kragerø, gift, og satt svært godt i det. Men han fikk ingen barn, og på sine eldre dager skrev han testamente til fordel for de fattige i byen. Der er to av hans egne «søschildbarn» nevnt, det ene er Dorothea Jensdatter Trost, og det andre en viss **Pernille Boyesdatter Ordning**, «født døv og dum.»

Den 17. juli 1719 tinglyste Ole Hansen Haukedal Monsr. Christen Lunds kjøpebrev på 2 ½ huder med bygsel i gården Vinje. Denne parten må altså en gang etter 1690 være solgt til Christen Lund. Og 18 år senere, 1. april 1737, ble det **lyst pengemangel** til Ole Hansens gårdspart i Vinje. Den som gjorde dette, var **Wilhelm Barnholts sønn i Kragerø, Marcus Wilhelmsen Barnholt!** Det ser ikke ut til at han kom noen vei med dette. Men det kan likevel ikke bety annet enn at Marcus regnet seg som odelsberettiget til denne parten, og ikke ville la odelsretten gå ut. Og da må vi se på skriverens innførsel fra 1705 med nye øyne. Her **må** det være et nært slektskap til Vinjes forrige eier Peder Braad - **men hva?**

Annen Del

Og nå vil leseren spørre, kanskje med en viss frustrasjon, hva første kapittel har med slekten Trost å gjøre. For å svare på dette, må vi forlate Peder Braads enke for en stund, og se nærmere på Barnholtslekten. Det viser seg nemlig at **to av Wilhelm Barnholts søstre, Anna Catharina og Sophia, ble gift med sønner av Peder Erichsen Trost i Skien.** Anna giftet seg med Mads, som var eldst - men skiftet etter ham forteller at han døde etter kort tids ekteskap, uten å etterlate seg barn. Den yngste, Jens, fikk Sophia. Hun ble begravet 29 år gammel i Kragerø i 1707, men hadde rukket å få en datter, som fikk navnet Dorothea. Dennes fetter, den barnløse «Veier og Maaler» Marcus Wilhelmsen Barnholt i Kragerø, betenkte henne i sitt testamente fra 1759 som sitt «Søschildbarn Dorothea Jensdatter Trost, en Pige noe aldrende og stedse svagelig.» Hun døde på Bratsbergkleven langt over 70 år gammel i 1783, som gammel jomfru. Så disse to forbindelsene mellom Trostene og Barnholtene (og eventuelt gjennom dem Peder Braad) resulterte bevislig ikke i etterslekt, hverken i Bamble eller andre steder. En annen ting er at Sophia Barnholts enkemann, **Jens Pedersen Trost**, giftet seg en gang til. Hans nye kone het **Anne Christiansdatter**, nevnt som hans enke i skiftet etter ham. Med henne fikk han en rekke barn. Blant disse var sønnen Mads, som ble far til Rasmus Madsen Trost, skoleholder på Herre.

Med dette trodde jeg lenge at undersøkelsen var avsluttet - uten resultat. Men det var jo alltid en sjanse for at den Hæderlige og vellærde Mand Herr Peder i Bamble hadde enda flere barn - så «antennene» ble ikke slått av. Så kom jeg en dag over en uventet innførsel i Brevik kirkebok. Det var en barnedåp fra 1719 som fanget min oppmerksomhet. Et «PigeBarn» i Brevik fikk navnet **Kirsten Braad!** Hvis leseren har klart å holde hodet klart og tunga rett i munnen gjennom skriverens til nå utallige krumspring, vil han kanskje huske at Peder hadde en datter med det samme navnet, og som var død to år tidligere. Hun skulle være barnløs - men her var hun plutselig oppkalt! Kunne hun likevel ha barn etter seg?

Nå ble det spennende! Barnets far hadde det ikke altfor uvanlige navn Niels Hanssøn, riktignok med Monsieur foran. Moren het **Dorothea Samuelsdatter Brun** - og flere av fadderne var fra Rafneskretsen i Bamble. Dette så lovende ut - kanskje Kirsten hadde vært gift før med en Samuel, og hadde Dorothea fra første ekteskap? Jeg fant frem «Norske Kongebrev,» tilfeldigvis akkurat da innlånt til huset fra Ættehistorielaget. Siden de først lå der, ville det jo være dumt ikke å slå opp, iallfall, på navnet Brun.

Og det var der! Den 11. august 1686 ble det utstedt kallsbrev for en **Samuel Olsen Brun som Residerende Kappellan i Kragerø.** Allerede den 30. januar 1694 ble hans etterfølger utnevnt.

Samuel var da død. Dette måtte jo bare stemme - det var jo nettopp i Kragerø Peders enke bodde - kanskje hadde hun flyttet til sin datter da hun ble alene - kanskje og kanskje og kanskje - minst en livshistorie begynte å boble frem i min lett bevegelige historiske fantasi!

Takket være mange flittige avskrivere i dagens Kragerø, var veien kort til Kirkebok for samme by. Den lå klar på PCen. Og der fant jeg det jeg hadde håpet - men likevel ikke det jeg hadde ventet! - For blant begravene i 1705 står innført **Pernele Brod, Sl. Hr. Samuels.»** Det var altså ikke Kirsten som var mor til Dorothea Samuelsdatter.

Men tydeligvis en søster av henne - altså enda en datter av Peder Braad! Og hun hadde en datter, som senere kalte opp sine døtre - først etter sin barnløse tante - som kanskje hadde tatt seg av henne da hun ble foreldreløs??- Senere fikk hun også en Pernille etter sin mor. Og ikke bare det - Dorothea fikk hele åtte barn, som alle selvfølgelig var

etterkommere etter Peder Braad. Her var det plutselig opptil flere sjanser for å finne et bindeledd til nålevende bamblinger.

Men så var det de Trostene, da! Det var jo der forbindelsen skulle være, ifølge familiehistorien.

Det kunne jo hende at det lå noe der, som jeg hadde oversett. Så jeg begynte å lete etter hvordan det gikk med barna til Dorothea. Hele fem av dem døde som små, og er dermed ute av sagaen. Av de andre tre, er to funnet igjen. Det er den før nevnte Kirsten, og søsteren Anne Marie. Sistnevnte giftet seg i Brevik med Claus Pedersen, antagelig en fetter på farssiden. De fikk fire barn i Brevik, begravet to av dem, og forsvant så fra kirkeboken der. Og Kirsten ble gift i Brevik den 2. november 1742 med Studenten Christen Greve, som så ble klokker i Gjerpen. Hun flyttet dit med ham, for der finnes hun begravet - dessverre allerede den 1. august året etter.

Christen Greve ble altså enkemann etter bare noen måneders ekteskap, og uten barn. Men han ventet ikke lenge før han fant en ny kone. Den 18. juni 1744 ble han gift igjen. Og hva var brudens navn? Jo takk, intet mindre enn Helle Jensdatter Trost! Hun var datter av den før nevnte Peder Erichsen Trosts yngste sønn Jens og hans annen kone Anne Christiansdatter! Jens, som først var gift med Sophia Barnholt og hadde en datter med henne, fikk en ny datter - som giftet seg med enkemannen etter Peder Braads oldebarn. Er det rart det blir familiehistorier av sånt? - Og det må sannelig ha vært tett forbindelse mellom slektene Barnholt og Trost - og Peder Braads etterkommere!

Det er ikke få tråder i den veven som har dukket frem underveis på denne jakten. Sikkert er det ikke at «gåten» noen gang lar seg løse. Men fortsettelse følger dersom det dukker opp mer - og dersom leseren orker mer. I tillegg til de nevnte døtrene til Peder Braad, er det funnet en mulig sønn i Skien som het Anders Pedersen Braad. Ved skifte etter ham i 1712 oppgis det at hans enke het Karen Andersdatter, og at de hadde «tvende Døtre som begge er i Sverrig.» Hvis noen av dem har giftet seg med Troster, har de neppe vært med på å befolke Bamble, iallfall! - Men Dorothea Samuelsdatters sønn Hans er ikke funnet igjen, nær sagt hverken død eller levende. Heller ikke datteren hennes, Anne Marie, som fikk fire barn med Claus Pedersen. Og i skiftet etter Dorothea Trost, den gamle jomfruen på Bradsbergkleven, er det nevnt at hun hadde en nevø i Drammen, «hvorum ingen etterretning haves».....

Så mulighetene er legio - selv om vi etter hvert beveger oss lovlig langt fra Bamble og de slektsgrenene som lever der i dag - som er etterkommere etter Rasmus Madsens sønn Lars - og som undrer seg over en gammel familiehistorie - som det kanskje ikke en gang er noe i.....

Men hvorfor skrev tingskriveren det han skrev? - og hvem var Marcus Barnholts mor - og på hvilken måte var han i slekt med Pernille Ording? - Og hvem var Jens Trosts annen hustru Anne Christiansdatter? - Disse spørsmålene tumler fremdeles rundt i mitt stakkars hode!

SLUTT ????????

Tredje Del !!!

Å stå igjen med ubesvarte spørsmål, og det til og med når målet gang på gang har synes så nært, er ikke bare lett. Jeg har forsøkt å si til meg selv at hele historien er feil i utgangspunktet, men det har ikke nyttet. «Noen» eller «noe» ville ikke la meg i fred. Så jeg gikk på ny løs på kildene - denne gang med det ganske bestemte - og sannsynligvis oppnåelige - mål å finne ut hvorfor Marcus Barnholt kalte Pernille Boyesdatter Ording sitt «søskenbarn.»

Det måtte la seg gjøre ved å saumfare Kragerø kirkebok, og se om noe kunne dukke opp der. Og det varte ikke lenge før jeg fant den «lille Pernille.» Hun var døpt i Kragerø i 1712 som datter av Boye Jacobsen Ording og Inger Christiansdatter Phunt. Hun hadde også en eldre søster ved navn Dorothea. Deres farmor ble kalt «Marichen Sl. Jacob Boyesens.» Dette var kjente navn - «antennene» vibrerte - ja naturligvis - i Skien skifteprotokoll hadde jeg nylig sett noe som lignet! Det viste seg å være et skifte fra 1692 - etter en Marichen Knudsdatter i Christen Pedersens hus i Langesund. En av hennes døtre het Marichen Abrahamsdatter - og var gift med nettopp Jacob Boyesen! Dette måtte være de samme menneskene! I slektsboken «Ording Bøyesen» er denne Jacob ganske riktig så vidt omtalt. Det er også en Boye Petersen Ording. Kanskje var han Karen Barnholts bror? Men nei - han var kommet hit fra byen Ording i Slesvig, og ikke et ord er nevnt om noen Karen. Og ikke om noen Peder Ording heller, før langt senere. Så spørsmålet er om Barnholtene i sin slektsbok har kalt Vilhelm Barnholts kone «Ording» fordi Pernille hette det - hun som Marcus kaller sitt søskenbarn. Så har de vel gått ut fra at det var på hennes fars side slektskapet var.

Og så har de ikke visst at Marcus hadde odelsrett til Peder Braads gård Vinje - en rett han bare kunne ha gjennom sin mor! Dette tyder mer og mer på at Karen ikke het Ording i det hele tatt, men derimot Phunt - og at noen med navnet Phunt var blant Peder Braads arvinger! Kanskje het hun ikke Pedersdatter heller, for den saks skyld!

Vi går altså ut fra at Marcus og Pernille var beslektet gjennom mødrene sine. Og Pernilles mors navn var Inger Christiansdatter Phunt! På disse kanter var det bare en Christian Phunt på den tiden - nemlig Christian Mortensen -

han som var Braads etterfølger som prest i Bamble! Og han hadde altså en datter som het Inger.....
Og for sikkerhets skyld var en Peder Phunt fadder i Gjerpen i 1710 - sammen med Dorothea Samuelsdatter Brun.....
Men det er den eneste «etterretning som haves» om ham!

I «Norske Kongebrev,» som er utgitt for årene 1660 - 1699 er alle presteansettelser tatt med. Og jeg hadde bare sett på et par av bindene - nå måtte jeg prøve å få tak i resten. Kanskje var det mer å finne der om presten Phunt? Og kanskje om presten Braad også?

Det er et gammelt ord som sier at «den som leter, den skal finne.» Eller hva mener leseren om følgende liste over presteansettelser i Bamble og Kragerø som er å finne i de nevnte Kongebrev:

1665 25. April: Ekspektansebrev for Peder Hansen Braad, kapellan i Bamble, Kragerø og Sannidal på sogneprestembedet i samme prestegjeld. I sin søknad - som er skrevet i Kragerø - nevner Braad at han ble utnevnt til kapellan for fire år siden. Sognepresten Knud Lauritsen er nå gammel, og han ber om å få overta kallet etter hans død.

1669 29. Mai: Benådningsbrev for sogneprest Peder Hansen Braad i Bamble for den forseelse han hadde begått ved å utdele vinen før brødet til en person.

1670 9. Oktober: Kallsbrev for Christian Mortensen som kapellan i Kragerø. Den vedlagte søknaden er datert Bamble Prestegård 12. August s.å. - og er fra sogneprest Peder Hansen Braad - og ikke fra Christian Mortensen selv!

I 1671 fikk en lang rekke prester stadfestet sitt kallsbrev - nr. 84 blant dem var Peder Hansen Braad i Bamble prosti.

1683 12. Juni: Kallsbrev for kapellan Christian Mortensen Phunt i Bamble, Kragerø og Sannidal som visepastor. Han får samtidig ekspektanse på sogneprestembedet etter Peder Hansen Braad.

Vedlagt søknad datert Kragerø 5. Januar 1683 fra Christian Mortensen Phunt.
samt søknad datert Bamble Prestegård 5. Januar 1683 fra Peder Hansen Braad!

1686 21. Juli: Kallsbrev for Christian Mortensen Phunt som sogneprest i Bamble, Kragerø og Sannidal etter avdøde Peder Hansen Braad.

1686 11. August: Kallsbrev for Samuel Olsen Brun som residerende kapellan i Kragerø.
I tillegg til søknaden fra Brun, er vedlagt en supplikk til fordel for ham, med underskrift av en lang rekke innbyggere i Kragerø.
(Leseren husker sikkert at Bruns kone ble kalt «Pernele Brod, Sl. Hr Samuels» ved sin død!)

1694 30. Januar: Avdøde Samuel Olsen Bruns etterfølger utnevnt som residerende kapellan i Kragerø.

1699 11. Mars: Avdøde Christian Mortensen Phunts etterfølger, Paul Mortensen Villemberg, utnevnes som sogneprest til Bamble, Kragerø og Sannidal.

- Og helt til slutt en innførsel fra et helt annet sted:

1698 24. Juni: Innført i Eidanger Kirkebok under trolovede og viede:

I Brevik: «Provsten Christian Phunt og Susanna Magdesdatter Skoug»

(På dette tidspunkt måtte Phunt være enkemann med store døtre, og siden han døde mindre enn et år etter vielsen, må hans enke altså hete Susanna, og kan ikke være den «Mad: Karen Phundt» som ble gift Barnholt i 1701. Men «Mad:» kan vel bety både Madame og Mademoiselle.....)

Det som er det mest slående ved denne listen, er den iver Peder Braad viser for å få Phunt som sin etterfølger. De satt til og med like etter jul 1682 på samme dag - den 5. Januar 83 - på hvert sitt sted - og skrev hver sin søknad til den ledige visepastorstillingen i Kragerø! Dette tyder på et nært forhold mellom dem. Og når vi tar i betraktning at presteenker hadde rett til et såkalt «naadens aar» - som innebar at den nye presten skulle sørge for enken iallfall i ett år etter sin tiltredelse - da er det nok gode grunner for denne iveren. Det ser ut til at han har sikret seg en etterfølger han kunne stole på - for det forekom at presteenker ble snytt for denne «nåden.»

Og hvem kunne være mer pålitelig i dette enn en svigersønn? Den neste kapellanen i Kragerø var også hans svigersønn - Samuel - han med alle underskriftene. Da var Inger nylig blitt enke, Phunt nylig sogneprest, og «noen» gjorde altså sitt beste for at hennes andre svigersønn skulle få Kragerø.

Pernilles mor Inger var altså datter av Phunt - og hvis han var Braads svigersønn - som alle indisier peker mot - var Inger datterdatter av Peder Braad. Og Marcus mor Karen het også Phunt - og var høyst sannsynlig barnebarn av den samme Braad. Og dette forklarer hvorfor tingskriveren i Bamble kalte Peders enke for Vilhelm Barnholts bestemor: Hun var bestemoren til hans kone! Og selv om vi tar ordet «søskenbarn» i ordets snevreste betydning, nemlig den det har i dag - så blir Marcus og Pernille faktisk fetter og kusine!

Men Inger Christiansdatter Phunt gift Ording var ikke den eneste Christiansdatteren i distriktet. En Annichen Christiansdatter fantes i Kragerø på samme tid. Hun giftet seg der i 1711 med en Marcus Nielsen Rosing. De døde barnløse få år etter bryllupet.

Og i Skien fantes en Anne Christiansdatter, gift der med Jens Pedersen Trost. Hans første kone Sophia Barnholt døde i Kragerø i 1707. Deres datter Dorothea ble påtenkt av sitt søskenbarn Marcus Barnholt i hans testamente. Og hans første barn med Anne ble født i 1708 - dersom alderen i skiftet etter faren er riktig. Kirkebok for Skien mangler dessverre fra 1680 til 1716, så Annes og de eldste barnas navn har ikke vært å finne andre steder enn i det nevnte skiftet etter Jens.

Men den før påviste nære forbindelsen mellom Braads etterkommere, Barnholt og Trost - samt en flittig «trafikk» mellom Kragerø og Skien, som en oppdager når en leter systematisk i kirkebøkene - gjør forbindelsen mellom en Trost og et barnebarn av Peder Braad rimelig sannsynlig.

Og da stemmer den kanskje allikevel, den familiehistorien som Trostenes etterkommere har overlevert hverandre gjennom generasjoner. De kunne ha hørt om Barnholtene, som er langt mer kjente selv i våre dager enn en hvilken som helst prest i Bamble - men det har de ikke. Det er Trostene de spør etter - og så har de blitt fortalt om en gammel prest.....

Denne jakten har tatt mye tid, ført langs mange krokveier, og må virke temmelig forvirrende på leseren - hvis noen i det hele tatt har orket å henge med! Men det er vel akkurat sånn det er med slektsgransking - det får vi alle erfare som driver med det! Vi må stadig se opplysninger fra nye vinkler, og sette sammen pulespillet på nytt. Og vurdere våre kilder underveis. I denne saken har det dukket opp et mylder av nye innfallsvinkler - noe som har gjort den umåtelig interessant og morsom. Og kildene sier akkurat så mye - eller så lite - at den som leter blir aldeles fascinert av menneskene som skjuler seg bak de knappe ordene. Hvorfor gjorde de det og det og det.....

Da er det ikke lett å slippe dem igjen! - Og det aller fineste med nettopp dette puslespillet synes jeg har vært at den som skulle bli nøkkelen til det hele - er Pernille Boyesdatter - hun som var like stum mens hun levde som kildene mine begynner å bli nå.....

Så kom da endelig hun også «til orde».....

SLUTT.

EN SJØGUTT PÅ RØMMEN.

Av Torbjørn Aasetre

En slektshistorie bør vel også inneholde litt histore rundt de personer som den omfatter så langt det lar seg gjøre, og ikke bare tørre tall og data, da ihvertfall fra den nære fortid.

Denne historien om min farfar hørte jeg han fortalte mange ganger, men dessverre så var jeg ikke flink nok til å spørre eller notere når han fortalte. Jeg var bare 21 år da han døde i 1946, og sykdom og krig gjorde at en tenkte på andre ting. Dette var også noe som lå langt tilbake i tid, da han i sin grønne ungdom skulle prøve sjølivet. Denne historien viser kanskje også at virkeligheten er mer eventyrlig og fantasifull enn en frodig oppdiktet historie.

Så til historien:

Min farfar Ole, i dagligtale kalt Ola med tykk l, var konfirmert og var 18 år den sommeren han fant på at han ville prøve sjølivet. Dette måtte da være i 1887. Noen særlig erfaring eller sjømannskunnskap hadde han ikke. Etter det jeg kan huske, var det som byssegutt han tok hyre. Nå var ikke de gamle seilskuteskipperne de beste å komme ut av det med, og en førstereisgutt stod nok lagelig til for hugg, hvis ikke alt var etter skipperens ønske.

Første turen gikk over til England. Her fikk de litt hard vind og sjø underveis, så sjøsyken meldte seg. Det var en natt at skuta tumlet som verst. Ola hadde kvelden forut lagt i vann erter og salt flek, som var sjøkosten dengang. Da Ola kom i byssa om morgenen, var baljene med erter og flek kantret og lå strødd utover dørken, og det fikk han selvsagt

skylden for. Det var ikke flere vidervedigheter på den turen, såvidt jeg husker.

Den neste tur skulle skuta gå på Østersjøen, så langt en nesten kunne seile den veien. Detaljer om turen har jeg ikke, men jeg tror at de skulle anløpe flere havner. I en av havnene fant Ola ut at han ville rømme fra hele sjølivet og komme seg hjemover. Han var luta lei hele seilasen og lengta hjem. Han kom seg i land, og var også kommet et stykke på veg, da han ble innhenta av lensmannen. Skipperen hadde gjort ansøkning, og så ble han etterlyst. Turen tilbake til båten gikk med toget, og lensmannen skulle følge ham tilbake. Vel innstallert i jernbanevognen stilte Ola seg opp ved siden av døra. Ola tenkte at "så snart toget begynner å gå, så åpner jeg døra og hopper til så langt jeg kan og griper meg fast i buskene som vokser langs jernbanelinja og henger der til toget forsvinner". Det kunne synes som lensmannen leste hans tanker, for han bad Ola om å komme og sette seg ved siden av ham, og så var det bare å være snill gutt.

Så bar det ombord igjen, og forholdene ombord ble sikkert ikke bedre etter dette.

Nå seilte skuta helt opp Bottenvika i Sverige.

Så en natt da de lå ved kai der oppe, så Ola sitt snitt til på nytt å komme seg i land og rømme avgårde. Han gikk og sprang hele natten for å komme seg lengst mulig vekk fra skuta. Om morgenen tok han seg inn på en liten gård for å be om noe mat. Nå viste det seg at han hele natten hadde gått i ring, og var nesten nede ved skuta igjen. Det var et eldre ektepar som bodde på gården, og de lyttet medlidende da Ola fortalte sin historie om hvor ille han hadde det ombord i skuta, og de forstod hans hjemlengsel. For å unngå at han på ny skulle bli tatt av lensmannen, gjemte de ham oppe på loftet. De hadde oppriktig vondt av den unge gutten. Oppe på loftet lå han i 3 døgn; da seilte skuta sin veg sørover, de hadde gitt opp å finne Ola, og han kunne komme ned fra loftet.

Det gamle ekteparet nødet Ola, så han kunne bli hos dem, de var jo barnløse. Ja, Ola trodde han kunne fått hele gården av dem med tiden. Men Ola ville hjem samme hvor mye de nødet ham. Han fikk med seg en dugelig niste som nok ville holde i noen dager.

Så tok han farvel med det snille, gamle ektepartet, og tok fatt på den lange veien hjem til Langangen. Til fots!

Som en annen landstryker dro han så avgårde. Han måtte nok spørre seg fram om vegen noen ganger, men eller gikk han etter den veien nesa pekte, som han sa. Det var lange og øde strekninger gjennom Nord-Sverige, og nista hans tok snart også slutt, og så var det å be om mat på de gårdene han fór forbi. Et sted sånn i kveldingen gikk han inn til en gård for å spørre om mat, han var dugelig sulten etter en lang dagsmarsj. Som han nærmet seg gården, kjente han lukten av nystekt brød. Kona på gården hadde bakt den dagen, og nettopp nå holdt hun på med å ta brødet ut av bakerovnen i eldhuset og satte det opp for et åpent vindu for at det skulle få kjøle seg av. Ola kom fram mot vinduet og spurte om han kunne få noe mat. "Nei" var det kontante svaret han fikk, "han hadde bare å pakke seg vekk, de gav ikke mat til fantepakke". Da grep Ola et av brødene i det åpne vinduet og la på sprang. Kona ropte på mannfolka på gården at de skulle fukke brød-tjuven, men Ola var rask på foten og var snart over alle hauger. Så ble han vel mett den kvelden.

Rent vann til å drikke var det jo i alle bekker i den tia, og når han ble trett, sov han under en tettkvistet gran eller i en utløe. Den personlige hygien var det også så som så med.

Etter en måneds vandring kom han over Storlien og norskegrensa og nedover til Trondheim. Veien videre fulgte den gamle Kongeveien over Dovre og nedover Gudbrandsdalen. Jeg kan huske han fortalte om Gudbrandsdalen, og at det var det vakreste stedet på hele turen.

Nede ved Sjoa var han inne på en gård som heter Sandvika og spurte om mat, de satt nettopp ved bordet og spiste. Joda, han fikk mat, men måtte sitte nede ved døra og spise sammen med en legdekone. Akkurat dette har jeg hørt av slektninger på Sjoa nå i ettertid. En søster av Ola ble bosatt på Sjoa noen år senere, og hun fikk høre historien om da Ola var og fikk mat. Det måtte nesten være noe uvanlig at slikt kunne huskes etter mange år.

Etter to måneders landeveistraving var han hjemme i Langangen. Støvlelene var utslitt og hang nærmest som noen gamasjer på beina, og han var ellers også svart og fillet. Men han var jo glad han var hjemme igjen med liv og helse i behold.

Det mest komiske var kanskje at da han passerte Larvik på hjemveien, så lå skuta han rømte fra der.

Det ble ikke noe mer sjømannsliv for Ola etter dette.

EN SPENNENDE ARVESAK FRA EIDANGER

Av Gunnlaug Aasetre

Engang for mange år siden, jeg var vel 15-16 år, falt jeg for fristelsen til å "rote" i skatollet etter min farfar. Det var liksom ikke "helt lov" det, men allikevel --. Der fant jeg en bunke gamle gulnede papirer, hvoriblant et dokument som jeg ble veldig interessert i. Det var på flere tettskrevne sider, og i en skrift som jeg ikke forstod noe av, men jeg merket meg årstallet 1777.

Jeg spurte min far hva dette var, men han visste ikke særlig mer enn at det skulle være et testament opprettet av noen som hadde bodd her på gården en gang. Han fortalte også at farfar hadde fått det av en prest, som i sin tid hadde funnet det i prestegården her i Eidanger.

Etter en tid kom vi i kontakt med en lektor ved Porsgrunn Middelskole som mestret den gotiske handskriften og skrev dokumentet av for oss. Det skulle vise deg at testamentet var opprettet av et barnløst ektepar, Ole Olsen og Elisabeth Henrichsdatter, og datert 12. februar 1777. Det var noe gåtefullt, ja nesten mystisk over ordlyden i de gulnede arkene. Det går jo selvsagt ut på hvem som skal arve dem, men hovedvekten er lagt på hvem som ikke skal ha noe arv. Det er Elisabeth Henrichsdatters slektninger, eller som det står: "om nogen mot formodning er eller bliver til skal have nogen Arve-Prætention."

Mulighetene for å finne ut noe om disse menneskene og deres bakgrunn var jo ikke store dengang, så dokumentet og avskrifta ble lagt bort i mange år, men spøkte av og til i bakhodet. Da vi for 25 år siden for alvor tok til med slektsforskning og bl.a. fikk tilgang til kirkebøker på mikrofilm, kopier fra Statsarkivet o.s.v., begynte ting å skje, også med å finne ut hvem Ole Olsen og Elisabeth Henrichsdatter var.

Ved et besøk på Statsarkivet i Oslo våren 1973 kom vi over to skifter som var av interesse for saken. Det eldste var fra 1744. Det ble da skiftet etter Ingeborg Olsdatter, enkemanen het Halvor Andersen. De var barnløse, og beholdningen i skiftet var liten. Ti år senere, i 1754, er det på ny skifte, nå etter Halvor Andersen. Det viste seg at Halvor Andersen hadde giftet seg opp igjen, og kona het Elisabeth Henrichsdatter, og det var nå også en liten datter, Maren, som var 5 ½ år gammel. Økonomien i boet var nå adskillig bedre, noe som kan tyde på at Elisabeth Hendirchsdatter hadde bragt midler til gårds.

Det ble nå interessant å undersøke hva kirkebøkene kunne fortelle. Første gang jeg finner Elisabeth Henrichsdatter nevnt er da hun 18. oktober 1745 blir trolovet i Eidanger kirke med Halvor Andersen. Hun er pike, han er enkemand. De blir viet samme sted 11. januar 1746. Det viser seg senere at han var 34 år eldre enn henne. Den 6. oktober 1748 blir deres datter Maren døpt.

Halvor Andersen døde som nevnt, og ble begravet 3. desember 1753, 64 år gammel.

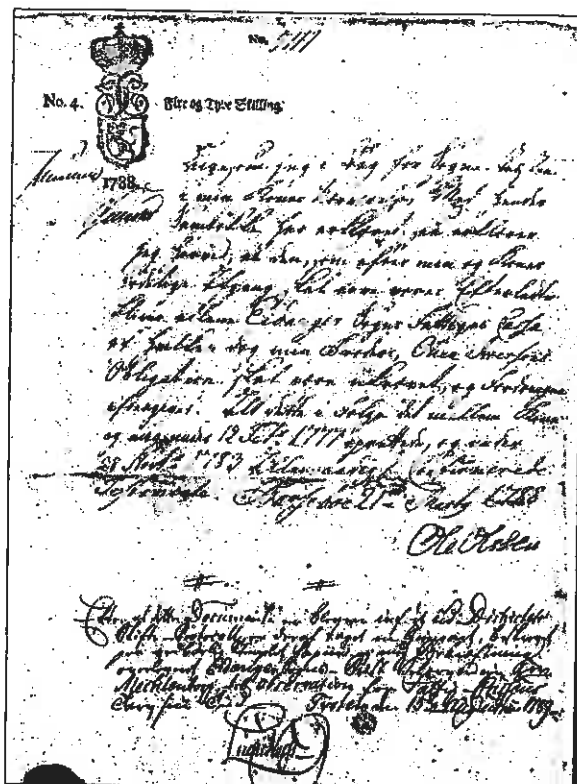
Elisabeth gikk ikke lenge enke, allerede etter ni måneder trolover hun seg med corporal Ole Olsen Grava. Denne gangen hjemme i huset. Knappe to måneder senere mister hun sin lille datter Maren, 6 år gammel, og hun fikk aldri flere barn.

Ole Olsen var født i Borre, Vestfold i 1728. Hans far Ole Hansen Raaen døde før Ole ble født. Moren, Berthe Auensdatter var fra Aasgaarden, og ble andre gang gift med Iver Jensen Qvist.

De kom i 1742 til Nordre Grava i Eidanger. Ole Olsen flyttet da trolig hit sammen med sin mor, stefar og sine halvsøsken. En halvsøster var en av mine tiptipp-oldemødre.

Ole Olsen og Elisabeth Henrichsdatter levde her på Bassebo som leilendinger. Gården var krongods og lå under Skien Laugstol. Ole Olsen døde 1789, 61 år gammel, og Elisabeth Henrichsdatter døde i 1805, 82 år gammel.

Så tilbake til testamentet og arveoppgjøret. Det meget omstendelige dokument fra 1777 er først og fremst et gjensidig testament til den lengst gjenlevende av ektefellene, og hva som skulle skje dersom den lengstlevende skulle "træde i andet Egteskab". Det er som før nevnt på det sterkeste presisert at Elisabeths slektninger, "om nogen finnes", ikke skal ha noen arverett, dette er nevnt flere ganger. Et unntak er Elisabeths "eneste søster Bodil Henricsdatter og hendes mann, Knud Jensen paa hendes Vegne i begge vores levende live tildeles af os selv, hvad vi hende af et godt Hierte efter hendes Omstendigheder give og forunde". Det kommer videre fram at dette er å betrakte som en foræring.

Ole Olsen derimot presiserer at det er hans arvinger eller de han før sin død vil utnevne til sine arvinger, som skal arve det hele bo, "dersom lengstlevende dør i enlig stand".

Den 21. mars 1788 blir det skrevet et tillegg til det opprinnelige testament. Nå har Ole Olsen bestemt seg for at den som etter han og hans kones dødelige avgang skal arve dem, blir alene "Eidanger Sogns Fattiges Cassa", dog skal hans bror (halvbror) Ouen Iversens obligasjon være ukrevet og fordringen ettergitt.

Vi undret oss over alt dette "oppstyret", de var jo bare leilendinger, det kunne da ikke være så mye å arve? Men så fant vi på Statsarkivet en Designasjon over Ole Olsen Bassebos eiendeler. Her er spesifisert i hele 13 poster hans etterlate formue. Det viste seg at han eide flere hus i Brevik, gårdparter i Eidanger og flere panteobligasjoner. Halvbroren Ouen Iversen Qvists panteobligasjon som skulle ettergis, lød på hele 670 RD, mot 1. prioritets pant i Aasgaarden i Borre.

Da Ole Olsen døde i 1789 kom min tippoldefar hit, trolig som en gårdsbestyrer. Han var sønn av Ole Olsens halvsøster. Om bygselen fortsatt sto på Elisabeth Henricsdatter er uvisst, men min tippoldefar, Niels Knudsen, fikk Kongeskjøte på eiendommen udelt i 1801, og ble således den første selveier. Elisabeth bodde her sammen med ungfolka i hele 15 år. I folketellinga 1801 står det at hun hadde flettføring, dvs at hun gikk på deres gulv og spiste ved deres bord.

Etter Elisabeth Henricsdatters død i 1805 blir det 11. juni s.å. holdt registrering og skifte på Bassebo i boet. Ved disse skifteforhandlinger innfant seg Ole Sørensen Sandbakken, som var i ekteskap med avdøde Elisabeths søsters datterdatter Anne Christine Hansdatter. Han la fram et gavebrev på at alt i boet skal tilfalle ham etter bemelte Elisabeth Henricsdatters død. Dokumentet var datert 8. desember 1792 og tinglyst 20. juni 1799.

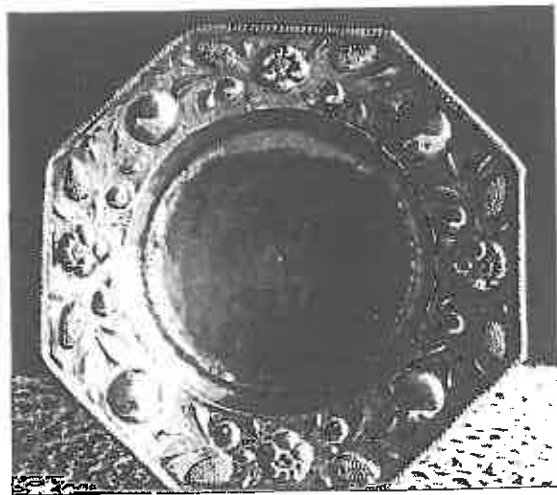
Den påfølgende 17. juni ble det endelige skiftet foretatt på lensmannsgården Tveten. "Nærværende ved skiftet var Ole Sørensen og henholdt seg til det ved registreringen fremlagte gavebrev, hvis følge han paastod og være begjærende af de i samme specificerte etterladenskaper som ved registreringen befantes anført". Videre i skiftet: "Ligeledes var nærværende Hr. Sogneprest Rein og fremlagde den afdødes forhen afdøde mand Ole Olsens af 21 de marti 1788 affattede siste Villie hvorefter de begge har innført Eidanger Sogns fattige Cassa allene at arve deres fælles efterladenskaper undtagen hans broder Ouen Iversens obligation, og således bliver det fremlagde gavebrev her i dette skifte ei at agte. Etter at denne beskyldning var oplest for Kristine Hansdatters mand Ole Sørensen Bakke som på tilspørgelse sa at det gjorde ham ondt at ikke gaven skulle stå ved magt, men måtte findes ugyldig".

I 1806 ble arven etter Ole Olsen og Elisabeth Henricsdatter utbetalt til Eidanger Fattigkasse, og lød på Rdlr. 562-2-8. Løsøret var da blitt solgt på auksjon. Legatet eksisterer fortsatt, og avkastningen blir disponert av Porsgrunn kommune ved sosialkontoet.

Hvem var så Elisabeth Henricsdatter, og hvor kom hun fra? Hva kunne årsaken være til at hennes slekt skulle utelukkes fra all arv? Jo, vi har mange spørsmål i denne saken, men funnet få svar. I skattemanntallet 1762 (ekstraskatten) finner vi Henric Dittlevsens enke her (ikke navngitt) og den 1. nov. 1762 begraves Maren Iversdatter Bassebo, 85 år gammel. Dette må en regne som sikkert at er Elisabeths mor.

Det skulle også vise seg at det fortsatt levde minner om henne i familien (familietradisjoner). Jeg spurte engang en av min fars kusiner, født i 1889, om hun hadde hørt fortalt noe om Elisabeth Henricsdatter noen gang. Joda, Lisbeth, det var hun som leste halvparten av søndagsandakten fra huspostillen på lørdag, og resten på søndagen så det ikke skulle bli så lenge for ungene å sitte stille. Dette forteller jo at hun var lesekyndig, alle var vel ikke det på den tid.

Videre fortalte fars kusine at Elisabeth hadde skjenket et døpefat til Eidanger kirke. I sogneprest A. Schønings bok om Eidanger kirke (side 29) omtales et døpefat av messing fra 1790. Dette må være identisk med Elisabeths gave. Den 19. juni 1791 ble min oldefars eldste bror døpt og fikk navnet Ole, sannsynligvis etter Elisabeths nylig avdøde mann. Hun var også hans gudmor. Dette døpefatet finnes fortsatt og er i kirkesamlingen på Telemark fylkesmuseum. Maren og Elisabeth ble også brukt som navn på mine tippoldeforeldres barn, noe som kan tyde på at de satte pris på den gamle kvinnen de hadde i sitt hus til hun døde i juni 1805, 82 år gammel.

Hvem var hun så, og hvor kom hun fra? Svaret må bli: Vi vet det ikke.

Døpefatet fra 1790, nevnt i teksten

DET KONGELIGE NORSKE VIDENSKABERS SELSKAB.

Av Dag Straume

Det Kongelige Norske Videnskabers Selskab startet sin virksomhet i Trondheim i 1760. I 1772 ble selskabet pålagt en funksjon som landhusholdningsselskab etter mønster av Det Kongelige Danske Landhusholdningselskab. Det fortsatte med denne virksomhet til 1848. Det skulle dele ut premier til bønder som hadde utmerket seg innenfor virksomheter i bl.a. landbruket. Det ble delt ut belønning for mange slags virksomheter innenfor områdene landbruk, husflid og småindustri samt rovdyrjakt. Mot slutten av perioden, opp mot 1848, ble også teoretisk undervisning belønnet. Det kom inn ca. 2.800 søknader om premie fra ca. 3.300 personer i perioden 1772-1848. I noen tilfelle gikk flere personer sammen om å søke premie. Gjennom plakater kunngjorde selskabet hvilke virksomheter det kunne søkes premie for. Disse plakater ble distribuert i hele Norge via stiftsamtmenn, amtmenn og biskoper til sorenskrivere og prester.

Søknadene som ble sendt inn, er fremdeles i god befatning. Det er derfor enkelt å få kopi av dem. Det er bare å ringe Universitetsbiblioteket i Trondheim, tlf 73595110 og oppgi årstall og søkenr. F.eks: 1778:01:08. Så vil kopi ankomme i løpet av kort tid. Fra Telemark kom det følgende søknader:

Bamble

Mads Gundersen	1776:14:04	Odelsgård	
Peder Aabye	1776:01:13	Jordforbedring	

Bø

Ole Løvaas	1801:11:04	Islandsmose	6
Ole Halvorsen Forberget	1801:01:01	Jordforbedring s	15
Even Taralsen	1781:16:02	Rovdyr	
Niels Andersen	1778:01:08	Jordforbedring	15
Niels Gulliksen	1790:13:03	Rovdyr	10
Ole Tollevsen Steensrud	1803:10:01	Humledyrking	5

Drangedal

Kari Gundersdatter	1778:07:03	Bryllupsklær	
--------------------	------------	--------------	--

Eidanger

Anders Larsen	1776:01:26	Jordforbedring	
Jon Brant	1775:07:02	Poteter	

Gjerpen

Christian Wilhelmsen	1779:2 1:01	Diverse	
Svend Sigfrdsen	1779:21:04	Diverse	
Peder Tolfssøn	1776:14:10	Odelsgård	
Christian Nielsen Liune	1776:02:12	Stengjerde	
Thor Jonsen	1776:01:14	Jordforbedring	
Jochus Monrad	1776:01:15	Jordforbedring	
Christian Nielsen Liune	1776:01:16	Jordforbedring	30
Peder Tolfssøn	1776:01:17	Jordforbedring	
Halvor Gundersen	1784:17:03	Maskin	
Lars Isachsen Sande	1783:01:04	Jordforbedring s	
Christen Pedersen Lund	1773:06:01	Diverse	
Laers Isachsen Sanden (Sanne)	1773:01:13	Jordforbedring s	

Heddal

Gunder Torgersen Klevkaas	1798:04:02	Husmannsplass	10
Hølje Folqvartsen Lyngdal	1798:04:03	Husmannsplass	
Torild Erichssen Nykaas	1798:04:09	Husmannsplass	
Torger Halvorsen	1800:04:01	Husmannsplass	20
Halvor Jonssen Sauerlia	1797:04:01	Husmannsplass	20
Bergit Olsdatter Haaberg	1803:01:03	Jordforbedring s	8

Hjartdal

Mathias Olsen	1773:01:10	Jordforbedring s	
---------------	------------	------------------	--

Holla

Rasmus Johansen Heisholt	1791:13:03	Rovdyr	
--------------------------	------------	--------	--

Ole Stensen Haated	1776:01:19	Jordforbedring	
Ole Andersen	1776:01:20	Jordforbedring	
Andreas Hammerstad	1803:04:01	Husmannsplass	20
Ole Torgrimsen	1804:17:01	Spinnerokker	10
Kviteseid			
Leiur(?) Kittilsen	1776:03:04	Stenfehus	
Lårdal			
Knud Nilsmundsen Biaaland	1801:12:01	Stengjerde	10
Mo			
Even Gundersen Hougeland	1781:16:03	Rovdyr	
Ole Thiostensen Løvig	1787:01:01	Jordforbedring s	20
Petter Christian Mandt	1774:01:17	Jordforbedring s	
Sauherad			
Sigur Jonsen Holte	1776:01:21	Jordforbedring	
Seljord			
Ole Knudsen Rønjom	1798:01:01	Jordforbedring s	20
Ole Augustinussen Mørck	1798:04:01	Husmannsplass	20
Anders Anderssen Bakken	1799:04:02	Husmannsplass	6
Halvor Olssen Hougene	1799:04:01	Husmannsplass	6
Ole Gunlekssen	1796:04:01	Husmannsplass	20
Anders Evenssen Homeli	1796:05:06	Stenfehus	6
Knud Heljessen Mindersjord	1796:08:01	Kjøkkenhave	10
Ouver Knudsen	1794:04:01	Husmannsplass	20
Aadne Olssen Svenum	1795:12:02	Stengjerde	5
Halvor Olssen Hougen	1795:04:01	Husmannsplass	20
Hans Kittilsen	1797:04:06	Husmannsplass	
Ole Erichssen Lie	1797:08:01	Kjøkkenhave	10
Svennung Wetlesen	1806:01:01	Jordforbedring s	
Even Olsen	1806:01:02	Jordforbedring s	
Knud Hansen	1802:04:01	Husmannsplass	10
Ole Ledvorsen Bleka	1802:01:01	Jordforbedring s	10
Gunlek Olsen Dale	1803:01:02	Jordforbedring s	10
Ole Gunleksen Rui	1803:01:01	Jordforbedring s	20
Sigur Olsen Aamodt	1802:05:05	Stenfehus	8
Aslak Halvorsen	1804:04:04	Husmannsplass	
Tollef Torgrimsen Midtbøen	1803:12:02	Stengjerde	5
Vetle Jonsen Barstad	1803:08:01	Kjøkkenhave	5
Ole Heljesen Smedahl	1805:04:03	Husmannsplass	
Tallef Helsen Bituestul	1804:08:02	Kjøkkenhave	
Guttorm Biørnsen Aase	1804:08:01	Kjøkkenhave	
Solum			
Anders Aasoldsøn Rugtvedt	1779:01:01	Jordforbedring	25
Isak Aasoldsen	1778:17:11	Stengjerde	
Isak Aasoldsen	1778:01:43	Jordforbedring	
Michel Olsen Dolva	1776:14:01	Odelsgård	
Mathias Larsen Klyve	1776:14:02	Odelsgård	
Peder Andersen Meltved	1776:14:03	Odelsgård	
Michel Olsen Dolva	1776:01:43	Jordforbedring	
Isach Aasoldsen Rendesund	1776:01:12	Jordforbedring	
Christen Larsen Kløvholt	1773:01:12	Jordforbedring s	
Vinje			
Aanund Aslakssen Vashuus	1796:24:04	Tresko	
Anond Aslaksen	1796:25:01	Diverse	
Halvor Osmundsen	1781:10:02	Stampemølle	

PERSONALIA - EN SÆRSKILT SAMLING PÅ RIKSARKIVET

Av Jan Kjøppen Petersen

Selve skattkammeret for slektsforskere finner man som kjent på Riksarkivet i Oslo. I denne artikkel vil jeg få orientere om en særdeles spennende genealogisk samling, som har betegnelsen: **Personalia**.

Denne samlingen utgjør med sine 22 hyllemeter, den største av alle samlingene. Personalia består av tilfeldige dokumenter, som det ikke er noen naturlig plassering for. I Håndbok for Riksarkivet heter det: "Samlingen inneholder originalt og kopiert materiale av personalhistorisk interesse."

Teksten på forsiden i en avskrift fra 1898 av en stamtavle på hele 17 sider over slekten Schjelderup.

I ekspedisjonen i Riksarkivet fikk jeg utlevert katalog 1823/01 - Personalia. Denne katalogen var på 161 sider og inneholdt en alfabetisk oversikt over slektsnavn fra Aabel - Øyset. Jeg anslår at omkring 2.000 slektsnavn er representert. For min egen del fant jeg materiale for Køppen, Schjelderup og Sommer. Et registernr. var anført i margin for de respektive slekter med henvisning til nr. på "pakke". Jeg bestilte ovennevnte materiale og fikk anvist plass på lesesalen for "pakkesaker".

[illegible]

Etter ca. 20 minutter fikk jeg utlevert mine "pakker". Dokumentene var nemlig innpakket i gammeldags gråpapir med hyssing rundt.

En særskilt opplevelse følte jeg ved å åpne en slik "pakke" med originale historiske dokumenter fra 1700- 1800- tallet. Granskingen av dette materialet krever et visst kjennskap til gotisk skrift. Men det var anledning til å ta kopier av dokumentene, som kostet kr. 4,- pr. kopside. Derved kan man studere det nærmere hjemme eller få hjelp av erfarne skriftekspertter. Min forskning denne dagen førte til flere funn av brev, skifteforretninger og sogar stamtavle på egen slekt.

Jeg anbefaler samlingen Personalia til andre genealoger.

*Utdrag av et brev til Kongen, der brevskriveren søker om forfremmelse i sin militære karriere. Dokumentet er fra 1811.
(Forminsket).*

GJERSDØL I GJERPEN, DEL 3.

Av Gard Strøm.

Denne artikkelen inneholder de Gjerstadværdierne vi vet kom til Gjerpen fra ca. 1756 og fremover på 1700-tallet og som har stor etterslekt i der. Det er på det rene at det var slektskap mellom en del av disse familiene. Der hvor personenes fødested ikke er nevnt, er de født (døpt) i Gjerpen. Dette er et ørlite utdrag fra manus til ættebok for Gjerpen som stadig er under arbeid, derfor mangler en del opplysninger over hvor en del barn tok veien. Dette er tredje og siste del av denne artikkelen.

En taksering og besiktigelse av denne gården i 1774.

For å få et inntrykk av hvilke forhold en del småbrukere i det gamle Gjerpen levde under vil jeg ta med en besiktigelse/taksering som ble foretatt her på gården i september 1774. Eiendommen hadde en landskyld på 2 huder og det var nevnt i dokumentet at Knud Gundersen hadde kjøpt gården av Jens Christensen "nu paa Kaalstad i Heilun (Helgen) annex til Holden pr. giæld." den 6. des. 1773 for 1030 rdl.

"Bygningene:

1. Stuebygg, 6 lafter, 13 omverv til taget, men uten skiultekking, allene paa den vestre side af svalgangen, hvor saas nogle bordflænger paaslaatt. Taget belagt med meget foreldet og til dels forraadnet steen, 60 rader i længden og 17 steen i høiden, men alle enkelte steen. Stue med 2 snaa fag-vinduer i indlagt idi bly og gamle, gulvet aldeles forraadnet og nedsunket paa bar mark, samt kjøkken, men foruden gulv, og et lidet enkelt vindu. Ikke flere værelser i denne bygning inntatt, men saa en liden afdeling opslagen af brædder udi stuen. Væggen paa nordre kant at stuen aldeles forraadnet og nedsunket i grunden, som skønnedes fordi bygningen ikke betimligen er vorden forsynt med skiultekking. Må nedrives, steentaget. 10 rdl.

2. Paa østre kant af stuebygningen, 1 liden madboed med nogle faa steen på den ene ende af taget. Neppe brugbar til brændeved. 2 rdl.

3. En liden kornlade med laave 4 lafter, 17 omverv, hoentag. Taget forraadnet, men veggene brugbare ved nogen reparation. 6 rdl.

4. En liden hestestall med stald-lahde til, med 2 spilltau, intet gulv (bortraadnet). Taget paa ø. side med tagstein, og noget faa render paa v. side. Kan tross skade her og der bruges nogen tid. 6 rdl.

5. Fæhus med 9 baaserom og spontag, forraadnet, høyst. 3 rdl. Ettersom det ikkun er at bruge af nødvendighed, da der invendig er opsatt adskillige støtter for at opholde trævet som ellers kunde nedfalde og beskadige creaturene. Gulvet og ganske forraadnet.

Skoven:

Det stykke som er separat for denne gaardpart, besto over alt af ung veksterlig, granskov - kunne ikke paa nogle aar bli tjenelig til bygningstømmer, og altsaa ikke til nytte ved gaardens opbyggelse, som strax udfordres.

Ager og eng:

Engen, særlig fra den nederste kant af ageren og ned mod elven, meget begrod med løvskov, birk, or, osp og vidje, sille koste anseelig at bortrødde. Ageren ansaas iligemaade at være vanbrugt, og ikkun for nogle faa støcker at kunde brembringe grøde foruden at den enten bliver gjødet med gjødsel, eller og udlagt til eng og hvieler, hvilken omgang ligesaa skønnedes at ville medtage betydelige bekostninger, da man i dets sted og imedens den gamle jord saaledes hvieler, maa foretage rødning og rod-hugning udi den med skoug tilgrode eng for der igjen at faa ager og nødvendig udsæd." (Fra Bamble tingbok nr. 20.)

(samme gård)

G.br.

Christen Jensen fra Gulset dpt. 17/9-1758 d. 23/6-1817 på vestre Kålstad i Holla.

g1g i Gjerpen 5/7-1785 enke Marthe Kittilsdatter Gulseth fra Gjerstad dpt. 20/4-1738 d. 3/1-1796 på Kålstad store i Holla. Marthe var e.e. Knud Gundersen Gulseth. Se ovenfor.

g2g i Holla 15/6-1797 Børthe/Birte Pedersdatter Tvara fra Holla f. ca. 1780. (Gift 17 år gammel.)

Forlovere: Jens Meelgaard og Anders Tvara.

Barn 1. Anne Christensdatter f. ca. 1797. Hun var i 1817 i tjeneste hos presten Schwach i Solum, g. Mathias Grimholt.

2. Jens Christensen f. ca. 1801 d. 1864 g1g Margrethe Thommesdatter Hvala g2g Kirsten Marie Pedersdatter Jøntvedt. Overtok Kålstad(2). Solgte i 1844 og flyttet til Kristiania. Kolstadgt. på Grünerløkka i Oslo har blitt oppkalt etter Jens som kalte seg Jens Kolstad. Hans sønn Hjalmar eide i sin tid Løveapoteket i Skien.

3. Marie Christensdatter f. ca. 1806

4. Karen Christensdatter f. ca. 1811

5. Peder Christensen f. ca. 1813 g. Maren Kristine Amundsen. Bodde i Nordbygt. 3 i Kristiania og overtok svigerfarens forretning. Deres eneste sønn, J. Arnt Christensen døde som sokneprest på Dovre. Maren var d.a. snekkermester Arne Amundsen i Drammen som senere flyttet til Kristiania.

Bodde her fra ca. 1785-1791.

Flyttet til Kålstad i Helgen i Holla (1791) hvor Christens foreldre tidligere hadde flyttet i 1773. Alle barna her er fra Christens 2. ekteskap og er alle født i Holla. Christen og broren Jørgen delte farsgården i Holla og Christen fikk bruket som da ble br. nr. 2.

L.nr. 13a. 1801 og 1845: Etter en deling av ovenstående gård.

G.br., selveier

Kittil Knudsen Gulseth f. på Skåtøy ca. 1767 d. 10/1-1843.

g. 29/11-1801 Anne Børgesdatter fra Sem(9) dpt. 18/12-1785 d.a. Børge Jørgensen Sem.
Forlovere: Sigvart Sem og Lars Christensen.

Barn 1. Marthe Kirstine Kittilsdatter dpt. 16/1-1803¹ g. Jacob Jensen Strømdal. Bodde på Strømdal.

2. Anne Kittilsdatter dpt. 10/3-1805² g. Gunder Arnesen Augestad på Gulset. Se også nedenfor.

3. Knud dpt. 24/5-1807³ d. før jan. 1843.

4. Gunhild f. 1812 d. før jan. 1843.

5. Berthe Andrea Kittilsdatter f. 1819 g. Hans Helgesen fra Hasledalen. Bodde her i 1845. Se nedenfor.

6. Berntine Kittilsdatter f. 1824

Br. 1791.

Kittil var ugift i 1801. Han hadde en tjenestepike her, Anne Børgesdatter på 17 år og et fosterbarn, Nils Børgesen, 9 år. Disse var trolig søsken. Han giftet seg med tjenestejenta senere samme år.

20/1/1843 KITTIL KNUTSSEN ♂ Bamble Skifteprot. nr. *)

Gulset - selveier, død 10.1.1843 -

Arvinger: Enka Anne Børresdatter og barna:

1. Anne Kittilsdr. g.m. Gunder Arnesen.

2. Berthe Andrea Kittilsdr. g.m. Hans Heljessen.

3. Bernthine Kittilsdr, 18 år.

Formynder: Anders Jacobssen Ballestad. Enkas laugverge: Børre Børresen av Brevikstranden.

Br: 1370 - 4 - 6

Net: 1310 - 0 - 0

Jordegods: 11 3/4 skind eller 1 skylddaler 4 ort 7 sk. av gd. Gulset, matr.nr.37, nytt nr.2, m. hus og herl., takst 600 spd.

Grini søndre A

G.br.

Jørgen Halvorsen fra Rønningen u. søndre Lunden i Gjerstad dpt. 22/5-1732 bg. 27/2-1775. "Jørgen Halvorsen Grinie 42 aar." s.a. Halvor Olsen Lunden (f. ca. 1677 d. 1764) g. ca. 1709 Aslau Torbjørnsdatter (f. ca. 1686 d. 1754).

g. Anne Madsdatter f. ca. 1746 bg. 30/7-1807. "Enken Anne Madsdr. f. Høgelie, meldt at være over 60 aar."

Barn 1. Aslaug Jørgensdatter f. ca. 1764 g. Ole Asbjørnsen. Bodde på Hobek u. Risingparsellene.

2. Amund Jørgensen f. ca. 1768

3. Halvor Jørgensen f. ca. 1769. Bodde hos sin farbror Ole Halvorsen Lunden i Gjerstad.

4. Ingeborg Jørgensdatter f. ca. 1773 g. Tormod Hansen Kikut. Bodde trolig i hus på Kikut.

Eier 1774.

Ingen barn døpt i Gjerpen. Heller ikke i Gjerstad eller Sannidal. Det er ikke klart hvor Jørgen og Anne giftet seg og fikk sine barn. Familien kan ha vært i Bamble hvor de også hadde familie. De må ha kommet til Gjerpen i ca. 1774. Enka g2g 21/11-1776 enkemann Torsten Jonsen på Høgli (under Grini). Se "Griniparsellene".

Karen Halvorsdatter er trolig Jørgens søster. Se ramme under Ballestad.

1/4/1775 JØRGEN HALVORSEN ♂ Bamble sk. prot. 9, s. 412a.

S.Grini Arvinger: Enka Anne Madsdatter og barna:

1. Amund Jørgensen 6 1/2 år.

2. Halvor Jørgensen 5 1/2 "

3. Aslaug Jørgensdr. 10 "

4. Ingeborg Jørgensdr. 1 3/4 "

Sønnen Halvor var hos farbror Ole Halvorsen søndre Lunden i Gjerstad sogn.

Formynder for sønnene ble Ole Halv. Lunden.

-----"- Aslaug ble Sigvald Torbjørnsen på nordre Lunden i Gjerstad.

-----"- Ingeborg ble mora selv.

Enka hadde fått klokkeren i Gjerpen, seignr Greve til laugverge.

Br: 352 - 1 - 14

Net: 300 - 0 - 23

Jordegods: 1 hud i søndre Grini m.b. Enkas bror Tollef Madssen og avdøde hadde tilslaget på gd. under auksjon forrige år for 1100 rdlr, men hadde bare avbetalt 300 rdlr. For dette fikk enka og barna skjøte på Høgelie som ble skyldsat for 3 skind m.b. og hus. Skjøtets dato 13.9.1775.

Løberg nordre B

G.br., selveier

Jon Torbjørnsen Løberg fra Ultveit i Gjerstad dpt. 10/12-1741 bg. 23/2-1790. "John Torbjørnsen Løberg 47 1/2 aar."

s.a. Torbjørn Andersen Ultveit og Ingerliv ("Ingerløy") Nilsdatter Vestøl.

g. 1/10-1775 Berthe Svenosdatter fra Holte i Gjerstad dpt. 28/2-1751 bg. 3/7-1808 g2g med neste bruker av gården.

d.a. Sveno Andersen og Maren Olsdatter Holte.

Barn 1. Ingerliv Jonsdatter dpt. i Gjertad 7/4-1776⁴ g. Gunder Evensen. Bodde på Rønningen(B) u. S. Løberg.

2. Torbjørn Jonsen dpt. 20/9-1778⁵. Overtok bruket.

3. Maren Jonsdatter dpt. 4/3-1781⁶

4. Sveno Jonsen dpt. 26/3-1785⁷.

5. Anne dpt. 26/3-1785 bg. 10/4-1785, 3 ukr. gml.

6. Anne Jonsdatter dpt. 8/2-1789⁸.

Dødfødt tvillingdatter bg. 8/2-1789.

Br. 1777.

Denne familien kom fra Gjerstad. Se Gjerstadboka B.1, s. 47. Jon Løberg var navnet han brukte etter at han kom hit. Jon Ultvedt og Ole Jensen fra Hauge i Gjerstad kjøpte i 1777 hele nordre Løberg sammen. De delte jorda mellom seg og solgte noe til andre. Trolig bygde de hver sine nye gårder her.

15/3/1790 **JON TORBJØRNSEN** ♀ Bamble sk. prot., s. 466a.

Nordre Arvinger: Enka Berthe Sveinungsdatter og barna:

- Løberg 1. Torbjørn Jonssen 11 år. Form. Kittil Hougen.
2. Sveinung Jonssen 5 " --" Børre Jørgenssen Semb.
3. Ingeliv Jonsdtr. 14 " --" Nils Gunnarssen Gulseth.
4. Mari Jonsdtr. 9 " --" Ole Jonssen Løberg.
5. Anne Jonsdtr. 1 " --" ditto.

Enka tok Kittil Hougen til laugverge.

Br: 665 - 0 - 18

Net: 318 - 1 - 10

Jordegods: I åsete og arvetomtg. Løberg 1 hud 3 skind. Verd 600 rdl.

Løberg nordre D

G.br. selveier

Ole Jensen Løberg fra lille Huggeto i Gjerstad dpt. 5/3-1749 d. 15/2-1821.

s.a. Jens Olsen Huggeto(1713-1780) og Marthe Olsdatter fra Gjerstad.

g. i Gjerstad 30/5-1779 Karen Kittilsdatter(Kari) fra Moe i Gjerstad dpt. 13/1-1759 bg. 31/1-1802. "Ole Jenssens kone, Karen Kittilsdtr f. N.Løberg, anm. at være 43 aar." d.a. Kittil Thoresen Moe og Kirsten Kittilsdatter Ausland.

Barn 1. Jens Olsen dpt. 24/5-1781⁹. Overtok bruket.

2. Marte Olsdatter dpt. 28/12-1783¹⁰

3. Kittil Olsen dpt. 5/11-1786¹¹. Bodde på Løberg(10).

4. N.N. dpt. ca. 1787 bg. 31/3-1790. "Ole Løbergs søn 2 1/2 aar."

5. Kirsten dpt. 6/9-1789¹² bg. 7/8-1796. "Ole Løbergs dtr. Kirsten 6 11/12 aar."

6. Thor Olsen dpt. 28/7-1793¹³

7. Lars dpt. 4/2-1798¹⁴

8. Lars Olsen dpt. 24/2-1799¹⁵. Bodde på Leppen u. Løberg.

Br. 1777.

Ole kjøpte gården av Claus Henrik Wejer. Denne slekta ble i Gjerstad kalt "klokkerfamilien" da det hadde vært klokkere i flere generasjoner i denne familien. Ole Jensen kjøpte hele nordre Løberg sammen med Jon Torbjørnsen Ultvedt som også var Gjersdøl.

Dette er den såkalte "Stor Ola" fra lille Huggeto i Gjerstad. Ole/Ola giftet seg i Gjerstad med Karen, men kan ikke sees trolovet der.

Det var Gjerstadfolk både på Gulset, Århus, Riis, Øvrums og Hauen.

Karen Kittilsdatter var søster til Kittil Kittilsen Riis. Deres moster Marthe Kittilsdatter var gift med Knud Gundersen Gulset.

10/5/1803 **KARI KITTILSDATTER** ♀ Bamble sk. prot 14, s. 31b

N.Løberg Arvinger: Enkem. Ole Jonssen og barna:

1. Jens Olssen 20 år.

2. Kittil Olssen 16 "

3. Thor Olssen 9 "

4. Lars Olssen 4 "

5. Marthe Olsdtr. 19 "

Alle heime. Faren verger for alle sine barn.

Br: 1023 - 3 - 12

Net: 748 - 0 - 2

Jordegods: 1 hud 3 skind skyld m.b. og herl. i nordre Løberg, 800 rdl. 1/2 skind i gd. Rørholt i Bamble, 100 rdl.

Løberg 10

Br. nr. 10. Nordre Løberg.

G.br. selveier

Kittil Olsen Løberg fra N. Løberg(D) dpt. i Gjerstad 5/11-1786 d. 29/12-1840.

s.a. Ole Jensen Løberg og Karen Kittilsdatter, begge fra Gjerstad.

g. 11/7-1820 Ingeborg Johnsdatter fra Skien? dpt. 1791 d. 1/9-1839.

Forlovere: Jacob Frogner og Thor Løberg.

Barn 1. Karen f. 27/11-1821¹⁶ d. før des. 1839

2. Ole Kittilsen f. 26/8-1825¹⁷. Overtok bruket.

3. Johan Kittilsen f. 28/6-1828¹⁸.

4. Svenke Kittilsen f. 24/3-1831¹⁹.

5. Berthe Kristine d. før des. 1839.

Br. ca. 1830.

Barna bodde hos sin pleiefar Gregorius Isaksen Houen etter at faren døde.

31/12/1839 **INGEBORG JOHNSDATTER** ♀ Bamble sk. prot. diverse. *)

N.Løberg - død 1.septbr. s.a. -

Arvinger: Enkem. Kittil Olssen Løberg og barna:

1. Ole Kittilssen ca. 14 år.

2. Johan Kittilssen 11 1/2 "

3. Svenke Kittilssen 9 "

Formynder ble farbroren Jens Olssen Løberg, som eiet den 2.halvpert av nordre Løberg.

Br: 649 - 3 - 8

Net: 627 - 0 - 14

Jordegods: 7 1/2 skind eller 2 skylddr. 1 ort 8 sk. av gd. Løberg, matr.nr. 17, nytt nr. 131 m. hus og herl. takst 450 spd.

*) A: BS 18 s.196b. B: BS 21 s.391. C: BS 23 s.413.

15/1/1841 **KITTIL OLSEN LØBERG** ♀ Bamble sk.prot. *)

Løberg - død 29.12.1840 -

Arvinger: Barna:

1. Ole Kittilssen 15 år.

2. Johan Kittilssen 12 " Alle heime.

3. Svenke Kittilssen 10 "

Formynder: Farbroren Jens Kittilssen Løberg. Senere: Gregorius Isakssen Hauen.

Br: 769 - 0 - 15

Net: 701 - 1 - 13

Jordegods: 7 1/2 skind, 2 skyldaler 15 sk. i gd. Løberg med påstående hus og tilligg. herligheter, taksert for 600 spd.

Senere har Jon Hvitsand som skrev av disse skiftene funnet et tillegg som viser at avdøde hadde solgt stykker av gården til brødrene Thor og Lars i samråd med broren Iver. Skiftet etter kona Ingeborg Johnsdatter ble avsluttet 1.12.1840.

*) A: BS 18 s.243. B: BS 21 s.439b. C: BS 23 s.443.

Løberg(11) "Leppen"

Det senere br. nr. 11. Opprinnelig husmannsplass som ble skyldsatt som eget bruk i 1841.

Adresse i dag: Sneltvedtv. 359, 3719 Skien.

Skomaker, husmann

Lars Olsen Løberg fra N. Løberg(D) dpt. i Gjerstad 24/2-1799 d. 1862

s.a. Ole Jensen Løberg og Karen Kittilsdatter, begge fra Gjerstad.

g. i Tanum i Brunlanes 1823 Anne Margrete Knudsdatter f. ca. 1794 d. 1870 d.a. Knud Tvedalen i Tanum.

Barn 1. Karen Margrethe Larsdatter f. ca. 1824.

2. Ole Larsen f. ca. 1828. Bodde her ugift.

3. Knud Larsen f. ca. 1830. Bodde her ugift.

4. Anne Larine Larsdatter f. ca. 1833.

5. Marthe Kirstine Larsdatter f. ca. 1837

6. Lars Larsen f. 23/11-1839. Overtok gården.

Br. i ca. 1835.

Gården "Leppen" er fremdeles i slekta. Han som driver gården i dag heter Per Svenke Løberg og er direkte etterkommer etter denne Gjerstad - /Brunlanes - slekta.

Sem 8

Br. nr. 8. Utskilt fra hovedbølet på nordre Sem i ca. 1778. Adresse i dag: Holmsvn. 84, 3721 Skien.

G.br., selveier

Jørgen Christensen fra Åsbø i Gjerstad dpt. 24/1-1714 bg. 21/1-1793. "Jørgen Christenssøn nordre Sem, 78 5/6 aar."

s. a. Christen Borgarsen Aasbø (1665-1741) og Anne Jørgensdatter (1676-1762).

g. 24/6-1742 Gunhild Børgesdatter fra Melås i Gjerstad dpt. 17/11-1720 bg. 8/2-1798. "afdøde Jørgen Sems enke Gunnil Børges-dtr. 78 1/4 aar." d.a. Borgar Aanonsen Melaas og Karen Sigvaldsdatter Mostad.

Forlovere: Ole Einarsen Lunden og Anders Einarsen Lunden.

Barn 1. bg. 5/10-1744. "Et nyfød Drengebarn, Jørgen Aasbøes."

2. Christen Jørgensen dpt. i Gjerstad 21/11-1745²⁰ d. 1796. Bodde på Bjerkeset i Bamble.

3. Anne dpt. i Gjerstad 25/2-1748²¹ bg. 9/5-1748. "Jørgen Aasbøes barn."

4. Børge Jørgensen dpt. i Gjerstad 25/5-1749²². Bodde på Sem(9).

5. Anne Jørgensdatter dpt. i Bamble 19/3-1752 på Dørdal g. Nils Hansen Fossum. Bodde i Sannidal.

6. Kari Jørgensdatter dpt. i Bamble 16/11-1755 på Dørdal g. Wraal Jensen Fosstveit d. før 1787. Bodde i Bamble. Hun var enke i 1787.

7. Sigvald Jørgensen dpt. i Bamble 21/2-1758. Overtok Sem(8).

8. Ingeborg Jørgensen dpt. i Bamble 27/12-1760.

9. Ellef Jørgensen dpt. i Bamble 10/11-1765. Var sjøfarende i 1787.

Br. 1778.

Denne familien kom egentlig fra Gjerstad. I sine nygifte år bodde de på Åsbø, trolig hos Jørgens foreldre. Jørgen kjøpte Dørdal i Bamble i 1749. I ca.

1778 solgte han 2 huder i Dørdal og flyttet hit til Sem (eller omvendt...).

Se Jørgens bror Jens Christensen på Gulset(D) kom senere til Holla. (Se "Skifteregister for Holla Telemark", s. 118).

Jørgen må ha sittet godt i det siden han kunne kjøpe Dørdal i Bamble og senere nordre Sem. Sønnen Christen kjøpte 3 huder i Bjerkeset i Bamble i 1786, omtrent på samme tid som Sigvald og Børge fikk hvert sitt bruk her på nordre Sem. (Egentlig eide de alle 3 hudene nordre Sem i sammen.)

Sem 9

Br. nr. 9. Gml. l.nr. (415bc, 416ab)a. Adresse idag: Holmsvn. 88, 3721 Skien.

Det var trolig en tidligere utskilt part av denne eiendommen Børge Jørgensen hadde. Denne gården ble i 1847 sammenføyd av forskjellige parter av Nordre Sem.

G.br.

Børge Jørgensen dpt. i Gjerstad 25/5-1749 bg. 19/3-1799. "Børge Jørgenssøn f. Nordre Sem 50 aar."

s.a. Jørgen Christensen.

g. 30/9-1779 Anne Nilsdatter fra Gulset(B) dpt. i Sannidal 25/3-1759 bg. 8/9-1797. "Børge Jørgenssøns kone Anne Nilsdtr. f. Nordre Sem 36 1/2 aar." d.a. Nils Gundersen Løvdalen/Gulseth fra Eskeland/Østerholt i Gjerstad.

Barn 1. Anne Kirstine dpt. 4/6-1780²³ bg. 18/6-1780. "Børre Sems d. Anne Kistine 3 uger."

2. Anne Kirstine dpt. 11/11-1781²⁴ bg. 25/11-1781. "Børre Sems Anne Kistine 14 dage."

3. Jørgen Børgesen dpt. 24/11-1782²⁵ g. 4/3-1806 Gunhild Simonsdatter.

4. Anne Børgesdatter dpt. 18/12-1785²⁶ g. Kittil Knudsen Gulseth f. på Skåtøy i 1767. Bodde på Gulset(D).

5. Gunhild dpt. 14/12-1788²⁷ bg. 4/10-1810. "Pigen Gunnil Børgesdtr. f. Gulset 21 5/12 aar."

6. Nils dpt. 2/12-1792²⁸

7. Børge Børgesen dpt. 13/3-1796²⁹

Br. 1778.(87?)

Det er nevnt at Børge (Borge) Jørgensens dødsbo i 1801 eide en part av Nordre Sem. Hans far bodde sammen med Børges bror Sigvald på det andre bruket på Nordre, det senere br. nr. 8.

Da både Børge og Anne døde veldig tidlig fikk barna bo hos sin farbror Sigvald på nabogården. De vokste altså opp der.

Riis søndre B

G.br. leilending

Kittil Kittilsen Riis fra Moe i Gjerstad dpt. 29/8-1756 d. 9/11-1836. "Kittil Kittilsen Riis, 80 aar."

s.a. Kittel Torssøn Moe g. i Gjerstad 7/7-1749 Kirsten Kittilsdatter Ausland.

g. i Gjerstad 10/6-1781 Aasild Eriksdatter fra Apland i Gjerstad dpt. 9/3-1759 d.7/5-1831

d.a. Erik Osmundsen og Karen Borgersdatter Melaas. Aasilds moster, Gunhild Borgersdatter, var på nordre Sem. Se Sem(8).

Barn 1. Kittil Kittilsen dpt. 19/10-1783³⁰. Lærer, bodde i Borgeåsen 7, senere på Skrukkerød i Eidanger/Porsgrunn.

2. Karen dpt. 2/7-1786³¹. Trolig død som spedbarn.

3. Erik dpt. 27/6-1790³² bg. 29/7-1792. "Kittil Riises db. Erik 2 1/12 aar."

4. Karen Kirstine dpt. 1/4-1792³³ bg. 4/12-1796. "Kittil Kittilssøns pb. Karen Kirstine f. S.Riis 4 2/3 aar."

5. Erik Kittilsen dpt. 2/11-1794³⁴. Overtok bruket.

6. Anne dpt. 27/11-1796³⁵ bg. 5/4-1798. "Kittil Kittilssøns pb. Anne f. S.Riis 1 5/12 aar."

7. Jens Kittilsen dpt. 20/1-1799³⁶. Bodde i Kjølnesgt. 10. Se Osebakken.

8. Ingeborg Kirstine dpt. 8/3-1801³⁷ d. 30/3-1816. "15 aar gml."

9. Ole Kittilsen dpt. 9/10-1803³⁸.

10. Jacob Kittilsen dpt. 12/10-1806³⁹.

11. Kirsten Kittilsdatter f. 22/9-1811⁴⁰.

12. Anne Aasilia f. 24/12-1824 d. 24/12-1824. Døde bare 2 timer gammel, - på julaften.

Br. 1783.

Tjenestefolk som bodde her i 1801: Berthe Ellingsdatter ugift f. ca. 1763 og Marthe Johannesdatter f. ca. 1786.

Kittil og Aasild kom fra Gjerstad som nygifte i 1783. Hans moster (morens søster) Marthe Kittilsdatter var gift på Gulset med Knud Gundersen. Kittils søster Kari (Karen) Kittilsdatter f. 1759 bodde på Løberg. Hun var der gift med "Stor Ola" Jensen fra Lille Huggeto i Gjerstad, som på papiret ble Ole Jenssøn Løberg. Denne slekten kan følges videre bakover i Gjerstadboka b. 4, s. 535.

G.br. leilending

Erik Kittilsen Riis dpt. 2/11-1794 d. i USA etter 1854.

g. 1828 Karen Larsdatter fra Riis(1) dpt. 4/8-1799 d. i USA etter 1854.

Barn 1. Anders Eriksen f. 23/10-1828 g. ca. 1854 Anne Johnsdatter f. 24/12-1825. Emg. 15/4-1857. Barn 1. Karen (Andersen) Riis f. 24/12-1854. Barn 2. Johan (Andersen) Riis f. 8/4-1855. Barn 3. Maren (Andersen) Riis f. 21/11-1856.

2. Karl Eriksen f. 12/11-1831.

3. Lars Eriksen f. 22/3-1835.

4. Erik Eriksen f. 20/4-1838⁴¹.

Br. 1838.

Tjenestefolk på gården i 1835: Peder Christensen, 23 og Karen Larsdatter, 24. Denne familien, så nær som Anders, emigrerte til Amerika 18/4-1854. Erik var da 60 år gammel. Anders med familie emigrerte 3 år senere.

Øvrum

G.br.

Erik Kittilsen Øvrum fra Ausland i Gjerstad dpt. 12/8-1742 bg. 25/8-1804. "Erik Kittilssøn Øvrum, meldt at være 63 aar." s.a. Kittil Nilsen Ausland g. 11/7-1728 Kirsten Eriksdatter d.y. fra Vevstad.
g. i Gjerstad 1/11-1772 enke Torbør Olsdatter fra Gjerstad dpt. 1/7-1739 bg. 15/2-1808. "Enken Torbor Olesdtr. f. Øvrum, meldt at være 66 1/2 aar." d.a. Ole Larssøn Eskeland g. i Gjerstad 24/10-1728 Ingebor Gustensdatter.
Cautionister (Forlovere): Peder Knudssøn Rød og Jacob Olsson Moestad.

Barn 1. Torjus dpt. i Gjerstad 14/11-1773⁴² bg. 31/10-1774.

2. Kittil Eriksen dpt. i Gjerstad 1/10-1775⁴³ bg. 31/3-1801. "Kittil Erikssøn f. Øvrum 25 1/2 aar."

3. Torjus dpt. i Gjerstad 15/5-1778⁴⁴ bg. 5/3-1780. "Torjus Erichssøn Mostad, 1 aar, 10 mnd."

4. Torjus dpt. i Gjerstad 24/9-1780⁴⁵

Br. 1782.

Denne familien bodde på Mostad i Gjerstad før de kom til Gjerpen i 1782. Torbør var enke etter Torjus Olsen fra Mostad som giftet seg i Gjerstad kirke 2/7-1763. Torjus ble gravlagt i Gjerstad den 14/11-1768.

Tjenestepike i 1801: Aslaug Nirisdatter f. 1778 (23 år) senere g. Nils Andersen.

Som inderster (leieboere) her bodde Erik Kittilsens stesønn med familie:

Husmann, soldat(1796), senere bjelkehugger.

Ole Torjussen Øvrum d.y. fra Mostad i Gjerstad dpt. 28/2-1768 d. 15/9-1802. "Ole Torjussøn f. Øvrum 34 1/2 aar."

s.a. Torjus Olsen og Torbør Olsdatter på Mostad i Gjerstad. Ole var altså stesønnen til Erik Kittilsen ovenfor.

g. 29/3-1796 Anne Knudsdatter fra Gulset(D) dpt. 26/12-1771 bg. 31/7-1802. "Ole Torjussøns kone Anne Knudsdr. f. Øvrum 30 5/6 aar." d.a. Knud Gundersen og Marthe Kittilsdatter Gulset fra Gjerstad.

Barn 1. Marthe dpt. 29/5-1796⁴⁶ bg. 10/7-1796. "Ole Torjussøns pb. Marthe f. Øvrum, 7 uger."

2. Torjus dpt. 2/5-1802⁴⁷ bg. 3/9-1802. "Ole Torjussens db. Torjus f. Øvrum 1/3 aar."

Br. ca. 1796.

Tjenestepike som bodde hos dem i 1801: Maria Andersdatter (12), f. ca. 1789.

Ved troløvelsen ble Ole kalt "ungkar, soldat Ole Torjussøn Øvrum". Han var altså på Øvrum før han ble gift.

Ole hadde også en bror med samme navn som i 1788 kjøpte Kjølnesgt. 10 v/ Porsgrunn og bodde der. Den gangen hørte det området til Gjerpen. Se "Osebakken og Hovenga".

Da foreldrene døde så tidlig ble det oppnevnt verger for de to gjenlevende barna. Verge for Marthe ble farbror Ole Torjussen i Kjølnesgt. 10 og for Torborg ble morbroren Kittil Knudsen på Gulset verge. (Etter skifte på Øvrum den 29/7-1803). Skiftet forteller oss desuten at denne familien hadde bodd som inderster hos Erik Kittilsen Øvrum.

Kjølnesgt. 10

Osebakken hørte til Gjerpen fram til 1856.

Bjelkehugger, huseier

Ole Torjussen Øvrum d.e. fra Mostad i Gjerstad dpt. 4/4-1764 bg. 7/3-1808. "Ole Torjussøn Øvrum, meldt at være ved 44 aar." s.a. Torjus Olsen og Torbør Olsdatter på Mostad i Gjerstad.

g. 29/5-1788 Anne Maria Jensdatter fra Ballestad(29)"Kåsa nordre" dpt. 18/1-1756 d.a. Jens Ouensen Ballestad.

Barn 1. Karen Olsdatter dpt. 7/6-1789⁴⁸ g. Christian Østensen. Bodde i Kjølnesgt. 13.

2. Kirsten Olsdatter dpt. 2/1-1791⁴⁹ g. Rasmus Madsen. Bodde på Øvrum.

3. Marthe Kristine Olsdatter dpt. 14/5-1797⁵⁰ g. Anders Jacobsen fra Langerød. Bodde på Skrubberød u. S. Ballestad.

4. Torbor Olsdatter dpt. 1/1-1800⁵¹ d. 23/12-1820. Døde som tjenestepike på Øvrum.

Eier ca. 1788.

Ole eide også løkke nr. 11 som enken Anne Marie Jensdatter senere solgte til svigersønnen Christian Østensen i 1812, hvorpå han bygde Kjølnesgt. 13.

Ole hadde en bror med samme navn som bodde på Øvrum hos deres stefar Erik Kittilsen Øvrum og mor Torbør Olsdatter.

I 1801 hadde familien boende hos seg en ung skomaker, Jacob Alfsen, ugift og 22 år gml. Trolig en slektning fra Gjerstad.

Hjulmaker, vognfabrikant

Lars Kittilsen Houen f. 1774 d. 1826 s.a. Kittil Olsen Houen

g. Sophie Tomesdatter f. 1767 d. 1823 d.a. Hans Tomesen på Lie

Barn 1. Thomas Houen f. 1806

2. Anders Houen f. 1809 d. 1880 g. Christine Cathrine Gasmann. Han var megler og kjøpmann i Skien.

3. Hans Thomas Houen f. 29/8-1812 d. 1880 g1g enke Cathrine Ludvigsen(1803-1842) g2g 1843 Dorthea Kirstine Blom(1815-1894). Bodde i Skien og var bankadministrator, skipsreder og kjøpmann der.

Huseier fra 1805.

Lars Houen kjøpte huset i 1805. Da Hans Thomas ble konf. i Skien krk. i 1827, stod hans far oppført som "Gaardbr. Lars Kittilsen Hauen."

Hjulmaker

Even Jacobsen f. 1787 d. 1861 s.a. oldermann/høker Even Jacobsen.

Eier av denne eiendommen fra 1826-1837.

Hjulmaker

Jens Kittilsen Riis fra Riis dpt. 20/1-1799 d. 1882 s.a. g.br. Kittel Kittelsen Riis, opprinnelig fra Gjerstad.

g. 1838 Ingeborg Marie Gundersdatter fra Skauen f. 1815 d. 31/5-1879 d.a. Gunder Isaksen Skauen av Borge-ætta.

Barn 1. Martin 1839-1843.

2. Gurine Kirstine Jensen f. 7/10-1841 g. 26/5-1874 jernarb. Sven Johan Kjærman f. 13/6-1842 fra Skaraborg i Lerdala sogn i Sverige.

3. Martin Osvald Jensen f. 1844. Konf. 1860. Ugift sjømann i 1865.

4. Ida Hansine 1847-1848.

5. Ida Hansine Jensdatter f. 1850. Hun bodde her med sine foreldre i 1875.

6. Karl Gustav Jensen f. 1852. Overtok huset.

7. Anne Marie Jensen f. g. murer Asle Pedersen fra Bamble. Overtok huset etter broren.

Kjøpte eiendommen i 1837. Bodde her i 1865 og 75.

Sjømann

Karl Gustav Jensen Riis f. 1852

Sjømann i 1865(14 år.), Matros i 1875. Stod som eier av eiendommen fra 1886-1895.

Gråstensmurer

Asle Pedersen fra Bamble f. 1858

g1g Anne Marie Jensen d.a. Jens Kittilsen Riis.

g2g Karoline Isaksen fra Larvik f. 1863

Barn 1. Maren Petrea Pedersen f. 1890

2. Peder Martinus Pedersen f. 1893

Kjøpte eiendommen i 1895.

Blikkenslager

Peter Pedersen fra Vognmannsgt.6 f. 1870

g. Hanna Olsen f. 1872

Barn 1. August Peter Pedersen f. 1898.

2. Bjarne Tangen Pedersen f. 31/8-1910 g. ?Ruth Hanny f. 1909. Eller er dette søster? Bjarne bodde senere i Kjølnesgt. 3.

I 1947 bodde Peter og Hanna her med hushjelpen Hjørdis Pedersen f. 1895. Samtidig var en del av huset bortleid til trykkeriarb. Marit Haugen f. 1923 og ekspeditrise Marie Haugen f. 1924. (Søstre?)

I 1951 bodde fremdeles hushjelpen Hjørdis her. Det gjorde også Marie Haugen. Søsteren(?) hadde giftet seg og bodde her med sin mann rutebileier Anton Wilhelm Møller f. 1916. Meldt flyttet hit den 3/2-1950.

I 1963 bodde Hjørdis Pedersen f. 1895 her. I en annen del av huset bodde Aksel Ferdinand Berg f. 1900.

Løkenberg

Husmann

Ole Kittilsen Løkenberg fra Ausland i Gjerstad dpt. 25/2-1747 bg. 14/3-1807. "Ole Kittilssøn Løkenberg, meldt at være ved 63 aar." s.a. Kittel Nilsen Ausland g. 11/7-1728 Kirsten Eriksdatter d. y. fra Vevstad.

g. i Gjerstad 22/6-1777 Ragnhild Olsdatter f. ca. 1747

Forlovere: Kittil Torssøn Moe og Ole Lassessøn Moe.

Barn 1. Kiersten dpt. i Gjerstad 5/4-1778⁵².

2. Dorthe dpt. i Gjerstad 16/7-1780⁵³ bg. 5/11-1780. "Dorte Olsdatter Ausland, 8 uger."

3. Dorthe Olsdatter dpt. ca. 1782.

4. Knud Olsen dpt. 20/5-1784⁵⁴.

5. Ingeborg dpt. 31/12-1786⁵⁵ bg. 20/3-1787. "Ole Løchenbergs d. Ingebor 3 mnd."

6. Gjertrud Olsdatter dpt. 31/12-1786. Gift med n. br.

7. Kittil dpt. 19/7-1789⁵⁶ bg. 7/10-1789. "Ole Løchenbergs s. Kittil 1/4 aar."

8. Ingeborg Olsdatter dpt. 24/10-1790⁵⁷. Se nedenfor.

9. Karen dpt. 8/9-1793⁵⁸ d. 4/8-1815. "Datter af afg. Ole Kittilsen Løkenberg, ugift, 22 aar."

Br. ca. 1785.

Denne familien bodde tidligere på Ausland i Gjerstad før de kom til Gjerpen i ca. 1783. De var en tid på Øvrum før de kom til Løkenberg. Ole var bror til Erik Kittilsen Øvrum og Marthe Kittilsdatter, gift med Knud Gundersen Gulseth.

Inderst

John Olsen f. ca. 1785

g1g Ingeborg Olsdatter Løkenberg dpt. 24/10-1790 d. 7/2-1816, 25 år gml.

Det ble ingen barn i dette ekteskapet. John giftet seg på nytt og flyttet til lille Skjfell som forpakter. Se hans nye familie der.

G.br., selveier

Peter Hansen Løkenberg fra Porsgrunn 1797-1877 s.a. Hans Pettersen.
g1g Gjertrud Olsdatter fra Løkenberg dpt. 31/12-1786 d. 15/9-1839, 53 år gml.
g2g i Siljan 9/10-1840 Anne Olsdatter fra Austad i Siljan f. 1803 d. 10/10-1851, 48 år gml. d.a. Ole Arvesen Austad.
Forlovere: Ole Olsen Austad og klokker Guttormsen.
g3g Anne Larine Larsdatter fra Høgset(1) dpt. 9/9-1804 d. 16/4-1882.
Barn 1. Hans Petersen f. 1825 d. 25/12-1851, 27 år gml.
Br. 1831.

10/1/1840 **GJERTRUD OLSDATTER LØKENBERG** ♀ Bamble sk.prot. *)
Løkenberg - død 15.septbr.1839 -
u/Meen Arvinger: Enkem. Petter Hanssen Løkenberg og sønnen Hans Pettersen ca. 15 år.
Formynder ble Simon Hanssen Nygård.
Brt: 358 - 0 - 12
Net: 184 - 0 - 4
Jordegods: 3 1/2 skind (ny skyld 1 dlr. 11 sk.) av gd. Meen, matr.nr. 3, nytt nr. 74, m. hus og herl. Taksert for 300 spd.
*) A: BS 18 s.197a. B: BS 21 s.392a. C: BS 23 s.411a.

Gjerstadfolk?

Ballestad Søndre C

Den siste 1/3 av Søndre Ballestad som Oberst Deichmann solgte. De senere br. nr. 34 og 39 m. fl.

G.br., selveier

Kjell Larsen fra Gjerstad? f. ca.

g. NN f. ca. 1722 bg. 22/2-1767. "Kiel Larsens kone 45 aar."

Barn 1. Svend dpt. 29/1-1758⁵⁹ bg. 23/7-1758. "Kiel Larsens s. Svend 1/2 aar."

2. Kjell Kjellsen dpt. 1/2-1761⁶⁰

3. Abraham Kjellsen dpt. 25/8-1765⁶¹

Br. 1764.

Ikke gift i Gjerpen, Sannidal eller Gjerstad. Kjell er trolig sønn av **Lars Kjellsson** fra Rød i Gjerstad. Gjerstadboka (hefte IV, s. 503) vet ikke hvor brødrene Lars og Tiøstel Kjellsønner ble av. Kanskje de dro til Bamble eller Drangedal?

Neste bruker av denne gården, giftet seg med Ingeborg Kittilsdatter fra Grønnerød i Gjerpen (d.a. Kittel Tellefsen) og som også er en familie fra ukjent sted.

BJØRN EDVIN HOLTE : SLEKTSREGISTER FOR DRANGEDAL 1697 - 1997

Av Dag Straume

Høsten 1997 ukom det første bind i en serie på fem med slektsregister for Drangedal. Bindet som er utkommet er nr. 3 og dekker ekteskap inngått i perioden 1831 - 1884. De øvrige bind vil utkomme i følgende rekkefølge : to, en, fire og fem. Slektsregisteret skal omfatte alle personer som har hatt tilknytning til Drangedal i tiden ca. 1697 - 1997.

Registreringen bygger på et system oppfunnet av forfatteren selv. Registreringen er ordnet etter ekteskapsnummer i fortløpende nummerrekkefølge gjennom hele verket. Hvert ekteskap, eller barnefødsel utenom ekteskap er gitt et nr. Her er alt om familien innført : Fødsel, dåp, giftemål, og barn. Ved å oppgi ekteskapsnr. til foreldrene vil en greit kunne lete seg fram og tilbake i slektene.

Hele registeret er fram til 1900 bygd på farens navn. I denne perioden er også farens navn alltid oppgitt som mellomnavn med tilføyelse av -sen eller -dtr. Etter 1900 er vanligvis etternavn ført i alfabetisk rekkefølge. Når alle bind er utkommet i løpet av et par/tre år, vil Drangedal ha et slektsregister som få eller ingen kommuner kan oppvise maken til.

KOLERAEPIDEMIEN I 1830 ÅRENE

Av Gunnlaug Aasetre.

Jeg hadde forgjeves lett etter min tippoldefars begravelse i Eidanger kirkebok, da jeg i Bamble skifteprotokoll fant en registreringsforretning i boet etter Niels Hansen avholdt 16. november 1833. Videre stod det der at han var død i en båt ved Moss, og at han var fraktemand.

Kirkeboken for Moss bekrefter dette, der det står at han døde 31. oktober og ble begravet i Moss 5. november 1833. Dødsårsaken var kolera.

I boken «Mossiana i ældre tider» av O.P. Nyquist 1926 står følgende på s.331: «Koleraen gjorde sin første vandring i Europa i 1830. Og fant et par år efter også veien til Norge, idet den i 1832 og 1833 optraadte i Drammen. I Sidstnævnte aar kom den ogsaa til Moss.

Den først angrepne var en fraktemann, som med sin jagt kom hertil fra Vallø saltverk den 31. oktober og la til ved Værlebryggen. Fraktemanden var hjemmehørende i Eidanger, men hadde antagelig vært i Drammen og faat smitten der, ti paa Vallø hadde sykdommen ikke vist seg».

Videre fra samme artikkel : «Epidemien varte til aarets utgang. Der var ialt 56 angrepne med 46 dødsfald, - altsaa over 80 % døde.»

Året etter forteller artikkelen om en ny epidemi av kolera i Moss med 78 tilfeller og 50 dødsfall.

I samme bok på s.53 står det om innvielsen av ny kirkegård : « Den nye kirkegaard blev indviet av provst Rynning 5. november 1833. Samtidig blev det første lik begravet her. Det var fraktemann Nils Tangen fra Eidanger, død her i byen av kolera.»

Som før nevnt var Niels Hansen Tangen min toppoldefar, og var fra Tangen på Skjelsvik. Han var født på Asdalstranden i Bamble i 1791, og ble således bare 42 år gammel. Han etterlot seg enken Marthe Marie Iversdatter og hennes 3 mindreårige barn, 1 sønn og 2 døtre.

Sønnen Abraham utvandret til Amerika med hele sin familie i 1861. Det er en stor etterslekt etter Niels Hansen Tangen både her i Norge og i Amerika.

Fra et bibliotekmøte på Porsgrunn bibliotek.

Vi ser Kersti Sorter og Rolf Høiberg ved noe av arkivet vårt.

KÖSTER – TYSK BORGERSELEKT I SKIEN PÅ 1600-TALLET.

Den eldste del.

Av Jan Christensen

Under arbeidet med min farmors slekt havner jeg på en slektslinje som går til »fahrdreng» Hans Christian Pedersen på Falkum. Via ham går linjene tilbake til Stensrød og Kjerringteigen i Solum.

På Kjerringteigen kommer jeg på navnet »Claus Clausen Lund», som bl.a. var gift med Margrethe, datter av Simen Simensen Meen. Denne Claus opererte også under navnet Claus Köster, og dermed var interessen vakt spesielt. Det viste seg at det var flere Claus'er og spennende linjer.

Men la oss gå tilbake til den eldste Claus jeg har funnet.

Claus Köster (? – ca. 1643) g.m. Anne Engelsdatter (ca 1589 – 1660)

I 1641 finner jeg at en Claus Köster betaler ledingskatt i Skien med 6 skilling. Denne Claus var gift med Anne Engelsdatter, død 7 desember 1660, datter av Engel Jensen (1555-1625) og hustru Karen Jørgensdatter von Ansbach. Engel var lagmann i Skien, sagbrukseier og trelasthandler. I 1631 finner vi ham igjen i ledingsmannntallet for Skien. Claus betalte også skatt av en sag han eide i Skien sammen med Raff Richertsen så tidlig som 1610-11.

Etter å ha systematisk gått gjennom skattelister for Gjerpen fant jeg at Claus Köster brukte Søndre Mæla gård som avlsgård i 1641 og 1642. Året etter står hans enke Anne oppført som bruker, og betaler skatt av odel. I 1611 er det hennes far Engel Jensen som er bruker av gården.

Claus og Anne hadde ihvertfall en sønn ved navn Claus. Anne giftet seg på nytt med Jan Corneliussen Trinnepol, borgermester i Skien.

Claus Clausen Köster (? – 1658) g.m. Inger Pedersdatter Paus (1627 – ca 1695)

Inger var datter av sogneprest i Vinje og Kviteseid Peder Povelsen Paus (ca 1590 – 1653) og Johanne Madsdatter. Det er skrevet mye om Paus-slekta, så jeg går ikke inn på den her.

Inger Pedersdatter Paus har etterlatt seg historisk opptegnelser som har vært i familien Bloms eie.

Hun forteller at hun den 8 juni 1645 ble sendt ned til Skien til en borger og fornemme handelsmann Johannesen, hvor hun formodentlig for sin utdannelses skyld oppholdt seg i 1.1/2 års tid, til hun altså var 20 år gammel. Under oppholdet i Skien har hun tydeligvis gjort bekjentskap med den Claus Clausen Köster, som hun ble forlovet med 19 september 1647 på Stivesø, og senere den 20 februar 1648 gift. Claus blir benevnt som »studiosus» og var muligens klokker.

De hadde 7 barn i sitt ekteskap.

1. KAREN, født desember 1648
2. CLAUS, født 14 dager etter Kyndelsmesse 1650
3. MADS, født 28 oktober 165(1)
4. ANNE, født 1 januar 165(3)
5. PEDER, født 29 juli 1654
6. ENGEL, født 19 september 1655
7. HANS, født 10 september 1657.

Videre skriver hun: *»1657 den 4 martii reiste min sal. Mand Claus Clausen Köster fra mig til Danmark og aaret efter saligen i Herren hensovet og levet vi tilsammen i et erligt og kjærligt ægteskab 9 aarmaaneder (og) haver jeg siden siddet enke paa 7 aars tid».*

Det hun ikke forteller er årsaken til at Claus dro til Danmark.

Han begikk nemlig to drap på 1650-tallet. Det første slapp han unna ved at han tjente seg fri for det i krigen, men da han i 1656 drepte Engel Oluffsen fra Gjerpen, ble han stevnet for lagtinget. I 1659 blir det i lagtingsprotokollen for Skien skrevet at Claus Clausen Lund ikke har utført sin sak og »sielf ere nu rømbt, da være hand Fredløs och hands boeslod være forbrøt under Kongen. Och huis hand kand befindes och paagribes, att straffes paa sin Hals.»

Det var jo ikke så lyse utsikter for ham, så det er kanskje ikke så rart at han stakk av.

Det som er å merke seg at han blir benevnt Claus Clausen Lund. Gården Lund i Gjerpen ble brukt som avlsgård av borgere i Skien og Claus Clausen brukte Lund fra 1647 og helt fram til han forsvant til Danmark.

Etter at Claus var død i Danmark giftet Inger seg i februar 1663 med »ærlig karl» Oluf Torstensen.

I dette ekteskapet ble det født 3 barn:

1. CLAUS, født 15 oktober 1663
2. NIELS, født 17 april 1665
3. RASMUS, født 16 juli 1666

Inger forteller videre at »Anno 1660 den 7de desember har herren kallet min kjære værmoder Anne Engelsdatter om

aftenen ved halvgåen 7. Gud give henne en gledesfull oppstandelse.»

Anno 1682 den 22 september forteller hun at hennes sønn Hans Clausen »blev mellem Helgeraaen og Brevig».

Den 25de desember 1689, kl 1.1/2 middag ble hun for annen gang enke.

Hennes siste innføring er om hennes »hjærte kjære søster Helvig Pedersdatter som døde den 15de august 1693 og begravdes på den nye kirkegård.» Søsteren Helvig hadde vært gift med Francois Coudrioux, født 1611 i Frankrike.

Prost Qvisling har i en av sine bøker sitert endel av hennes opptegnelser og sier til slutt: »Hun maa have været en før sin tid og sin stand mere end almindelig oplyst og intelligent kvinde.»

Neste skudd på stammen er sønnen Claus, født 1650.

Claus Clausen Lund (1650 – 1703) g.m1. Margrethe Simensdatter Meen, gm2. Anne Larsdatter.

Claus gifter seg 4 november 1674 med Margrethe, datteren til lensmann Simen Simensen Meen. Da de giftet seg ble han benevnt ved navn Köster, samt ved sin første datter Annes fødsel i 1675, men det er siste gang jeg har funnet Köster-navnet brukt. Heretter er det Claus Clausen Lund som fremstår i kildene. Anne dør i 1684, 14 dager før moren, ifølge skiftet etter moren, og da er navnet Claus Clausen Lund brukt. Så Claus Clausen Lund og Claus Clausen Köster er dermed samme person.

I Skiens Byregnskap 1674-92, sikt og sakefall finner vi Claus Lund flere ganger nevnt

1681 - 6 juni	Claus Lund for hand sloeg Lars Gierts. 1 mark sølf
1682 - 6 mai	H.... Nielsen for hand ofuerfaldt Claus Lund er Lefned at Bøde 2 mark Sølf. Ehr druknet och indtet efterladt sig.
1682 - 6 mai	Jon Christensen som vaer med at øffue klamerj Imod Claus Lund - 1 mark sølf
1686 - 12 jan	Claus Lund och Hans Larsen for slagsmaal - Huer 1 mark sølf

Det ser jo ut som her at han var en kranglefant som stadig kom i klammeri med andre

Claus og Margrethe fikk 3 barn:

1. ANNE, døpt 1 august 1675, død 1684.
2. SIMEN, døpt 10 september 1676
3. FRANDZ, døpt 31 mai 1678

På vestsiden av Skienselven i Solum, like sydvest for Skien, ligger et strandsted Gråten, nærmest er skogsareal engang i tiden brukt som opplagssted og utskipningssted for jernmalm fra Fossum Jernverk. Gråtenmoen med ekserserplass for Telemarksbataljonen hørte til. Likeså »Giemsø Kloster», som utgjorde den nordre halvdel av Gråten, og »Kierling Teige» av skyld 1 hud=12 skind med bøkse. Den katolske kirke var ved kjøp og gaver kommet i besittelse av en masse jordegods som ved reformasjonen gikk over til Kronen, og da denne kom i pengemangel, grep den til salg av eiendommene. Således fikk lensmann Simen Meen ved skjøte av 9 mars 1653 kjøpt hele Kierling Teige.

Simen Meen er antagelig død ca 1665 ettersom skifte etter ham ble holt på gården Meen 10 og 11 august dette året. Enken Karen Kittilsdatter arvet ½ hud=6 skinn med bøkse i Kierlingteigen og hver av de 3 døtrene Åse, Margrethe og Inger, fikk 2 skinn med bøkse. Karen ble imidlertid sittende i uskiftet bo og giftet seg for tredje gang med Hans Lauritsen Bøe, som eide hus på Tatterbakken i Skien. Hun dør i 1688 idet skiftet etter henne ble holdt i enkemannens hus 31 juli 1688.

Dette skiftet gir mange holdepunkt, så det gjengir jeg i sin helhet:

Skien skifteprotokoll 1 - s.241 ff

Henrich Fredrichssønn Kongl. Ma: Byefoeget i Scheen, **Peder Lauridssøn, Byeschrifuer, Johan høst och Johan Gierltsøn Prechtesandt**, borgerre och Laugrettesmænd ibm: gjør vitterligt at Ao. 88, den 31 Julij, vare vi efter venlig begier och tilnefnelse, forsamlede udj **Hans Bøes** hus paa Tatterbachen her i byen, til schiftte och deelling, Imellum **Hans Bøe** paa dend eene, och **Hans** medarfuinger **Lucas Mogensøn, Willadz Oelson Aas**, paa sin hustru **Gurj Mogensdaatters** veigne, **Ledvor riis** i Gierpen Sogen, paa sine børns veigne i deris Moders :/ **Ledvors** forige hustru :/ **Gunild Mogensdaatters** sted, **Simen Mogenssøn** udj sin Moders afgang **Aase Simensds** sted, for huilchen **Hans Bøe** er formynder. **Claus Lund** paa sine 2de Sønners, **Simen** och **frandz Claussonners** veigne. Som arfuer i deris sl. Moders :/ **Clauses** forige hustru, **Margrette Simmensdaatters** :/ sted, Item **Niels folloug** i Scheen, paa sin hustru **Inger Simensdaatters** veigne, Huilche samtlige arfuer afgang **Karen Kittilsdaatter**, er melte **Hans Bøes** seeniste hustru, som nogen tiid her i byen boede, och endelig her døde, och efter som den sl. Quinde tilforn boed paa Meen i for.n. Gierpen Sogen, saa hafuer arfuingerne :/ undtagen **Claus Lund** :/ samtycht, och ladet schiftte ved Sorenschrifueren och Mænd paa Meen, den 25 Januarij Anno 1688. Huilchen forretning bemelte **Claus Lund** til Lougtinget indstefnt, och ved velbr. Hr. Lougmand Ifuer **Hansøns** kiendelse och dom, dat ..ochetiirsdag Laugting -88. :/nu her anviist :/ som samme schiftte Casserer, och findes for ret schifted her i byen :/ som rette arfue tomt, der for.n sl. quinde boede sidst och døde :/ holdes schulle. - Til huilchen ende for.ne **Claus Lund**, fremsiunte, och lod aflæse, Høybaaren hr. Statholders stefning, som ord til andet i beschrifuelser indføert, tillige med schillige protestationer prs. F. Contra parterne Imellum forløbed, som u-nødig achtet at indføeres.

Der efter Midlerne tiltraad efter det schifttebrefs anledning paa Meen holdet forbemelte 25de Januarij Ao. 88 och befindes i følgende Maader. Hus och gaard her i Scheen paa **Peder Baads** tomt, med en Jern Kachelofn, 1 slet Sengested, 1 schifue och 1 Vraaschab, 1 andet schab bag Døren, findes i samme forretning Taxerit for 40 Rdr, och Kachelofnen ... parte 4 dr: nu efterseet och vorderet, at ey høiere tilsammen kand være verdt end 40 Rd.

Endoch angaf **Hans Laurson Boe** at være eiende 2 huder i Klefuen i Edanger, med bœxel ansettes for 50 rd och ellers hafde och paa forig Meens registrering 25 Janu.-88 3 huder i Solverud i Edanger som **Hans Bøe** siger siden for dess ringhed schyld och hand det ey kunde schat verge eller faae af nogen beboed, hafuer det til **Laurs Svendsøn** i Brevig afhendt, Saa der af nu intet tilbeste eri

viidere foretaget och befindes at huis løsøre som befandtes er paa Meen Vorderit, och med tilstaaende giæld beløb til 63 d 3 m 4 s der frataget da indføerte bortschyldig giæld 8 Rdr 3 m 4 s: Saa beholder 55 Rd. Som den tiid er deelt, och arfuingerne **Hans Bøe** for uden, huer sin part tillagt, som viidere her efter forklares, Blifuer saa boens Middel, som nu deellis, **Hans Bøe** och medarfuinger Imellum, naar omkostning frataget Penge 145 Sdr. Der Jmod krefuer **Claus Lund** efter anviiste vidtløftige reigning, for en deel schatter hand paa sin Vermoders Veigne, Aar efter andet til foegden schelv, och hans tiennerre, lydende fremviiste Quiteringer, saa och for adskilligt andet, hand tiid efter anden hinde med undset, som Samme reigning udviiser, under **Zacharias Simmensøns** och **Cristen Carlsons**

hender des beløb 53 Sdr 2 m 22 s: Endoch en anden opschrift, paa bekostning, **Claus Lund** paa process til Laugtinged, formedelst hand fandt sig ofuer schifted paa Menn for u-retted, med stefning schifttebrefs, och doms Løsning er och viidere 20 dr 3 m 16 s. Men som **hans Bøe**, paa for.ne Meens schiffteretted er udlagt, som dog er billigt, havd en helning bør Niude, nemlig mod hans medarfuinger 55 Rdr, Er paa begge parter 110 Sdr drages fra dj 145 Sdr - blifuer saa igien 35 Sdr :/ Som **Claus Lund** for sin omkostning och krauf paa process och denne forretning billig bør niude, som vel med rette meere kunde tilkomme, men i henseende iche viidere tilbeste er, Saa faar der vedforblifue. Giøres saa udleg der til først **Hans Bøe** for sin helning, Niuder Huset hand iboer. 40 Sdr och udj de 2 huder i Klefuen 1/2 hud efter Taxten 12.1/2 Sdr af **Claus Lund** 1.1/2 dr, blifu. 55 Sd. **Claus Lund** for berørte fordring och bekostning - 35 Sdr, der for niuder 1.1/2 hud i Klefuen som efter Taxten beløbbet til penge 37.1/2 Sdr: Legger saa fra sig til **Hans Bøe** 2 Sdr 2 m. Der imod følger dj 1.1/2 hud til frelseindom, De andre Arfuinger, følger efter som dem paa Meen tilbydt, och een huer til sig Annammet, Nemlig Broderlaaden 15.1/2 dr, och 1 Søsterlaad 7.3/4 dr, Belangende Kierlingteign, som schylder 1 Hud, tilkommer di 3 **Karen Meens** døttre, Nemlig **Aase, Margrette** och **Inger Simmensdøttre**, er paa huer laad 4 schind, der af dj for hen efter faderen **Simen Meen**, arfued huer - 2 schind, och efter dend oprettede Contract, dat. Scheen laugting 21 Martij 1672 som melder, at dj 3 døttre, efter Moderens død, den halfue deel i Kierlingteign frj hiemfalder, følger saa **Claus Lund** paa sine børns veigne, nu fire schind med bœxel och herlighed, **Hans Bøe** paa **Mogens Moes** søns veigne 4 schind, och **Niels Folloug** paa sin hustrus veigne - 4 schind, Jligemaade med bœxel, som en huer efter dags schatverge bør, och ellers for een gang at disse stridige parter kunde komme i god forstand och rolighed, som svoger och venner best anstoed, da erachtet raadeligt, at dj dend plads, bemelte Kierlingteign ved Soren schrifuer och Mænd lader Taxere, :/ allerhelst omstunder at det store schadelige Jordfald er scheed, som den meget forringet :/ saa dj der efter hinanden med Penge kand udløse, eller och uddeelle, saa huer sin anpart uden paa anch kand følge, och Nyttig giøre, huor med wi denne forretning saaledes tilende bragt, bekræftes under hender och Zignetter, dat Sterfboen 11 fbr 1688.

Efter at Margrethe døde arvet Claus Clausen Lund og deres 2 sønner Frantz og Simen hele Nordre Kierlingteigen. Omtrent samtidig købte Claus Lund av en av de øvrige arvinger, gårdparten Mellom-Kierlingteigen, som han i 1696 leide ut for 4 år til borgermester i Skien fra 18 januar 1696 til hans død i 1705, Peder Jacobsen Baad. Avdøde Karen Kittilsdatters sønn i hennes første ekteskap, Lucas Mogensen, anla sak for å få salget av Mellom-Kierlingteigen til Claus Lund erklært ugyldig, noe retten ga ham medhold i, så denne gårdparten gikk over til ham i 1698. Han hadde også kjøpt søndre part og var således eier av både Mellom- og Søndre Kierlingteigen,

tilsammen 8 skinn med bøkse. Disse gårdparter ble slått sammen og heretter kalt Søndre Kierlingteigen. Lucas døde i 1723 og kort etter ble disse 8 skinn solgt til geheimeråd Adeler på Gjemsø kloster.

Claus Clausen Lunds sønner, Frantz og Simen dro til Nederland i 1695, henholdsvis 19 og 17 år gamle. De døde begge utenlands, unge og ugifte. Claus giftet seg 6 desember 1682, 4 måneder etter sin første hustrus død, med Anne Laursdatter Becker, datter av Lauritz Becker, muligens innvandret fra Danmark. Denne Becker hadde også 2 sønner i Norge, en i Christiania og en i Skien. Sønnen Caspar Lauritsen Becker, som det var skifte etter i Skien 12 februar 1695, druknet (visstnok som skipper) utenfor Skagen i 1694. Han var gift med borgermester i Skien Peder Simonsen Hylds søster Johanne Simonsdatter, født ca 1655, begravet i Skien 6 februar 1722. Borgermesterens sønn Caspar Becker Hyld, født i 1695, var oppkalt etter skipperen.

På Claus Clausen Lunds eiendom Nordre Kierlingteigen lå ekserserplassen Gråtenmoen og søndre halvdel av strandstedet Gråten. I sine eldre år var han blind og svakelig og delte denne eiendom mellom sin datter og sønn av annet ekteskap med 2 skinn med bøkse på hver. I Gråten bygget de to søsken hver sin gård, først svigersønnen Torsten Findal, ca 1705 og senere sønnen Hans Clausen nordenfor. Da det var trangt om plassen lå disse to gårder nokså nær hverandre på søndre side av det bekkevaret som munner ut i elven og danner skillelinje mot Gjemsø Klosters grunn av Gråten nordenfor bekken. Gårdene hadde hver sin sjøbod.

Da huset til Torsten Hansen Findal var ferdig, tok han sine svigerforeldre hjem til seg, og der døde Anne Becker Lund i 1708. Skifteretten møttes 3 august¹ på »Kierlingteigen Plads». Avdødes gangklær ble verdsatt til 37 rd 3 ort og 26 sk. Gjelden beløp seg til 13 rd 2 ort og 8 sk. Det tilkom enkemannen en halvdel av boets formue pluss en såkalt »broderlød» på 4 rdr 3 ort 11 sk, fordi han ikke aktet å gifte seg igjen. Allerede 1 juni 1709 døde også Claus Clausen Lund.

Claus og Anne hadde to barn:

HANS CLAUSEN LUND, f. ant. i Skien 8 september 1687, død 1737.

MARGRETHE CLAUSDATTER, f. ca 1685, død på Kierlingteigen 6 februar 1748.

Hans Clausen Lund

Hans giftet seg i Solum 3 november 1720 med Gunhild Knudsdatter Folloug fra Gjerpen.

Han eide 2 skinn i Kjerringteigen. Hans ble begravet 6 desember 1737.

Hans og Gunhild hadde 3 barn:

CLAUS HANSEN, døpt 9 august 1721

KIRSTI HANSDATTER, døpt 6 august 1724

ANNE HANSDATTER, døpt 5 april 1729, gift 12 februar 1755 med Corporal Paul Berg.

Margrethe Clausdatter

Margrethe giftet seg 1 november 1704 med Torsten Hansen Findal., født ca 1666, død i Gråten 13 oktober 1734. Torsten var eldste sønn av gårdbruker Hans Torstensen Findal, død 1690 og Inger Pedersdatter. Han tilhørte en fremtredende bondeslekt i Solum. Etter at de giftet seg, overlot Torsten sin part i Findal til en yngre bror Peder (1674-1756), og flyttet til Kierlingteigen, hvor de bygde nye hus, dyrket jord og plantet hage. Findal-navnet forsvant og han brukte siden kun navnet Hansen.

Margrethe og Torsten hadde 5 barn:

ANNE MARGRETHE, døpt 3 juni 1708 i Solum, begr. 2 oktober 1750. Gift i Solum med
Lars Erichsen Lerche i Gråten, f. ca 1708 og død 26 august 1729 i Solum. Han var sønn av
Erich Michelsen Lerche og Gjertrud Jacobsdatter.

INGER, døpt 13 september 1710, begr. 2 november samme år.

HANS, født på Kierlingteigen 28 oktober 1711, begravet i Solum 6 juni 1773.

INGER, født i Gråten 26 april 1713, gift 12 oktober 1735 med Jacob Engelbretsen Bommen,

Død 6 mai 1757. Gift 2. 7 mars 1754 med Niels Andersen fra Porsgrunn.

MARGRETHE, f. 26 februar 1718, gift 14 oktober 1737 med John Berntsen Kruse.

Hans Torstensen

Han overtok Kierlingteigen etter sin far. Han utvidet i 1772 ekserserplassen fra å være et tilholdssted for kompanier, til å bli bataljonsplass.

Han giftet seg med kongebrev i Solum 29 desember 1762 med sin kusine Gunhild Clausdatter vestre Klyve, døpt 13 januar 1723. Hun var datter av gårdbruker Claus Torstensen Klyve og Kirsten Hansdatter.

Hans og Gunhild hadde 12 barn:

TORSTEN, døpt i Solum 9 desember 1741, begravet 26 januar 1742.
ANNE MARGRETHE, døpt 21 desember 1742
TORSTEN, døpt 29 november 1744, begravet 1 november 1748.
MARTHE KIRSTINE, døpt 25 september 1745, død 1 juli 1776. Gift med Christen Hansen Falkum, senere Stensrød i Solum, døpt 2 juli 1744 i Gjerpen
INGER, døpt 2 juli 1748, død 1 desember 1768
HANS senior, døpt 16 juli 1750, død 24 august 1817. Gift 20 oktober 1781 med Elisabeth Kirstine Valentinsdatter.
TORSTEN, døpt 7 juli 1752, begr. 29 august 1754.
TORSTEN, døpt 6 oktober 1754, begr 20 juli 1814. Gift 17 september 1784 med Kirstine Mathiasdatter vestre Klyve, født 6 februar 1782, død ca 1841-42.
ANNE MARGRETHE, døpt 24 juni 1756, gift 21 oktober 1784 med Nisl Olsen Nenseth.
KIRSTEN, døpt 8 juni 1758, begr. 29 mars 1761.
ANNE, døpt 13 juli 1760, begr. 19 februar 1761.
MARIE, døpt 23 februar 1762, begr. 6 april 1764.

¹ Nedre Telemark skifteprotokoll nr 6, side 285.

Bolvik Jernverks arkiv.

Av Dag Straume

Bolvik Jernverk fikk sitt privilegium 19. juli 1692 og drev sin virksomhet til 1860-tallet. Det ble da nedlagt slik som de aller fleste jernverk. Det ble utkonkurrert av de mer moderne jernverk som brukte billig engelsk kull. Det drev sin virksomhet ved Vold og i Herrevassdraget. Det hadde mye forbindelse med Drangedal, bl. a. kjøp av trekull.

Det som gjør Bolvik Jernverk interessant for slektsforskere er at det fremdeles finnes et vel bevart arkiv for driften av verket. Mange som har sin slekt fra Vold, Herre, Bamble og Drangedal vil her kunne finne opplysninger om enkeltpersoner. Arkivet omfatter bl. a: Regnskaper for gruvedriften, skogbruket og kulldriften; hovedbøker, kjørselbøker, journaler, dagbøker, arbeidslister, lønnings- og vareutbetalinger. Videre regnskaper for møller, sagbruket og kramboden. Disse er særlig gode for tiden 1810-1820 og framover. Her vil mange kunne finne detaljopplysninger om sine forfedre.

Forvalter Jens Bruun.

En annen kilde som har stor verdi er dagboken til forvalter Jens Bruun. Han var født i 1743 og kom til Herre i 1773. Han var forvalter ved Herreverket i ca. 50 år. I disse år skrev han ukerapporter til verkets eiere. Han var en meget betrodd mann og hadde hand om det meste ved verkene. Bl. a. førte han flere rettssaker for verket. Hans omfattende dagboks- og rapportskrivning gir oss et unikt bilde inn i den tid. Det gir opplysninger og kommentarer til alt som hans arbeid dreide seg om. I den forbindelse kan vi finne uhyre interessante opplysninger og karakteristikk om enkeltpersoner fra hele verkets virkeområde, og han trekker ikke noe fra når han har noe han er misfornøyd med eller vil ha gjennomført. Her er beskyldninger om unnaluring ved vareleveringer, latskap, sult og nød. Han gikk ikke av veien for å drive rettssak når han synes det var nødvendig. Det var det bl. a. flere bønder i Drangedal som fikk erfare. Han førte selv rettssakene på herskapets vegne.

Dette er unike kilder til opplysning om det særegne samfunnet som vokste fram på Herre og om mange av dets innbyggere. Mange vil her kunne finne opplysninger som kan «kle på» forfedrene kjøtt og blod.

Herre Veis Blad.

Det finnes en del blad som til tross for sitt beskjedne ytre inneholder mye kulturhistoriske og slekthistoriske interessante opplysninger. Et slikt blad er Herre Vels Blad. Mange av de opplysninger om Bolvik Jernverk som er omtalt ovenfor er hentet derfra. Det inneholder også mye om gamle boplasser, næringsvirksomhet gjennom tidene, personopplysninger. Det bør derfor gjennomgås hvis en har slektsforbindelse til dette området.

GURINE GAASEHØLEN PAA FOSS GAMLEHJEM FORTÆLLER FRA GAMLE DAGE I GJERPEN.

Av Reidar Ballestad har vi fått dette utklippet som er tatt fra Varden 9. april 1924.

Vi var blitt underrettet om, at Gurine Gashølen paa Foss Gamlehjem imorgen, 10. april, fyller 94 aar. En av vore medarbeidere drog derfor igaar fluksens avsted og han angrer ikke paa turen. Dette ikke bare for selve erindets skyld, men ogsaa for den elskverdige mottagelse, som blev han tildelt av det nye vertskap deroppe, bestyrer Riseng og frue.

Hvad Gurine angaar, saa er det nu ikke saa sikkert, at det er den 10de april som er dagen for hendes fødsel, skjønt det er den dag kirkebøkene viser. Men nu vet Gurine selv at fortælle, at hun er født i "kyndelsemessuke" men det var den gang Rohde var provst i Gjerpen, og da samme Rohde var en streng herre og blev sint hvis man døyte barna for sent, "maate mor lue sig til 10. april", sier Gurine. Hun skulde da altsaa være vel 94 aar imorgen, men da Gurine alletider har feiret sin fødselsdag 10. april, saa kan nok vi ogsaa gaa med paa det.

Gurine ligger i sengen, da vi kommer ind. Hun har helt til det siste været rask og stadig oppe, men sist søndag blev hun plutselig noget daarlig og har siden ikke været helt bra. Det tar nogen tid, før bestyreren og sykepleiersken faar forklaret hende hensigten med vort besøk. Hun paaberoper sig stadig sit ubekjendtskab med os; men op av sengen maa hun dog, for nærmere at ta os i øiesyn. Men saa gaar det pludeselig op for hende, at vi kommer fra "Varden".

- Aa "Varden" - fra Pedersen! Jo, jeg kjender da "Varden" jeg. Det var i Vardenhuset han endda faldt ner og slo sig han....han....

- Monsen.

- Monsen ja. Jeg var endda i byen den daen jeg. Jeg huser a det. Men jeg synes di sa han blei liggandes 12 veker....

- 12 aar.

- 12 aar ja. Er det riktig det da?

- Jo det er rigtig.

- Aa saa var der en som het St...St...

- Storm.

- Ja det er rigtig det. Lever di endda tru?

- Ja.

- Er di i Kristiania?

- I Stavanger tror jeg.

- Ja, jeg har god hukommelse jeg. Men jeg er gammel naa. Men naar jeg kommer hjem, da blir jeg ikke gammel, da skal vi jo kunne "flyve som ørne" sier de.

Efter dette lille intermezzo faar bestyreren og sykepleiersken hende paa glid saa saa hun begynder at fortælle om gamle dage - gamle dage for længe siden. Vi blir slaat baade av hendes hukommelse, forstandsevne og hendes orientering i nutiden. Det hænder bare rent undtagelsesvis at det glipper for hende.

Hendes store nummer og stadig tilbakevendende tema er før nævnte provst Rohde - troldpresten, som hun kalder ham.

- Ja han var troldprest; han var jo fra Finmarken, vet Di. Han reiste herfra il Lier; han hænger endnu avtat i sakristiet i Gjerpens kjerke. Han reiste herfra attenhundredogfiraates. Han kunde møe han. En gang saa kom de med en tom likiste og vilde narre ham til aa begrave den. "Nei, jeg kaster 'nte jord på e' tom kiste," sa Rohde. Da holdt likfølget paa aa vilde gjøre det ilde med han. Men saa bad Rohde om aa faa hammer aa tang, saa han kunde faa aapnet kista, men da ga de sig. En anden gang kom der en fattigkone ind paa kjøkkenet og bad. Ho hadde ingen ting, sa ho. "Ho har nok om ho lægger fra sig det ho har tat," sa Rohde. Og saa maatte fattigkjærringa levere fra sig e' fin sølske, som ho hadde tat. En anden gang sa Nils Wattenberg, som var saamand i Gjerpen, at han inte hadde mer saakorn igjen. "Det har du nok", sa Rohde, "om du bare henter fram den tønna du har i løa." Og Nils maatte fram med den. Nei Rohde var en troldprest han.

Efter en pause begynder hun igjen at fortælle om Rohde.

- Jeg gik og læste for ham jeg, sier hun. Men tænk jeg var saa dom, at jeg kunde inte svare paa det han spurte om; endda han bare spurte mig "Aa døde Jesus av", spurte han. Jeg kunde nok leksene mine, men jeg kunde ikke "grunden". - Rohde var forresten svoger av presten Lammer i Skien; men han husker Dere vel inte?

- Nei desværre!

- Ja det har nok været mange prester i Gjerpen i mi ti', men jeg huser de ikke alle sammen. Men jeg huser Gislesen, aa Timmermann aa Holte, Skaar, Martens aa Qvisling, og naa har vi Erlandsen. Skaar var en møe til mann. Han har "løst" mig mange ganger han. Han ble biskop i Tromsø han. Alle bisper i Gjerpen, saa kom de til Tromsø, som ho er fra ho der. Ho bryter saa paa maalet ogsaa. (Det er sykepleiersken hun viser hen paa med et smil.)

- Jeg var aa hørte paa Skaar, fortsætter hun, aaret før han

døde. Da var der stappende fuldt hus i kjerka, folk stod langt bortover til Lagmandsgaarden. Han talte fra prækestolen og sa, at han stod fast ved sin gamle tro, naa han snart skulle vandre bort, sa han. Og aaret efter døde han. Ja Skaar var en møe til prest.

Gurine er født paa Orekaasa under Tufta sier hun. Det er derfor rimelig, at hun har ret naar saa godt "sanser hofmarsjalenm ekscellensen, statholder Løvenskjold."

- Den dagen han blev begravet, da kan Di tru der var stor likfærd. Følget rak helt fra "Stokkeplasshaugen" ved Venstøp til Gjerpen kjerke. Jg kjender hele Fossumslegta jeg. Men han Herman, som er der naa, han er ganske ung, han, 32 aar tænker jeg. Hofmarsjallen hadde en jæger, som ofra i kjerka første juledag og skjøit sig andendag. Han ligger bak Gjerpen kirke med ei' sort tavle. Der han skjøit sig har det senere hett "Jægerdalen".

Mens vi sitter og snakker med Gurine indtræffer der en rørende episode.

Gurine har nemlig en losjikamerat, en dame, som er næsten likesaa gammel som hun selv. Hun er døv stakkar, hører ikke, hvad som passerer og synes nok tilslut der blir gjort for megen stas av Gurine. Pludselig sætter hun nemlig i at stortute og fremstamme en hel del uforstaaelig ord; men det er let at forstaa, at hun er blitt rent barnslig jaloux paa Gurine. Bestyrer Riseng er imidlertid straks borte hos hende, klapper hende litt og stikker saa til hende en kvartrul tobak. Man da lyser hendes ansig op til et eneste smil, og der mangler ikke paa tak og lovsigelser over den kjære kvartrul.

Men om en stund er hun like ilde igjen. sjalusien viser sig at være endda sterkere end tobakken og tar atter overhaand. Til fru Riseng, som er kommet til mumler hun noget om, at hun kan flytte op paa loftet hun - bedst at hun får sit tøy derop. Fru Riseng tar sig imidlertid kjærlig av hende og faar hende snart blidgjort, saa hendes ansigt atter lyser op. Men saart var det det å se det gamle menneske sitte der døv uten at kunde følge med, og som hun trodde helt tilsidesat for Gurine.

Denne episode bragte Gurine til at komme med en bemerkning, som skarpt viser, hvordan hendes forstandsevne endnu er i den skjønneste orden. Henvendt til os siger hun nemlig...

- Ja, det er noe av hvert for den som skal stelle med et fattighjem ogsaa - de er inte like goe aa ha med aa gjøre alle sammen. Naa er det forresten bedre end det var i Ola Bø's tid. Da hændte det en gang, at en tok o' øks aa vilde ner aa hogge hue a' Bø. Det er snildere fattigfolk her naa.

Det er forstaaelig, at Gurine ikke har vandret paa "grønne hoser" gjennom livet. Ei særlig ømt punkt hos hende er den gang hun paa en uke mistet 4 av sine barn i skarlagensfeber. De ligger alle 4 begravet i en fællesgrav. I 1910 mistet hun sin mand, Ola Olsen Aas og 2 aar efter sin søn.

- Det var aassaa en trist tid. Men jeg møter dem vel igjen, naar jeg kommer hjem - den tru har jeg ihvertfald. Naa har jeg bare 2 sønner igjen aassaa en datter i Amerika, men hende faar jeg vel aldrig se mer, sier hun med et suk. Før vi gaar vender Gurine atter igjen tilbake til provst

Gurine Gaasehølen paa Foss Gamlehjem fortæller fra gamle dage i Gjerpen.

Vi var bli underrettet om, at Gurine Gaasehølen paa Foss Gamlehjem imorgen, 10. april, fylder 84 aar. En av vore medarbeidera drog derfor igaaar slukrens avsted og han angrer ikke paa turen. Dette ikke bare for selve erindets skyld, men ogsaa for den elskverdige mottagelse, som blev ham tildelt av det nye vertskap deroppe, bestyrer Riseng og fru.

Hvad Gurine angaar, saa er det nu ikke saa sikkert, at det er den 10de april, som er dagen for hendes fødsel, skjønt det er den den kirkebokene viser. Men di endda trent

- Ja.

- Er di i Kristiania?

- I Stavanger tror jeg.

- Ja, jeg har god hukommelse jeg. Men jeg blir gammel naa. Men naar jeg kommer hjem, da blir jeg ikke gammel, da skal vi jo kunne aslyse som ørne sier de.

Efter dette lille intermezzo faar bestyreren og sykepleiersken hende paa glid saa hun begynder at fortælle om gamle dage - gamle dage for længe siden. Vi blir slaaet av hendes hukommelse, hendes forstandsevne og hendes orientering i nutiden. Det hændes bare rent undtagelsesvis at det glipper for hende. Hendes

Rohde.

- Rohde sa, at der var 7 troldkjærringer i Gjerpen, han, sier hun. Man han sa inte hvem det var, og det var vel inte værdt heller. Men nu kan Di jo skrive om det i avisen.

Gurine har som nævnt været rask helt til det siste, spinde og strikke drev hun paa med for indtil 2 aar siden. Hun har ikke riktig rede paa hvor mange barn og barnebarnsbarn hun har, men det er mange. Det er ikke utænkelig, at Gurine endnu vil opnaa endel fødselsdage, og da kan det kanskje bli anledning til at gjenfortælle litt mer av alt det hun har at fortælle.

HENRIK IBSEN - med aner i Skien gjennom nesten 300 år.

Av Thor Gundersen

Det er allment akseptert at ethvert menneske er et produkt av arv og miljø. Våre arveanlegg er definert i genene, og disse bestemmer i noen grad hvem vi blir; men vi blir selvsagt også i sterk grad preget av det miljøet vi vokser opp i og lever i. Slik også med vår store dramatiker Henrik Ibsen. Mye er blitt skrevet om hvordan opplevelser i hans barndom og ungdom kommer til syne i mange av hans verk. Blant de sterkeste inntrykk er utvilsomt farens økonomiske problemer og flyttingen til Venstøp, som medførte at familien ikke lenger kunne omgås de kondisjonerte i byen på samme måte som før.

Henrik Ibsen i yngre år.

Jeg vil i det følgende forsøke å gi et riss av det miljøet som noen av Henrik Ibsens forfedre var en del av. Henrik Ibsen har skrevet litt om dette selv - i et brev til forleggeren Georg Brandes skriver han følgende: *«Mine foreldre tilhørte både på fedrene og mødrene side datidens mest ansete familjer i Skien. Stedets mangeårige stortingsrepresentant, byfogd Paus, og dennes bror, sorenskriver Paus, var min fars halvbrødre og min mors fættere. Ligeså nær beslektede var mine foreldre med familjerne Plesner, v. d. Lippe, Cappelen, Blom, altså omtrent med alle de patricierfamiljer som dengang dominerte stedet og omegnen.»* Om tiden på Venstøp skriver han: *«I 1836 måtte han (faren) indstille sine betalinger, og der ble os intet andet tilbage end en landejendom i nærheden af byen. Dit flytted vi hen, og således kom vi ud af berøring med de kredse, som vi hittil havde tilhørt.»*

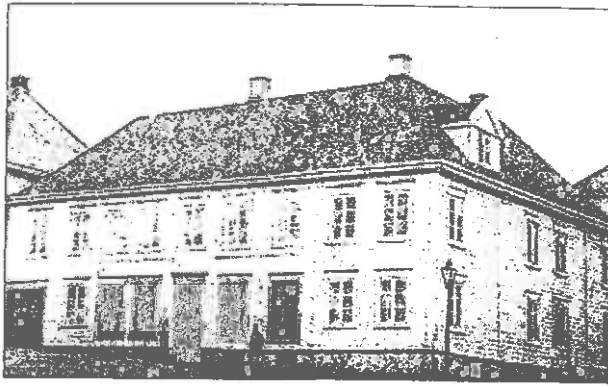
Marichen Corelia Martine, f. Altenburg. Denne silhuetten er det eneste portrett som finnes av Henrik Ibsens mor.

Henriks foreldre var Knud Ibsen, døpt i Skien kirke den 3. oktober 1797 (han døde i Skien over 80 år senere - den 25. oktober 1877) og Marichen Cornelia Martine, født Altenburg (1799-1869). De giftet seg den 1. desember 1825, tre år etter at Knud Ibsen tok borgerskap i Skien. Den 3. oktober 1826 fikk de sitt første barn, Johan Altenburg Ibsen (døde 14 dager etter Henriks hjemmedåp den 28. mars 1828). Senere fikk de ytterligere fire barn.

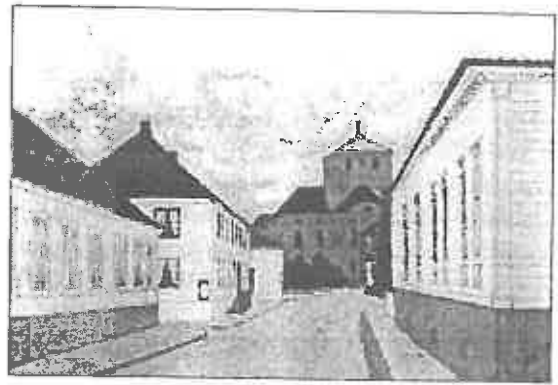
Etter 14 år som kjøpmann i hjembyen måtte Knud Ibsen innstille sine betalinger, og familien måtte flytte til Venstøp, hvor barna vokste opp. Dette snudde opp ned på den 8 år gamle Henriks liv. Han måtte forlate det trygge bylivet, hvor han følte seg hjemme og hvor han hadde all sin slekt - og isteden forsøke å tilpasse seg et liv på landet. Miljøet i hjemmet ble selvsagt også påvirket; den livsglade Knud Ibsen hadde nok sine tunge stunder, og moren Marichen, som var av en mer sky natur, trakk seg nok mer inn i seg selv.

Henriks foreldre var altså svært forskjellige av natur. Det i seg selv kan vel ha vært en grunn til at de følte seg tiltrukket av hverandre i ungdommen, men en sterkt medvirkende årsak til at de giftet seg var det sikkert også at de kom fra det samme sosiale lag, ja faktisk også samme slektskrets. Knud Ibsens stefar Ole Paus var bror til Marichens mor, så Knud og Marichen vokste opp som søskenbarn, om enn ikke i biologisk forstand.

Et annet av Knud Ibsens søskenbarn var Diderik Cappelen. Knuds tante (moster) Maria Plesner var nemlig gift med Eidsvolds-mannen Diderik von Cappelen, stor trelasthandler, sagbrukseier og skipsreder i Skien, eier av Store Mæla, Bratsberg og ikke minst Gjemsø kloster med alle tilliggende herligheter. Sønnen Diderik ble født i 1795, samme året som Knud Ibsens foreldre Henrich Ibsen og Johanne Cathrine Johanne Plesner giftet seg. Blant Dideriks faddere var også den samme «Henric Ibsøn».

Stockmannsgården ved Handelstorvet, hjørnet Tele-
marksgt. - Prinsens gt. (nåv. H. Ibsensgt.), antatt å være
huset hvor Henrik ble født.

Eller var det kanskje *her* Henrik ble født? Schneider:
«Fra det gamle Skien» siterer Knud Ibsen: «Det er rart
at folk siger Henrik er født i Stockmannsgaarden. Hen-
rik er født i Wamberggaarden, han!» Bildet viser
Løvestredet, med Wamberggården foran til høyre,
omtrent der Rådhuset ligger i dag. (Baggergården til
venstre)

Maria von Cappelen, født Plesner, døde alt den 8. april 1800, i barselseng med sitt 6. barn (på syv år), og senere samme året giftet von Cappelen seg igjen, med Marie Severine Blom. De fikk tre barn (også disse ble altså Knud Ibsens «nesten»-søskenbarn) - sønnen Hans Blom Cappelen, eier av Gjemsø kloster, og døtrene Mariane Didrikke og Elisabeth Catharina, gift med henholdsvis kammerherre Hans Aall og skipsreder Nicolay Benjamin Aall. Derved kan vel på sett og vis både Aall og Blom trekkes inn i slektskretsen omkring Henrik Ibsens foreldre. Marichen Ibsens oldemor var dessuten en Blom.

Knud Ibsens foreldre var altså Henrich Ibsen (født den 1. mars 1765 i Bergen, død på sjøen i 1797/98) og Johanne Cathrine Plesner (døpt i Skien den 1. april 1770 og død i Gjerpen den 8. desember 1847). Disse fikk to barn sammen, Jacob von der Lippe Ibsen, oppkalt etter farens stefar, og altså Knud Ibsen, oppkalt etter sin morfar. Etter Henrichs forlis utenfor Grimstad giftet Johanne seg på nytt, med skipper, senere proprietær Ole Paus (1766-1855). Ved folketellingen i 1801 finner vi familien bosatt på Rising utenfor Skien. På denne storgården vokste Knud Ibsen opp, i landlige omgivelser, men sikkert i god kontakt med sine slektninger Plesner og Paus og andre (bl. a. inngiftede) patrisierfamilier inne i byen.

Hvor mye kontakt Knud Ibsen hadde med sin far Henrichs familie, vet man lite om. Faren døde få måneder etter at sønnen ble født - han førte skipet «Charitas», som gikk ned «med mann og mus» utenfor Grimstad. (Om det var historien om dette som trakk hans unge sønnesønn Henrik til Grimstad 45-46 år senere, kan vi bare gjette på.) Som nevnt ble skipper Henrich Ibsen født i Bergen, men han kom til Skiens-distriktet, nærmere bestemt Solum, alt i 1771, bare 6-7 år gammel. Bakgrunnen for denne flyttingen er følgende: Hans far, som også het Henrich, og som også var skipper, døde 3-4 uker før sønnen ble født. Den unge enken, Wenche Dishington (født 1738 i Bergen - død 1780 i Solum) giftet seg med enkemann (to ganger), personell kapellan Jacob von der Lippe ved Nykirken i Bergen. I 1771 ble han utnevnt til sogneprest i Solum (prost fra 1790), og familien - nå med to barn - flyttet hit. Wenche Dishington døde i 1780, og det ble nok v. d. Lippe som ble den unge Henrichs støtte i ungdommen. Men han påvirket neppe stesønnes valg av yrke - Henrich ble verken prest, som stefaren, eller kjøpmann, som stefarens og morens slekt i flere generasjoner (bl.a. slektene Meyer, Forman, Michelin). Tro mot tradisjonene på farssiden ble han skipper som sin far Henrich Ibsen d.e. (1726-1765) og sin farfar Peter Ibsen (fra Stege på Møn, begr. i Bergen 1766).

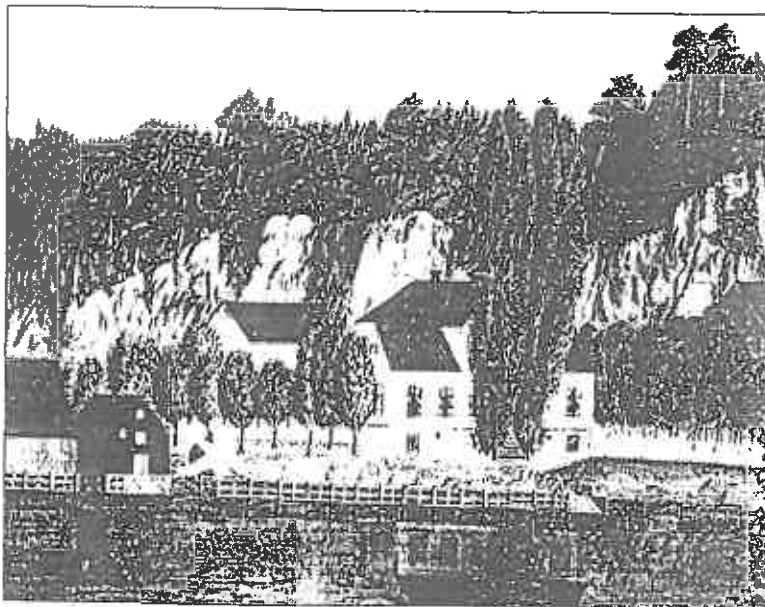
Henrik Ibsens farmor var som nevnt Johanne Cathrine, født Plesner (f. 1770 i Skien - d. 1847 i Gjerpen), datter til kjøpmann i Skien Knud Plesner og en kjøpmannsdatter i Skien, Maria Kall. Knud Plesner var både kjøpmann og skipper/reder og handlet med manufaktur og kolonial. Av Johanne Cathrines søsken ble altså Maria Plesner gift med Diderik von Cappelen jr., Nicolai Plesner (oppkalt etter morfaren) ble gift med Anne Winther Jørgensen (Wesseltoft) og slo seg ned på Store Follestad, hvor hans grandnevø Henrik nok tilbrakte hyggelige stunder (jfr. hans maleri av Store Follestad) - og Marie Elisabeth Plesner ble gift med Johan

Johanne Cathrine (Plesner) Ibsen ble altså enke i ung alder, med to spedbarn som selvsagt sårt ville trenge en far. Et snaut år etter at Henrich Ibsen døde, nemlig 27. november 1798, giftet hun seg på nytt med en sjømann, skipper Ole Paus. I 1800 kjøpte han imidlertid gården Søndre Rising og ble «proprietær» (godsbesitter), og familien fikk et trygt og godt hjem. Her vokste Knud Ibsen opp som den eldste i søskenflokket (broren Jacob døde bare 8 ½ år gammel) og med 9 halv søsken (Paus), hvorav åtte vokste opp. Her har nok også den unge Henrik hatt sin gange - bestemoren døde i 1847 og «bestefaren» i 1855, altså begge etter at Henrik hadde forlatt fødebyen. Det er liten grunn til å tvile på at dikteren har hatt forbindelser

Knud Ibsen Født 1797 #2 Skien Gift 1. des. 1825 Skien Død 25. okt. 1877 Skien	Henrich Ibsen Født 1. mars 1765 #4 Bergen Gift 24. nov. 1795 Skien Død 1797/8 Forliste med "Charitas"	Henrich Ibsen Født 1726 #8 Bergen Gift 24. mai 1764 Bergen Død 1765 Bergen	Peter Ibsen #16 Gift 12. des. 1721 Død 1766 Birgitte Holtermann Født 1698 #17 Død 1728
Johanne Cathrine Plesner Født 1770 #5 Skien Død 8. des. 1847 Gjerpen	Wenche Dishington Født 1738 #9 Bergen Død 13. apr. 1780 Solum	Giørt A. Dishington Født 1706 #18 Gift 21. jan. 1738 Død 1769 Margrethe J. Formann Født 1717/18 #19 Død 1739	Johan Glysing Plesner Født 1703 #20 Gift 17. febr. 1729 Død 1735 Catharina K. Hind Født 1708 #21 Død 1778
Henrik Johan Ibsen Født 20. mars 1828 #1 Skien Død 23. mai 1906 Christiania	Knud Plesner Født 1731 #10 Solum Gift 18. febr. 1766 Skien Død 1789 Skien	Maria Kall Født 1741 #11 Skien Død 1786 Skien	Nikolai Kall Født 1712 #22 Gift 7. juli 1740 Død 1774 Elisabeth Marie Bomhoff Født 1718 #23 Død 1784
Mariken C. Altenburg Født nov. 1799 #3 Skien Død 3. juni 1869 Skien	Johan Andreas Altenburg Født 1763 #6 Død 2. okt. 1824 Skien	Didrik Altenburg Født 1719 #12 Holla Gift 20. mars 1760 Holla Død 1766 Holla	Jochum H. Altenburg Født 1684 #24 Død 1745 Christine J. Hein #25 Død 1734
Hedvig Christine Paus Født 29. okt. 1763 #7 Kongsberg Død 7. mars 1848 Porsgrunn	Marichen Barth Født 1737 #13 Kragersø Død 1769 Holla	Cornelius Paus Født 24. okt. 1726 #14 Gift 24. apr. 1761 Død 1799 Gjerpen	Johan Daniel Barth Født 1711 #26 Gift 1. apr. 1733 Død 1770 Dorthea F. Rohland Født 1710 #27 Død 1775
Christine Falck Født 1732 #15 Kongsberg Død 18. febr. 1798 Kongsberg	Povel Corneliussen Paus Født 1697 #28 Gift 3. jan. 1724 Død 1768 Marthe C. Blom Født 1699 #29 Død 1735	Ole Thoresen Falck #30 Marie M. Mogensdatter #31	

med medlemmer av Paus-slekten. Farens stefar var nemlig bror til Henriks mormor Hedeveg Christine Paus. Blant annet kan nevnes at da Ibsen «studerte» på Heltbergs studentfabrikk, hadde han som studiekamerat sin fire år yngre halvfetter Johan Altenburg Paus. Slektsbånd har nok i det hele tatt betydning mye for dikteren i hans unge år, selv om han senere er kjent for sin innesluttethet. Denne karakteregenskapen ser det forøvrig ut til at han har arvet fra familien Paus (eller kanskje fra sin farmor Johanne Cathrine, f. Plesner).

La oss se nærmere på Henrik Ibsens farmors slekt. Faren Knud Plesner var sønn til Johan Glüsing Plesner, også han kjøpmann i Skien, og Cathrine Hind. Begge disse slektene kan følges til Kerteminde på Fyn, hvor forfedrene var kjøpmenn og rådmenn. Knud Plesners kone Maria Kall var datter til en meget betydelig forretningsmann i Skien, Nicolai Kall, og Elisabeth Marie Bomhoff. Nikolai Kall kom til Skien fra Flensburg. Han slo seg opp på bl.a. kornhandel, og han kjøpte og solgte både landeiendommer og bygårder, sager og skip, og han eksporterte trelast, bl.a. til England. Kall var en tid overformynder i Skien, og han bodde ved Bryggevatnet, i en gård som skal ha vært bolig både for lensherren, borgermesteren, lagmannen og andre høyere embetsmenn.

Store Follestad, malt av Henrik Ibsen i 1842. Det var Henriks grandonkel Nicolay Plesner som eide gården.

Elisabeth Marie Bomhoff var datter til forvalteren ved Ulefoss Jernværk, Engebret Bertelsen Bomhoff, og hustru Maria Bruun. Bomhoff var forvalter ved jernverket i nesten 30 år, og han må ha vært usedvanlig dyktig, både som forvalter og teknisk leder. Før han kom til Uleoss var han forvalter ved Bolvik Jernverk, og datteren ble døpt i Solum i 1718. Ved dåpen var bl.a. Madame Leopoldus og Jochum Altenburg (en annen av Henrik Ibsens forfedre) faddere. Familien Bomhoff kom til Norge på 1600-tallet og slo seg først ned i Skien, men i fem generasjoner, fra 1721 til 1845 var familien sterkt knyttet til Holla. Ved Romnes kirke ligger 25 medlemmer av slekten begravet, proprietærer, forretningsmenn, skipsførere, matroser og embetsmenn.

Engebret Bomhoffs kone Maria Bruun satt som enke på Søve i fire år etter mannens død. Da solgte hun denne gården og også Fen til svigersønnen Nikolai Kall. Men handelen ble omgjort, og i 1774 solgte hun Søve til fogden Samuel Thornsøhn og slo seg ned på Fen, hvor hun døde i 1775. Maria var datter til sorenskriver Jacob Hansen Bruun og Berthe Poulsdatter Post i Sauherad. Jacobs foreldre var sorenskriver i Nedre Telemark Hans Bruun og hustru Maren Jacobsdatter. Berthe/Birthe Post (f. og d. i Sauherad, 1660-1706) var datter til sogneprest i Sauherad hr. Povl Olufsen og Maria Henriksdatter Post, som døde få dager etter datterens død i 1660. Alle barna tok morens navn. Henrik Post var forvalter ved Fossum Jernverk og sønn til gullsmed Johan Post i København. Hr. Povl Olufsen tilhørte den eneste bondeslekt (om man da ikke tror på teoriene om at dikterens far var Tormod Knudsen Borgejorde) jeg har funnet blant Henrik Ibsens forfedre, en slekt som kan følges tilbake til gårdene Kvisle og Bergan i Sigdal, Hovland i Modum og Holm i Sande.

Henrik Ibsens mor Marichen var datter til skipsfører, senere kjøpmann Johan Andreas Altenburg og hustru Hedeveg Christine Paus, søster til Knud Ibsens stefar. Også familien Altenburg kan knyttes til Holla. Johan Altenburgs far var sagbruksforvalter på Ulefoss Diderik Altenburg, gift på Ulefoss med Marichen Barth fra Kragerø, datter til postmesteren i Kragerø Johan David Barth og Dorothea Rohland/Ruhland. Begge de sistnevnte slekter kan følges videre bakover i Kragerøs historie.

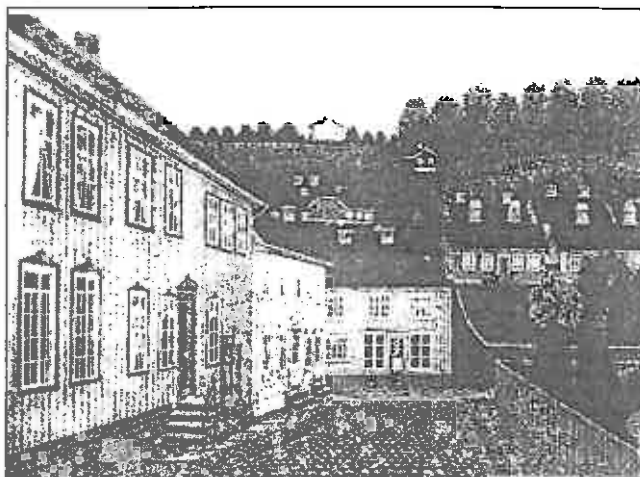
Johan A. Altenburg tok såkalt skipperborgerskap i Skien. I 1795 førte han skipet «Emanuel» på 230 39

lester til England. Få år senere har han tatt opp arven etter bestefaren Jochum Altenburg og etablert seg som kjøpmann i Skien. Han drev både vanlig butikkhandel og trelasthandel, han hadde egne skip og et brennevinsbrenneri på Lundetangen. Han eide også gården Århus i Gjerpen og den store Altenburg-gården i Skien. I 1804/05 skal han ha vært god for 30 000 riksdaler, og han var i sin tid en av Skiens største skattebetalere. Bestefaren, kjøpmann Jochum Altenburg, gift med Christine Jochumsdatter Hein, var sønn til sorenskriver og auditør Henrik Dideriksen Altenburg.

Hedevig Christine Paus var datter til «Holzförster» (skoginspektør) i Øvre Telemark Cornelius Paus og hustru Christine Falck, datter til våpensmed Ole Thoresen Falck på Kongsberg. Cornelius (1726-1799) var sønn til prokurator Povel Corneliussen Paus, lensmann i Fyresdal, og Marthe Blom, datter til lensmann i Lårdal Christopher Fredriksen Blom og hustru Johanne Margrete Jensdatter Ørn, lensmannsdatter fra Fyresdal. Christopher Blom ble også kalt Kristofer Bjåland, etter lensmannsgården i Lårdal, der han bodde i mer enn 50 år. (Han levde fra 1651 til 1735.) Hans foreldre var sogneprest i Lårdal Frederik Jensen Blom og Maren Stockmann, datter til sognepresten i Stokke, Christopher Hansen Stockmann. Det går forøvrig en linje til fra Frederik Blom og Maren Stockmann til «Holzförsteren» Cornelius Paus. Datteren Margrethe Blom (Kristofer Bjålands søster) ble gift med Jørgen Rafn, sorenskriver i Øvre Telemark, og deres datter Valborg, gift med Cornelius Paus d.e., ble mor til prokurator Povel Corneliussen Paus.

Vi ser her at vi er inne i en slektskrets av embetsfamilier som nesten hadde monopol på stillingene som prester, sorenskrivere og lensmenn i de øvre delene av Telemark. Både åndelig og materielt var de nok de ledende på bygdene. Som kongemaktens representanter nøyte de ganske sikkert stor respekt - de var voktere av orden og moral. I dette miljøet finner vi en av Henrik Ibsens mest ublandede røtter.

Sorenskriver Cornelius Paus (1661-1732), gift med Valborg Rafn, var - sammen med sin bror - den første som brukte familienavnet Paus. Han var sønn til sognepresten i Hjartrdal Povel Pederssøn Vinje (eller latinisert Vindius) og hustru Inger Trinnepol. Hr. Povel fikk dette sognekallet i 1650 og døde der i 1681. Hans far var Peder Povelssøn Vinje (Vindius), født i Oslo ca 1590, student 1611 med navnet Petrus Pauli Ansloensis. I 1617 finner vi ham som rektor i Skien, fra 1624 til 1634 var han personell kapellan, fra 1634 til sin død i 1653 sogneprest i Kviteseid. Hans enke ble, som skikken var, gift med etterfølgeren i kallet, Amund Hansen Morland (en av slekten Quislings forfedre).

Skistredet nedover mot Lortebekk og Smalgangen.

I forgrunnen til venstre ligger Altenburggården, som tilhørte Marichens far, og som Knud Ibsen overtok. Her bodde familien fra 1831 til 1835.

Til slutt står vi igjen med Inger Trinnepols slekt. Hun var datter til rådmann i Skien Cornelius Trinnepol (1611-1678) og dennes første hustru Anne Iversdatter (d. ca 1642). Cornelius Trinnepol var sønn til Jan Corneliussen Trinnepol, borgermester i Skien, og dennes første kone Karen Gjertsdatter. (Jan Trinnepols annen kone var Claus Køsters enke Anne Engelsdatter, en kusine av Anne Iversdatter.) Anne Iversdatter var datter til Iver/Ivar Christensen, fogd i Øvre Telemark, senere rådmann og sagbrukseier i Skien, gift før 1596 med Margrete Jørgensdatter von Ansbach, datter til Skiens mektigste mann i siste halvdel av 1500-tallet, sagbrukseier og borgermester Jørgen von Ansbach. Von Ansbach kom til Skien ca 1540 som bergmann, men han så snart hvilke andre muligheter som fantes i Skien. Skiensborgerne hadde også rett til å drive handel på Sørlandet, og slik kan han ha kommet i kontakt med sin tilkommende, en datterdatter av den meget kjente og velstående Gunder Jonssøn Bringsvær (muligens av gammel norsk adel).

Med dette skulle det vel være bevist at vår store dramatiker Henrik Ibsen hadde meget solide røtter i Skien og i distriktene rundt.

THOR HELGESON, SKOLELÆRER, KLOKKER OG HISTORIESAMLER

Av Torbjørn Aasetre

Thor Helgeson var født i Tinn i Telemark 29. september 1842. Han het egentlig Tov Høljeson Høgeli, og foreldrene var Hølje Tovson Høgeli og Sigrid Jonsdatter, født Maardalen.

Etter endt folkeskole kom Thor inn på lærerskole, eller seminarium som det dengang het, og fikk eksamen som lærer. Tyve år gammel, i 1862, dro han til Amerika. Han reiste den vanlige reiserute opp kanalene og de store innsjøer og landet i Detroit i 1862. Han reiste straks videre til Racine County i Wisconsin hvor han virket som lærer i ett års tid. I 1863 var han i Koshkonong settlement i Dane County. Fra 1864 og resten av sitt liv levde han i Waupaca og Portage Counties.

Thor eller Tov Høljeson var som nevnt fra Tinn, nærmere bestemt Attraae og Tessungdalen. Opphavet var som de fleste på den tid, gårdfolk eller husmenn.

Det kan vel også nevnes at oldefaren på farsiden, Hølje Sveinson Leikanrud, var en god og vidkjent felespiller.

(Jeg har her tatt med noe fra Tinn-soga av M. N. Einung):

"Hølje Sveinson Leikanrud var komin or Tøssungdalen. Han var en gild spelemann alt i 20 års alderen. 23 år gammel gifte han seg med Arnbjörg Jonsdatter Fjosstaulen og de sette seg ned i Austbygdi, vestan aai. Plassen heiter Leikanrud, men um det var han som rudde han up og om jordvegen fekk namn etter alle "sty" og all leik som der stod, vita me ikkje.

Eldste dotter hans Hølje het Aslaug Høgeli, av di ho vart gift med Tov Høgeli (Aslaug var Thor Helgesons farmor). Dei budde på en plass i Gaust-bygdi het Høgeli, av di han laag haagast uppi lidi. Aslaug var god til spela; for som det stend i visa - - paa Leikanrud der spela kvar gjente og kvar gut. Naar Aslaug paa si fele strauk av en hallingslaat, so fekk ho folk til gaate, det var so vent og godt"

Syverine Voldengen var født på Vestre Toten den 11. august 1848 av foreldre Jens og Marie Voldengen. I 1854 reiste hun sammen med sine foreldre og søsken til Amerika med seilskipet "Wilh. Tell". Etter en reise som varte i 4 måneder kom de fram til New Hope Township, Portage County, hvor de slo seg ned som farmere.

I ekteskapet med Thor Helgeson var det hele 9 barn, som alle vokste opp og fikk familie.

Thor Helgeson virket som lærer og klokker. Om sommeren underviste han også i norsklære for barn av norskætta familier, og det er mange eldre der borte som med takknemlighet tenker på ham for at de lærte å lese og skrive norsk.

Mr. and Mrs. Thor Helgeson in picture taken on their farm north of Tote, ca. 1916. Helgeson holds his grandson, Floyd, who presently owns the farm.

Herr og fru Helgeson foran gården sin i 1915. Barnebarnet Floyd sitter på bestefars fang.

Ellers brukte Thor Helgeson mye av sin tid til å skrive ned historier fra den første settlertia i Wisconsin. Han reiste rundt, snakket med gamle

folk og skrev det ned. Det ble til to bøker med samlinger av historier fra nybyggerlivet, begge med tittel: "Fra Indianernes Lande" og andre steder i Wisconsin.

Han skrev også om norsk folkeliv og folketro i Amerika, anekdoter og folkeminner, viser og vers både fra nybyggertia i Amerika og fra gamlelandet Norge. I alt er utgitt 12 bøker og også andre skrifter. Han skrev også mange småstykker i bladet "Reform".

At Thor Helgeson var en kjent og aktet person viser en notis i bladet "Reform" 1. september 1927:

"Thor Helgeson født i Tinn, Telemark, Norge den 29. september 1842 og Syverine Voldengen, født på Vestre Toten, Norge den 11. august 1848 ble viet i New Hope gamle kirke i New Hope, Wisconsin den 27. juli 1867 og holdt sin 60-årsfest (diamantbryllup) i den norsk-evangeliske Luth. kirke ved Benson Corner, Portage Co. Wis. den 7. august 1927, hvor en stor forsamling møtte fram.

Helgeson er vel kjent av vore lesere fra sine interessante optegnelser, som har vært trykt i "Reform". Han har

skrevet en hel rekke bøker og har hatt den glede å se dem solgt. Vi gratulerer og ønsker de aldersstegne jubilanter en vakker Eftersommer."

Dette var et knapt år før han døde, 86 år gammel. Kona Syverine levde til april 1931, og jeg tar med en nekrolog fra dødsfallet.

Mrs. Syverine Helgeson.

Født Voldengen, afgik ved Døden den 27de april hos sin Datter, Mrs. Albert Henke i Amherst Jct., Wis., efter et længere Sygeleie. Hun var født paa Vestre Toten, Norge, af Foreldrene Jens og Marie Woldengen den 11te August 1848 og døbt af Pastor Magelsen. I 1854 reiste hun sammen med sine Forældre og Søskende til Amerika, og reisen over Havet gjorde de med Seilskibet "Wm. Tell", Kapt. Andreassen. Efter en trættende Reise, som varede over 4 Maaneder, bosatte Familien sig paa en Farm i New Hope Township, Portage County, Wis. I 1863 blev hun konfirmeret af Pastor Mikkelsen i den gamle Scandinavia Kirke, og den 27de Juli 1867 blev hun gift med Lærer Thor Helgeson af Iola, Wis.

Hun efterlader sig følgende Børn: James, Bradley, Wis.; Carl, Allala, Wash.; Willie og Ingeman, Rhineland, Wis.; Joseph, Tomahawk, Wis.; Martin, Iola, Wis.; Mrs. Ed Helgeson, Red Bing, Minn.; og Mrs. Albert Henke, Amerst Jct., Wis. Desuden en Søster, Mrs. M.P. Høyord, Scandinavia, Wis, samt 27 Børnebørn og 3 Børnebørns Børn. Hun blev begravet Torsdag Eftermiddag den 30te April (1931) paa Zions Kirkes Gravplads ved siden af sin Mand, som døde for tre Aar siden. Pastor Reinertson af Amherst, Wis. forrettede.

Thor Helgeson og kones gravsted på Zions kirkes gravplass, Iola, Wisconsin

Hermed blev atter en Pioner fra Settlementet paa Indianerlandet lagt til hvile. Som mange andre fra Nybyggertiden kunde hun se tilbake paa et strævsomt Liv, men sjelden var det dog at hun klagede for noget. Fred med hendes Støv og velsignet være hendes Minde!

Jeg skal ta med noen historier fra 2. utg. av "Fra Indianernes Lande" og bladet "Reform" om nybyggerlivet på godt og ondt, alvor og skjemt.

Nybyggerne i Bæverdalen og Omegn. Fortalt av gamle Settlerne.

Gammel-Ola forteller: De første nybyggere her i Dalen hadde baade søte og sure daer. Mest sure. Smalhans glyttet nok manganen gang ind i Nybyggerhytten. Men han fikk aldri sætte sig riktig fast der. De var om seg de første karene, som kom paa denne kanten og kvindfolkene deres stod ikke tilbars. Jeg var ikke kommen her endda; men ogsaa jeg fik min del av nybyggerlivets strid og stræv. Men det gikk ofte underligt til. Hjelpen kom somtid fra en kant, vi aldrig hadde drømt om. Vorherre var attaat han med kan du vite.

Dengang, som saa ofte senere, grodde her en mengde blaabær i alle hauger rundt omkring. Det var derfor intet under, at de første Rydningsmænd tok det som en fest, naar de en blank sommerdag kunde rive seg løs fra "Grubbing og Kliring", og saa komme borti Bluffene og pikke blaabær. Hele familien drog da tilfjelds med alle de kopper, som fands i huset, og hver eneste kop kom igjen fuld og velmaalt.

Men den byen, som dengang laa dem nærmest, var mangfoldige mil borte, og dit maatte de reise med sin bær. Den som da hadde "plenty" blaabær, og var kommen savidt, at han hadde lidt smør, lidt uld og nogle æg attaat, saa var han en "Gauve" blant sine medbyggere, forstaar du.

Udfarten til byen foregikk altid i flok og følge. Det var ikke godt at vide, hvad en enkelt person kunne komme ud for paa den lange byveien. Store flokke av Indianere sværmed omkring dengang, og enskjønt de aldrig gjorde Nybyggerene noget ondt, var disse likevel rædde de vilde, svarte, fillede og bustede "Native

Americans". Skulde en mand treffe til at møde en sværm af disse vildmænd, kunde ingen vide, hvad de vilde ta sig for. Tog de paa ham, vilde han gjælde som en blaabær i en bjønnemage. Var de derimod mange, kunde de sætte magt mot magt.

I de fleste tilfælder fik Nybyggerne sig godt betalt for sine blaabær og andet smaateri, som de hadde at sælge. Saa kjøbte de igjen flour, lidt flesk, lidt kaffe og sukker og forresten lidt af hvert. Og saa maatte de altid ha en dram paa handelen, og den Storekeeper, som ikke hadde raad til at trite paa en handel, var ikke en sild værd i Nybyggerens øine. Slig en "Verdensmand" kunde den "Svarte" og hans familie handle med. Og om storet ikke var større end et grisehus, saa hadde det altid en Saloon eller en Blindgris indenfor sine vægger. Helst en blind gris; for den var "Kjip" og gjorde ligesaa god nytte. Og for den som elsker Brændevin over alle ting, kommer det ud paa et og er lige fedt, enten han faar sine kjære drammer paa Kapitolet eller i Grisehuset. Nu er det ikke saa at forstaa, at de Nybyggere, som jeg snakker om, elskede Wiskyen over alle ting. Langt derifra! De drak sig somtid glade, men de drak sig aldri i Røisen. Naar de saa var ferdige med sitt kjøbmandskab, som skjeldten var større end at de kunde bære hele varebeholdningen fra Storet til vognen i en vending, -og naar de hadde faat sin "Handelsdram" af Storekeeperen, og saa en dram til, og saa en reisedram, og saa en ekstradram, -saa maatte de ha "lidt godt" paa lommeflaskerne til trøst og opmuntring paa den lange hjemfart.

Men nu var de ogsaa færdige til at drage ud. Nei, stop lidt! Den siste "Grisen" staar der med et pralende udhengsskildt. Den er ikke god at komme forbi, den. Det skulde da være moro at undersøge, hvad slags "Stof" den har indenpaa seg. Og saa tar de en "overordentlig" dram, -den sidste. That's the last station.

Saa drar følget afgaarde. Hvis der er flere okseteam, saa pakker alle karene sig sammen paa den forerste vogn, og de andre okserne labber efter. Komne et stykke paa hjemveien, begynder først den ene, og saa efterhaanden de andre at trite. De maa ha nogle "Muntrationer" paa den lange hjemveien, ellers blir den endda længer end den er med alle sine kroker og svinger og bakker.

Snakkeredskaperne kommer i bevægelse, og enhver siger sin mening rent ud baade frit og freidigt. En blir saa sterk og faar sligt et overmaal af heltemod, at han tør binde an med selveste Indianerkongen og hele hans lurvete fantefølge. En anden blir rig som Vanderbilt, og en tredie klog og vis som Salomon.

Kort sagt: de "fila" som grever og baroner. Det er en flok af unge, stærke og friske folk, som ikke "gruver" en snus for fremtiden.

Men de glade Rydningsmænd glemmer heller ikke dem som sidder hjemme og venter paa "han far". Han har altid "Sæva" en Whiskyskvæt til kjærringen, saa hun kan file godt. Og saa har han kjøpt slig velsignet god Kaffe! og saa har han altid lidt Candy eller andet smaateri til ungerne. Du kan tro det er stas, naar han Far kommer fra Byen.

Men dagen efter byturen kunde det nok hände, at de ikke fila hverken stærke eller rike. Igaar rik, idag fattig maavide.

.....

Den første norske Prest som besøgte denne by, var Pastor Stub, hvis jeg husker ret. Saa kom Pastor Preus og andre. Forsamlingen var ikke større den gang, end at den kunde faa rum i de største af nybyggerhyttene. Den mødte for det meste hos mig, hos Nils og hos Simen. Da det var ondt for siddepladser, fik vi fat paa nogle sagbord, og disse gik siden mandimellom. Var det præken hos Simen, ble de flyttet til ham, og var det præken hos Nils, saa ble de flyttet til ham. Og var forsamlingen hos mig, saa kom de hit, paa den visen ble disse sagbord ligesom invigde som til Kirkebrug.

.....

"Her hendte vel adskillige rare ting i Nybyggertiden?"

"Ja, jeg skulle tro det" sa Ola. I den tiden brugte gutterne den gamle norske skik at gaa paa nattfrieri. Det var en uskik, kan jeg tro, men den blev nu brugt likevel.

Det var en lørdagskveld at to gutter heridalen gik for at besøke et par jenter, som laa oppaa Lemmen eller mørkloftet. Da gutterne ikke vilde vække gamlefolkene som laa down-stairs, gik de forbi døren og sadde op et stillads på tverrvæggen. Dette kløv de op efter og smat ind gjennom et vindøi i røstet. En tredje gut som laa paa lur og saa hele stellet, tog stilladsen væk, og satte en tønne som var halvfuld af vand, bent under vindøiet. Da gutterne skulde krabbe ud igjen, var det mørkt saa at de ikke kunde se vandtønden, og da stiladsen var

væk, maatte de slippe sig ned, og saa dumped de bent ned i tøndene saa vandspruten drev omkring dem. Da kan du tro han Haldor som laa paa lur, hadde det moro.

Den første treskemaskine som jeg saa her paa Indlandet var den som gamle Ola Brolstad og Johan Hole kjøbte - jeg troer i Skandinavia etsted. Det var slik en Treadpower. Den stod paa Brolstad i New Hope. Hole'n og Brolsta'n hadde arbeid i mange dager med at rigge den op; men endelig ble den da ferdig. Det var en mandag de skulde begynne med treskingen. Men nu hadde de to kompanjonerene lovet hver sin mand. Brolsta'n hadde lovt Ola Paulson ved Riversletten at komme til ham, og Hole'n hadde lovt Lars Løberg at treske for ham den samme mandagen. Paulsonfarmen og Løbergfarmen laa saa langt fra hinanden at det var uraad at klare begge Jaabene den samme dag, især med en slik treskerigg som brugtes i den tiden. Da Brolsta'n og Hole'n kom sammens om søndagskvelden for at flytte maskinen, kom det ut at de begge hadde lovt hver sin mand, og disse to karene røk da op i en lang disput om flyttingen. Brolstad'n vilde til Paulson, Hole til Løberg, og det kunde de slet ikke bli enige om.

Nu var Brolsta'n ikke den mand at han gav seg paa noget som han hadde sat sig i hodet, og som han trodde va ret, enten det bar eller brast. Johan Hole vilde ikke være mindre kar; han var lijesaa standhaftig, og enden ble at Brolsta'n tok en part av maskinen og drog øst mot Paulson, mens Hole'n drog i syd mod Løbergen med den andre parten.

Brolstad'n gav seg til hos Paulson med største ro og ventet med taalmodighed paa Johan, som kjørt den andre maskinparten, og endelig kom da ogsaa han langt om lenge. Og Brolstad'n lo umaadelig godt da han saa han komme. Han Johan maatte gi sig lel, han.

One comical story reflects the life in pioneer days:

Ola Vogsland settled on a good piece of Land, built a little house, and bought a cow. One day he was cutting prairie grass as winter fodder for the cow, but after working half the day, he had to give up. His scythe would not bite, and he had no grindstone. One day he was going to the town of Scandinavia; he decided that he would take the scythe with him and sharpen it there.

"But I don't dare stay alone here with the little ones," said his wife. "Indians go by here in long processions every day."

"Well, come along with me, then" said Vogsland.

"But the cow, what about the cow? She would be a good steak for the Indians while we are gone."

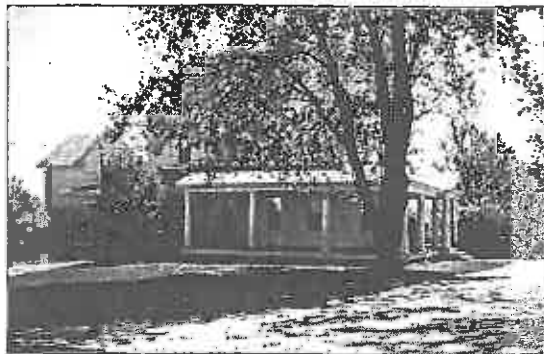
On the next day Johan Hartvik in Scandinavia saw a strange parade passing by his farm: a huge, portly man with a big oaken whip in his fist driving a pair of oxen drawing a wagon with a woman and a couple of children in it, while a cow trailed behind at the end of a rope.

That was Ola Vogsland, who was bringing all his movable possessions with him eight or nine miles in order to sharpen a scythe.

Ingen steds var det så fullt av bjørn som i Indianerlandet, som det hette, trakten av Waupaca County i Wisconsin. En høst skjøt Johan Løberg 15 bjørner. En annen svær jeger var Hans Jakob Eliassen (Oksum, Eidanger). Han gjorde det best når han kunde få kona si til å gå føre i skogen og ringle med en kubjelle, mens han selv fulgte etter. Bjørnen gikk etter bjella, og når han så stakk den sultne snuten sin frem mellom kjørret fant han kjerring for ku, og fikk metten sin av kuler.

Hos Hans Jakob Eliassen der borti Skandinavia var det heller ikke frit for spøkeri, for det hendte en høstkvæld, at nogle gaper kom til Hans Jakob med en krukke whisky og en kortstok og gav seg til at drikke og spille kort. Men som de satt i beste bråket, fik de høre et dunder som fik den på benene i en fart. Kortbikkerne lot Hans Jakob beholde både krukken og kortleiken, og de sprang hjem hver til sit det forreste de hadde lært.

Det var en kveld hun Anne Kjendalen, konen til Anders Kjendalen i Skandinavia kom fra byen, så'n i skumringen. Og nettop som hun var i ferd med at gå igjennem grinden og bort til huset, fik hun se en styggelig stor og fæl fant, som sat på Fenset tæt ved grindeposten. Hun skvatt naturligvis, men hun var ikke reddere end at hun kunde si Gukveld til han. Han svarte ikke et ord, men sak ende ned i jorden.

Thor Helgeson-farmen i dag. Foto juni 1990.

DET KONGELIGE DANSKE LANDHUSHOLDNINGSSKAB.

Søknad 22 april 1771 fra toller **Lange i Porsgrunn**, "ang. en ansøgning om at faae Rydning eller Bøxel-brev paa en Moese Waller-Myhren kaldet, hvortil han beder om Selskabets understøttelse."

P.M. fra Skipper **Jens Kiel Iversen i Langesund** av 14 okt 1773; "han tilbyder sin tjeniste med at indsætte en machine at fiske Flyndre med som i Engelsk kaldes Thrael m.v." Model er vedlagt.

P.M. fra hr Pastor **Abel** til "Moe Prestegaard pr Schien af 15 april 1773, angl. Adskilligt om Agerdyrkningens Opkomst i Norge m.v."

Søknad 1775 vedr. **Peder Andersen Meltvedt i Solum**, "han har udgravet 2de store Myhrer, og derved bragt under Ploven 20 Tønder Land, sat 104 Faune Steengierder, foruden en betydelig mængde gravede Jorddiger, samt indhegnet sin Skov med omhyggelighed, saa han icke som adskillige andre sammenblander den med sin øvrige Ager og Eng." Tilkjent stor sølvmedalje.

Søknad 4 sept 1776 vedr. **Peder Aabye til Aabye i Bamble**, "for at han har ryddet en Myhr, i den øverste Ende 253 Al. Lang, i den nederste 207 Al. og fra den øverste til den nederste Ende 104 al., samt gravet 1188 al. grøfte."

Søknad 14 sept 1776 vedr. **Leilending Niels Christensen Venstøp i Gjerpen**, "for Jordforbedring som følger: Optaget af udelig Jord 16 Maal til Ager og Eng, hvert Maal til 48 Alen i hver Kant; opkastet 448 Faune Grøfter; formeeret Giødningen med Granebar og Myhre Jord; sadt 334 Faune Steengierder, og byggt et Tione og en Smide". Tilkjent premie på 20 riksdaler 1777.

Søknad 1776 vedr. **Peder Andersen Meltvedt i Solum**, "for at have opbyggt adskillige rummelige Fæehuse af Steen med Høe-Loft, som og for hans Windskibelighed i andre Landhuusholdnings-Deele; hans Egn, hvor Flid er var, til et got Exempel". Tilkjent liten sølvmedalje.

Søknad 9 okt 1776 vedr. **Giert Usler Saltevgien under Sundbø i Flaabygd i Kviteseid** for "12 Tønder Kartoffler af samme Avl". Tilkjent premie på 3 riksdaler i 1777.

Søknad 21 okt 1776 vedr. **gårdmann Christen Lund på Søndre Limi i Gjerpen**, "for at have opbrudt Tiid efter anden 98 Maal til Ager og Eng, sadt 44 faune Steengierder og gravet 544 Faune grøfter." Tilkjent en belønning på 8 riksdaler i 1777.

P.M. 29 okt 1776 fra bonden **Michel Olsen Dolven østre i Solum**, "ang. nogle Jprdforbedringer neml. at han af ødeleggende Udmark ved Rydning og Grøfters Gravning har tilvejebragt en deel got Agerland. Grøfterne ere i alt 2010 Alen m. v." Tilkjent liten sølvmedalje.

Søknad 30 okt 1776 vedr. **Bonden Svennung Andreassen Skøyne i Lunde Anneks til Bøe prestegjeld**, "for at have udgravet forhen unyttig Myhr med 460 Faune Grøfter og opptaget 20 Maal til Agerland. Resten nytter han nu til Høe-Bierring". Tilkjent 5 riksdaler i belønning.

Reclamation fra **Lejlending Isach Aasoldsen Rendesund til Rendesund, af Solums Præstegl. og Bradsberg amt** af 7 Nov 1776 for følgende Forbedringer i Landvæsenet; for et Stykke optaget nye Jord til 10 á 11 Tdrs Udsæd; for 1320 Alen Hul-Digers Setning; for 1230 Alen aabne Grøfter, samt bortkiørt af Ager og Eng 680 Læs Steen m.v." Tilkjent stor sølvmedalje i 1777.

Søknad 4 des 1776 fra "hr Pastor **Hans Wille til Skaarnæs Præstegaard i Sillejord ved Skien**, hvori han skriver at han i en 3 á 4 Aars Tiid har søgt at udbrede Potatos-Avlen der i Egnen; at Rydningen falder meget Vanskelig deromkring, formedelst de store Fielde og den meget steenige Jord; at desuagtet har **huusmand Thiøstolf Jonsen** ryddet et stykke Jord, og i Følge en vedfølgende Attest derpaa avlet 8 Tønder Kartoffel, hvorfor der æskes Premie.

Søknad fra **Friderich Wilhelm Thue, Forpaktions-sosietets Tolder og Konsumpsjons-skriver i Kragerø**, "for en Afhandling under Titel: Undersøgelse om de norske smaae Kiøbstæders Aftagelse og muelige Opkomst med Devise: "Lydig og oprigtig være, det er Normands sande Ære." Tilkjent stor sølvmedalje i 1777.

Søknad 20 nov 1778 vedr. **gårdbrukeren Isach Aasoldsen Rendesund**, "for at have opryddet og oppøjet 7 1/2 Tønder Sædeland; for at have gravet 1194 Alen Huuldiger besatte med Steen og 198 Alen aabne Diger; for at have sat 1128

Alen Steengierder 4 Fod Høje og 3 Fod breede; for Giødselens Formeering." Tilkjent 8 riksdaler i belønning i 1779.
NB: Han er i dokumentet benevnt dom "Isach Aasoldsen Rendesund fra Guldbrandsdalen, Oplands Amt", men dette må vel være feil.

Søknad 28 nov 1778, vedr. **Peder Andersen Meltvedt i Solum**, "for Rydning; for 900 Alen Steengierder; for Vands afledning; for et Bryggerhuuses Opbyggelse m.v."

Søknad 23 aug 1779 vedr. husmann **Svend Sigfriedsen Langangen under Fossum i Gjerpen**, "for at have opført et Fæhuus i Graasteen til 8 Kreaturer". Tilkjent premie på 5 riksdaler i 1780.

Søknad 23 aug 1779 vedr. **Leilending Christen Wilhelmsen Hoppestad i Gjerpen**, "for at have forbedret hans Jorder saaledis, at derpaa nu kan holdes 3 Heste og 16 til 18 voxne Creature, i Stedet for at der tilforn ikke kunde holdes fleere and 1 Hest og 2 á 3 Creature, ligesom han desuden nu kan avle saavel det fornødne Føde = som Sædekorn: for at have udflyttet hans Gaard paa Jorderne, og opført samme med smukke og bequemme Bygninger m.v." Tilkjent premie på 8 riksdaler i 1780.

Søknad 2 nov 1779 vedr bonden **Peder Andersen Meltvedt i Solum**, "for 957 Alen Steengierder, satte indeværende Aar."

Søknad vedr. bonden **Peder Andersen Meltvedt i Solum**, "for Steengierders Sætning i Norge, bemlig, for 594 Fauner, satte i Aarene 1777 og 78 af opbrudte Steen; for hans øvrige betydelige Fliid i Jordforbedringer tilvegebragt ham denne Premie, i det han i 1776, 77 og 78 har opbrudt 12 Tønder Sædeland; med stor Besværighed udvidet en Elv, som er 640 Fauner lang, saaledes, at den nu er 13 Fod bred og 8 Fod dyb, isteden for, at den forhen ikkun var 7 Fod bred og 5 Fod dyb, ligesom han og, for at skaffe Vandet Dald nok til Afløb, har maattet bortsprengt et Field og optage mange Kampesteene af Grunden m.v.; thi da Steengierdenes Højde og Tykkelse ikke er anført i Attesterne, hvilket dog i Selskabets Premie-Liste udtrykkeligen er fordret; saa havde han for denne Mangels Skyld ikke kundt vinde den anførte Premie, dersom Selskabet ikke tillige havde taget hans øvrige Forbedringer i Betragtning, og altsaa for det Heele tillagt ham den." Tilkjent liten guldmedalje i 1779.

Søknad vedr. bonden **Peder Andersen Meltvedt i Solum**, "for 319 Fauner Steengierder, satte i Aaret 1779." Tilkjent premie på 10 riksdaler i 1780.

Søknad 23 aug 1779, innsendt av presten **Monrad til Gjerpen**, vedr leilending **Christian Wilhelmsen Hoppestad i Gjerpen sogn**, "for at han have forbedret hans Jorder saaledes, at derpaa nu kan holdes 3 Heste og 16 til 18 voxne Creature, i stedet for at der tilforn ikke kunde holdes fleere end 1 Hest og 2 á 3 Creature; ligesom han desuden nu kan avle saavel det fornødne Føde- som Sædekorn; for at have udflyttet hans Gaard paa Jorderne, og opført samme med smukke og bequemme Bygninger m.v.

Søknad 25 sept 1779 vedr. **Los-oldermann Detlef Rasch i Porsgrunn**, "for i Aarene 1668 og 79 ved 698 Faune Grøfter at have røddet og udgravet en stor Myr paa 17 til 18 Tønder Land, tilhørende Pladsen Tollefshouen, som han har lejet, og hvilken han tillige i Aaret 1778 har forbedret ved 650 Læs Sands Paakiørelse og i 1779 besaaet med 15.1/2 Tønde Havre. Desuden har han i foregaaende Aaringer gravet 1615 Faune Grøfter, sat 445 Faune Steengierder og 729 Faune Gierder af Ene-Stør m.v. " Tilkjent stor sølvmedalje i 1780.

Søknad 4 nov 1779 vedr. bonden **Anders Aasoldsen Rougtvedt i Solum**. "for at have gravet 454 Faune Grøfter, foruden 700 Alen, som ved Synets Tagelse vare under arbejde. Han har og røddet 40.1/2 Maal Land og anlagt en Kirkeveg m.v. " Tilkjent belønning på 5 riksdaler i 1780.

Søknad 5 nov 1779 vedr. husmann **Gudmund Jonsen på plassen Kaasen under Sødvedt i Solum**, "for at have fra Aaret 1770 opbyggt hans fornøden Vaanings-Huuse, røddet 14 Maal Ager, gravet 160 Faune Vandgrøfter, sat 65 Faune Steengierder, samt i 1779 opbyggt et Huus af Steen, som skal være det første murede Vaanhuus der i Eggen." Tilkjent i 1780 en belønning på 10 riksdaler.

P.M. fra kammerherre og amtmann **Adeler til Gjemsø-Kloster** datert 15 jan 1781, "hvorved han indsender en Attest, angaaende et af **Marcus Barnholt til Jønnevold i Gierpen Sogn** opført stort Fæhuus af Graasteen, hvorfor han, saavel dom det bradsbergske Selskabs Secretair, hr Major Rye, paa bemeldte Selskabs Vegne recommanderer ham til Belønning."

Søknad 12 nov 1781 fra tollinspektør **Thue i Porsgrunn**, vedr. bonden **Ole Biørnsen til Hovden i Laudahls prestegjeld, Øvre-Telemark prosti**, "for at han har opbrudt 5 Maal Ager og 12 Maal Eng; sat 52 Faune Steengierder; fredet Skoven og opført nogle Bygninger"

Søknad 4 des 1780 vedr. gårdmann Marcus Barnholt til Hoppestad i Gjerpen sogn, "for af Graasteene at have opført et Fæheuus, hvortil Steenene tildeels ere opbrudte af Jorden m.v."

I selskapets premieprotokoll står oppført: "For med megen Møje og Bekostning at have deels opbrudt af Jorden deels udmineret 5 til 600 Læs Steen og deraf i Aaret 1780 opbyggt en stor og rummelig Stald 31 Alen lang og 20.1/2 Alen bred med Høe-Loft over." Tilkjent liten sølvmedalje i 1781.

Pro memoria 17 des 1781 fra hr Johan Carl Mülertz, Provisor på apoteket i Skien, "hvori han meddeler Selskabet Efterretning om de Forsøg han har gjort med at lave Safter af adskillige Sorter norske vilde Bær, samt en Beregning over Forseelen derved m.v. Prøver af Safter følger.

Søknad 13 febr 1782 vedr. Johan Carl Mülertz, provisor ved apoteket i Skien, "for en omstændig Beregning over Fordeelen af, og Behandlingsmaaden ved Præsningen af Barbarisser og Tranebær i Anledning af Selskabets Indbydelse i samme hensigt. Medens han opholdt sig i Christiania, gjorde han Forsøg med at presse Safter af bemeldte 2de Sorter Bær, som med Begjerlighed er bleven søgt og afsat til Christiania, Kiøbenhavn, Callundborg, Randers, Rødkilde i Fyen, Færøe og Gottenborg. Behandlingsmaaden, han har meddeelt Selskabet, er vel kort, men dog en tilstrækkelig. Efterretning om Omgangen ved Arbejdet. Beregningen over den merkelige Fordeel han derved i Aarene 1778, 1779 og 1780 har havt er grundet paa hans egen Erfarenhed. Barbaris-Saften har i sær en behagelig Smag og er derfor bleven foredraget til mad og Drikke den Citron-Saft, som i Flasker indføres. Denne Windskibeligheds-Green har desuden, i Følge Attesterne, havt den Lykke, at den, efter hans Bortreise fra Christiania, af andre er bleven fortsat." Tilkjent stor sølvmedalje i 1782.

Søknad 9 sept 1782 vedr. Peder Mark Møller til Sandvigen under gården Stabbestad ved Kragerø, "for at have opmuuret en Steen-Dam 85 Alen lang og 15 Alen tykt i Bunder, anlagt 3 Quærnehuuse, oprøddet og opbyggt hans paaboende Plads, bygt 2de Skibe samt nogle Bygninger. Dog er det meste af dette Arbejde gjort for Kiøbmand Heuch i Kragerø hans Regning. Herved følger 4 Tegninger."

Søknad 19 sept 1782 vedr. oppsitter Ole Knudsen på Fiane i Sannidal, "for i 1781 og 1782 at have sat 320 Faune Steengierder, hvortil han med Besværighed har opbrudt og sprengt de største Steene. Tillige har han i samme Tiid gravet og steensat 80 Faune Grøfter, af ny opbyggt en Bekkesaug og et Quærnehuus med Sigtemølle til megen Nytte, ej allene for ham selv, men for hele Egnen. Han er stedse vedblevet Laxefiskeriet, da hans Naboer nedlagte samme, og roses i øvrigt som en god og flittig Mand." Tilkjent sølvmedalje av annen klasse.

Søknad 22 Sept 1782 vedr. Kammerherre Løvenskiold til Fossum Jernverk, "for hans mange patriotiske og berømmelige Foretagender og Forbedringer i Henseende til Skovenes Forøgelse og Besparelse, Ager- og Haugedyrknings Opmuntring blandt Bondestanden, Rensdyrs og andet Vildis Indførelse der i Egnen; ferske Søers Befæstning med Fisk; Overdaadigheds Afskaffelse blandt Almuen, Fordommens Udryddelse, Hømagaziners Anlæg i Tilfælde af Misvæxt, Trængendes Understøttelse med Føde- og Sædekorn; Landeveies Istandsættelse, Kirkers Forbedring m.m." Tilkjent sin tredje guldmedalje.

Søknad 6 okt 1783 vedr. Leilending Halvor Larsen Nordre Wenstøb i Gjerpen, "for at have udgravet en Myr paa 14 Maal ved 204 favner Grøfter; og opryddet 16 Maal Land. Desuden har han belagt sine Stue-Huuse med 5000 Tagsteen." Tilkjent belønning på 6 riksdaler i 1785.

P.M. fra hr Kammerjunker Jacob Løvenskiold til Bolvigs Jernværk ved Scheen, af 18 Nov 1783, "hvori han anmelder de Forbedringer i Jordebruget, som han har foretaget siden 1777, og at han i sær i Aaret 1783 har ladet oprødde 29 Maal Ager, sat 411 Alen Steengierder, gravet 2346 Alen Grøfter, forbedret Jorden med Paakjørsel af Myrejord, opført nogle Bygninger m.v." Tilkjent Sølvmedalje av første klasse.

Søknad 11 juli 1784 vedr. oppsitteren Ole Jensen på øya Braadøe under gården Otterøe i Sannidal, "for i Aaret 1781 at have oprøddet 13 Stykke Jord til Ager og Eng af ubestemt Størrelse, og ved at opbrænde ved Oprødningen alt hvad der kunde være tjenlig til Giødse, og at formeere samme med Tang og Granebar, bragt denne Jord i saa frugtbar Stand, at han nu kan holde 4 Kjør og 4 Faar, og desuden avle endeel Byg og Havre. Han har og anlagt en Hauge af 24 Quadret Alens Størrelse, og indhegnet den med Grane-Quiste." Tilkjent sølvmedalje av tredje klasse samt 10 riksdaler.

Søknad ?? nov 1784 vedr. leilending Halvor Olsen Nordre-Venstøb i Gjerpen sogn, "for ved 204 Faune Grøfter at have udtørret 16 Maal Agerland, samt belagt hans Huuse ned 5000 Tagsteen."

Søknad 21 des 1785 fra provst Monrad til Gjerpen, hvor han anbefaler en mann ved navn Jochum Monrad til premie "for at have fanget 2 Biørne og 9 Ræve." Tilkjent belønning.

Søknad 24 sept 1785 vedr. **By- og Rådstueskriver Hans Eidorff i Skien**, "for at have sat 1029 Alen Steengierder, gravet 1656 Alen Grøfter, sat 1587 Alen Træegierder, foruden Rødning og Huuses Bygning m.v. Ytterligere en søknad fra samme mann datert 1 okt 1785, "for at have anlagt en have, og deri blant andet opelsket 824 stk Frugtræer, hvoraf endeel ere podede m.v.

Søknad 1786 vedr. **By- og Rådstueskriver Hans Eidorff i Skien**, "for i Aaret 1781 af Kjerner at have opelsket en Frugtræ-Skole, bestaaende af 824 Stykker Æble- og Pæretæer, hvoraf 60 Stykker er podede. Han har desuden ladet forskrive endeel unge Frugtræer fra Engeland, Holsteen, Fyn og Laurvig, som i hans Haver ere udplantede, og udgjør 86 Stykker, hvori 88 Pode-Qviste ere indsatte, og hvoraf nogle har begyndt at bære, ligesom han og har plantet hekker av Løn og Hessel." Tilkjent guldmedalje av annen klasse.

Søknad 1786 vedr. **By- og Rådstueskriver hr Hans Eidorff i Skien**, "for siden 1783 paa hans Gaard Nordre Grinie at have gravet 552 Faune Vandgrøfter; røddet 10.1/2 Quadrat Maal til Ager, samt ledet Vandet fra en Myr, som er i den østre Ende 46 Maal-stænger lang, i den vestre 49, i den nordre 36 og i den sønde 28 Maalstænger. Han har opsat 343 Fauner Skjegaard; formeret Gjødelsen med Myr-Jord, udsaaet 18 S. Kløverfrøe, foruden 15 Sækker Høefrøe. Videre har han indhegnet 3 Stykker til Sommerhavn; forskrevet fra Dannemark Meje-redskaber, og ladet sine Karle lære sammes Brug; ligeledes 5 Instrumenter til Torveskjering, som der i Egnen kan blive til stor Nytte, da der er mangel paa Indbrand. Foruden alt dette har han og opbyggt en Deel Huuse." Tilkjent sølvmedalje av annen klasse.

Søknad 24 nov 1786 vedr. **Taxateur Rasmus Malling i Porsgrunn**, "for at i Aaret 1783 at have gravet 459.1/2 Favner Grøfter, samt i Aarene 1785 og 86, 559.1/3 Favne, hvorved er forbedret 14.1/2 Tønde Land. Desuden har han opsat 425 Favne Steengierder, og ved at opbrække 4 å 500 Læs Steen, befriet 14 Tønder Land fra Steen." Tilkjent guldmedalje av annen klasse i 1787.

P.M. av 15 nov 1787 fra **hr Sorenskriver Lucas Norss til Tvetengaard ved Brevig**, hvori han vedlegger 2 søknader vedr.

1. Fra **Anders og Mathias Hanssønner Ødegaarden av Gjerpen prestegjeld**, "for at have gravet Grøfter, den første 288 Alen, og den anden 144 Alen, hvorved 26 Maal Land er udtørret."
2. Fra **kjøpmann Jeppe Andersen i Porsgrunn**, "for at have ryddet et Stykke Jord, som er 780 Alen langt og 600 Alen bredt, og deri gravet 2145 Faune Grøfter m.v."

Søknad 1787 vedr. **kjøpmann Jeppe Andersen i Porsgrunn**, "for i 1785, dog meest i Aarene 1786 og 87 t have ladet grave 2143 Favne Grøfter, hvorved et Stykke Land omtrent 34 Tdr er udtørret, han har desuden af unyttig Skov oprøddet 71 Maal, og stubhugget iblant Bierge og Steen 24 Maal; opsat 300 Favne Jorddiger og 580 Favne Trougierder; kjørt paa den udtørrede Jord 1380 Læs Sand, samt opført en nye Bygning ." Tilkjent guldmedalje av anden klasse i 1789.

Søknad 5 nov 1788 vedr. **Selveier-bonden Hans Larsen Ballestad i Gjerpen**, "for paa hans Gaard Ballestad at have sat 510 Faune Steengierder, samt for at have udskiftet i et Fælledskab med sine Naboer"

Søknad 24 nov 1788 vedr. "**Gro Torstensdatter, Vette Bakkens hustrue, til Langlim af Sillejord** , "for at have forfærdiget 212 Alen Tøier m.v. Med Prøver. Pro Memoria innsendt av Provst Wille.

Søknad 13 des 1788 vedr. **Kjøpmann Bernt Grubbe i Skien**, "for Handel med Frøe-Sorter, tjenelige for Bønder m.v." Tilkjent premie.

Søknad 17 Sept 1789 vedr. **visitør Jens Kiil Iversen på Marielyst under Søndre Bjørntvedt i Solum**, "for at have i Aaret 1787 gravet 172 Fauner Grøfter og derved forbedret 78 Maal til Ager, som han har opbrudt; jevnet og paaført over 280 Læs Gjødning; indhægned det med den derpaa oprydede Krat-Skov, som er sat til Skiegierde." Tilkjent sølvmedalje av annen klasse eller 10 riksdaler.

Søknad 1789 vedr. **Bonden Anders Hansen Sølie i Gjerpen**, "for at have i 1787 gravet 90 Favne Grøfter, og derved vundet 6.3/4 Tønder Land." Tilkjent i 1790 belønning på 4 riksdaler.

Søknad 6 okt 1789 vedr. selveier **Tyge Knudsen Langetangen i Sannidal**, "for i 1789 at have gravet 515 Faune Grøfter, og derved vundet 4.7/8 Tønder Land; opsat 180 Faune Steengierder og opbyggt et Fæhuus af Steen." Tilkjennes en belønning på 8 riksdaler.

Søknad 13 okt 1789 vedr. **Hans Nielsen Aasland Møller ved Herre under Porsgrund**, "for at have i 1789 skudt 4 Biørne". *I en betenkning fra Kommisjonen står det at han fikk premie for "Rovdyrs Ødelæggelse i Norge".*

Søknad 8 okt 1791 vedr. **Tjenestekar Sigur Halvorsen "tienende paa Gaarden Fiere i Solum Præstegjeld"**, "for at

have tient uafbrudt i 24 Aar paa et Sted"

Søknad 19 nov 1791 vedr. **Gunlou Osmundsdatter i Aamodsdal, Sillejord Præstegield**, "for at have forfærdiget 288 Alen Tøier. Med Prøver.

Samtidig meldte **Provst Wille** i samme P.M., "at tvende Søstre, nævnlige **Asger og Aslou Gunleksdattter**, som har tient ham, den ældste i 13 og den yngste i 11 Aar, haver hver i afvigte Sommer, medens de vogtede Qvæg, bundet 10 Par uldne Mands Strømper."

Søknad 27 Mai 1797, vedr. **omgående skoleholder Ole Kittilsen Hougen i Gjerpen sogn**, "for at have underviist 14 Bønde-Drenge i Reining og Skrivning. Med Prøveskrifter." Tilkjent premie på 10 riksdaler og sølvmedalje av annen klasse.

Commissionen skriver som følger: ".....har i de 10 Aar han har været Skoleholder der i Sognet anvendt megen roesværdig Fliid paa Ungdommens Underviisning i Reining og Skrivning, hvilket ved indsendte Prøver fra 14 Drenge er gotgiort. Attesterne give desuden denne Mand det gode Vidnesbyrd, at han næsten uden Anviisning, blot ved egen Fliid, har bragt det saavidt i adskillige Kundskaber, at han er en udmerket enelig Skolelærer; at han, uden Hensigt til Løn, danner og oplærer fattige lærvillige unge Mennesker til at blive delige Skolelærere i Sognet 10 Districter, af hvilke tvende allerede ere ansatte; at han med ufortrøden Fliid har antaget sig Fader- og Moderløse Børn, befordret deres Oplærelse samt havt Tilsyn med deres Sæder og Underholdning."

Søknad 21 juni 1801 vedr. bonden **Aanon Knudsen Svartekjendalen ved Kragerø**, "for at have opbyggt et Fæehuus af Steen, udredet sin Hauge og derom sat 27.1/2 Alen Steengierder; anlagt 30 Faune Huldiger og 100 Faune aabne Grøfter."

Her ser vi redaksjonen ut på tur for å skaffe mere godt stoff til bladet.

FOLKETELLING FOR MOLDHAUGEN 1891

Av Terje Rehn Holm-Johnsen

Søndre Bjørntvedt, g.nr. 21

G.nr. 21, Br.nr. 24, Aasen:

*Gullik Johnsen	Skipstømmermann v/verft	f. 1822 i Solum
Greta Gulliksen	Datter	f. 1856 i Solum

G.nr. 21, Br.nr. 24, Aasen:

*Peder Svendsen	Smed for egen regning	f. 1829 i Dalsland, Sverige
Kristina Fredrikke Svendsen	Kone	f. 1841 i Lunde
Polykarpus Pedersen	Smed/sønn	f. 1869 i Porsgrunn
Anna Kristiane Pedersen	Porselenstrykker/datter	f. 1870 i Porsgrunn
Johannes Emanuel Pedersen	Sjømann (Kokk)/sønn	f. 1873 i Solum
Dina Elisabeth Pedersen	Datter	f. 1877 i Solum
Kristiane Fredrike Pedersen	Datter	f. 1879 i Solum
Hanna Olalie Pedersen	Datter	f. 1883 i Solum

G.nr. 21, Br.nr. 24, Aasen:

*Emil Riege	Porselensmaler	f. 1866 i Tübingen, Tyskland
Hanne Petra Riege	Kone	f. 1863 i Solum
Udøpt pike	Datter	f. nov. 1890 i Solum
Ovet Kirstine Isaksen Rugtvedt	Husmorens mor/Enke	f. 1826 i Solum
*Olaf Gundersen	Forgløder på PP	f. 1863 i Holla
Pethra Gundersen	Kone	f. 1869 i Solum

G.nr. 21, Br.nr. 24, Aasen:

*Hans Johannesen	Brenner på PP	f. 1865 i Solum
Marie Anne Hansen	Kone	f. 1866 i Porsgrunn
Mery Helvine Hansen	Datter	f. 1885 i Porsgrunn
Johannes Hansen	Sønn	f. 1887 i Solum
Magna Helene Hansen	Datter	f. mai 1890 i Solum
*Thytte Andersen	Matros	f. 1864 i Skåne, Sverige
Sigerid Andersen	Kone	f. 1853 i Bergen
Sigfrida Andersen	Datter	f. 1886 i Porsgrunn
Aleksander Andersen	Sønn	f. 1888 i Solum

G.nr. 21, Br.nr. 24, Aasen:

*Hans Thorstensen	Meieriarbeider	f. 1832 i Solum
Marthe Gurine Thorstensen	Kone	f. 1829 i Solum
Hans Andreas Hansen	Porselensdreier/sønn	f. 1865 i Solum
Mathilde Hansen	Datter	f. 1858 i Solum
Didrik Emanuel Hansen	Dreierlærling på PP/sønn	f. 1870 i Solum
Eugen Leopold Alexander Lindstad	Sønn av Mathild Hansen	f. 1885 i Solum

G.nr. 21, Br.nr. 24, Aasen:

*Birgitte Møller	Enke/Huseier med formue	f. 1812 i Solum
------------------	-------------------------	-----------------

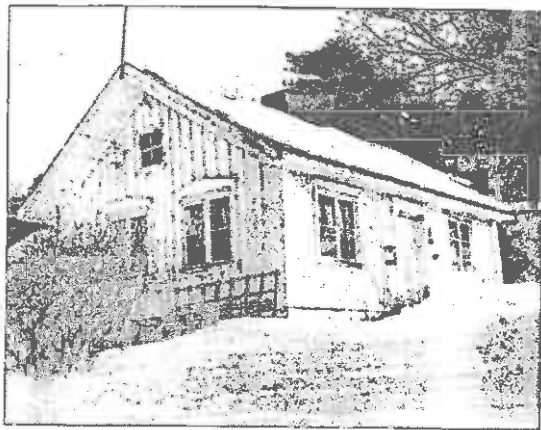
G.nr. 21, Br.nr. 24, Aasen:

*Petter Johnsen	Malermester	f. 1843 i Solum
Anna Marie Johnsen	Kone	f. 1867 i Solum
Gunhild Johnsen	Datter	f. 1878 i Solum
Einar Holm Johnsen	Sønn	f. 1880 i Solum
Jens Tufte Johnsen	Sønn	f. 1882 i Solum
John Aas Johnsen	Sønn	f. 1886 i Solum
Julius Johnsen	Sønn	f. 1888 i Solum

Sverre Johnsen
Signe Johnsen

Sønn
Datter

f. juli 1889 i Solum
f. 1884 i Solum

Br. 24, Aasen, senere Furustadveien 5.

Malermester Petter Johnsen

G.nr. 21, Br.nr. 52, Moldhaugkås:

*Kristen Johnsen	Enkemann m/formue	f. 1835 i Bø
Marthe Olsen	Tjenestepike (Inngangspike ?)	f. 1862 i Bø
Karl Torstensen	Arbeider på teglverk/Losjerende/ Hører til familien.	f. 1867 i Solum
*Severin Torstensen	- samme som ovenfor -	f. 1865 i Solum
Johan Olsen	Tømmerhogger på verft	f. 1865 i Solum
Berta Lovise Olsen	Kone	f. 1870 i Slemdal

(Jeg er ikke helt sikker om denne gården regnes under Moldhaugen.)

G.nr. 21, Br.nr. 53, Gytékås:

*Anders Paulsen	Skipstømmermann på verft	f. 1820 i Solum
Elise Regine (?) Paulsen	Kone	f. 1837 i Solum
Maren Paulsen	Datter	f. 1862 i Solum
Jørgen Andreas Paulsen	Styrmann/sønn	f. 1866 i Solum

(Jeg er ikke helt sikker om denne gården regnes under Moldhaugen.)

G.nr. 21, Br.nr. 58, Aasen:

*Otto Didrik Johannesen	Sjøm./Skipstømmern. til sjøs	f. 1857 i Østre Toten
Martine Johannesen	Kone	f. 1857 i Solum
Kristine Johannesen	Datter	f. 1882 i Solum
Kirstin Johannesen	Datter	f. 1885 i Solum

G.nr. 21, Br.nr. 58, Aasen:

*Karl Henrik Tranberg	Porselensdreier	f. 1863 i Rønne, Danmark
Amanda Kristine Tranberg	Kone	f. 1864 i Solum
Karl Julius Tranberg	Sønn	f. 1889 i Solum
Udøpt datter	Datter	f. des. 1890 i Solum
*Hans Olsen	Fyrbøter på PP	f. 1838 i Solum
Janna Hansen	Kone	f. 1834 i Solum
Hjalmar Mathias Hansen	Sønn/Sjømann (jungmann)	f. 1872 i Solum
Olafine Tomasine Mathilde Olsen	Datter	f. 1867 i Solum
Hilde Marie Olsen	Datter/Former på PP	f. 1870 i Solum
Jenny Edvine Olsen	Porselensarbeider/brenner	f. 1874 i Solum

G.nr. 21, Br.nr. 58, Aasen:

*Jørgen Johnsen	Arbeider/Sjauer	f. 1830 i Porsgrunn
Sørine Johnsen	Kone	f. 1842 i Kvitseid
Andreas Jørgensen	Mekaniker/sønn	f. 1862 i Kvitseid
Emma Josefine Johnsen	Porselensarbeider/datter	f. 1872 i Solum
Jørga Sigvarda Johnsen	Porselenssliper/datter	f. 1875 i Solum
Anne Elise Johnsen	Datter	f. 1882 i Solum

G.nr. 21, Br.nr. 58, Aasen:

*Anders Andersen	Matros	f. 1847 i Solum
Elise Marie Andersen	Kone	f. 1849 i Solum
Anna Elide Marie Andersen	Porselenstrykker/datter	f. 1876 i Solum
Kristian Andersen	Sønn	f. 1879 i Solum
Marthe Karoline Andersen	Datter	f. 1882 i Solum
Hans Karl August Andersen	Sønn	f. 1884 i Solum

G.nr. 21, Br.nr. 85, Moldhaugen:

*Anders Andersen	Snekker (Dissenter)	f. 1842 i Melum
Anne Berteha Andersen	Kone (Dissenter)	f. 1843 i Solum
Elisabeth Andersen	Datter (Dissenter)	f. 1870 i Solum
Isak Andersen	Sønn (Dissenter)	f. 1876 i Solum

(Alle medlemmer av Den Kristelige Menigheten.)

Moldhaugen, g.nr. 22**G.nr. 22, Br.nr. 1, Moldhaugen:**

*Halvor Nilsen	Dampskipsfører	f. 1841 i Solum
Olea Nilsen	Kone	f. 1840 i Solum
Nils Nilsen	Kontorist v/Skipsrederkontor/sønn	f. 1870 i Solum
Anders Nilsen	Elev/sønn	f. 1874 i Solum
Ingeborg Olavie Nilsen	Datter	f. 1877 i Porsgrunn
Halvardine Nilsen	Datter	f. 1880 i Solum
Tea Olsen	Tjenestepike/Husjomfru	f. 1870 i Bamble
*Marie Nilsen	Formue	f. 1817 i Solum
Julius Nilsen	Handelsbetjent /sønn	f. 1856 i Solum
Augusta Nilsen	Datter	f. 1880 i Solum
*August Youd (?) Halvorsen	Skipper	f. 1857 i Solum
Tomasine Katrine Halvorsen	Kone	f. 1868 i Porsgrunn
Kristian Peter Halvorsen	Sønn	f. okt 1889 i Porsgrunn

G.nr. 22, Br.nr. 2, Moldhaugen:

*Nils Pedersen	Los	f. 1840 i Porsgrunn
Helene Andrea Pedersen	Kone	f. 1839 i Solum
Helga Alvilde Pedersen	Datter	f. 1875 i Solum
Nilie Petera Kristiane Pedersen	Datter	f. 1877 i Solum
Nils Mathias Pedersen	Sønn	f. 1879 i Solum
Anna Louise Pedersen	Datter	f. 1881 i Solum
Fredrike Amalie Pedersen	Datter	f. 1884 i Solum
Johan Tiedeman Pedersen	Sønn	f. 1886 i Solum
Einar Pedersen	Sønn	f. 1889 i Solum
Peder Pedersen	Matros/sønn	f. 1865 i Solum

G.nr. 22, Br.nr. 3, Moldhaugen:

*Anne Gurine Hansen	Gårdbrukerenke m/formue	f. 1837 i Holla
Kristen Hansen	Matros /sønn	f. 1868 i Solum
Bendikte Hansen	Elev/datter	f. 1874 i Solum
Konstanse Hansen	Datter	f. 1877 i Solum

G.nr. 22, Br.nr. 3, Moldhaugen:

*Nils Realfsen	Danmarksjaktfører	f. 1858 i Solum
Ludvike Emilie Realfsen	Kone	f. 1858 i Porsgrunn
Anna Gurine Realfsen	Datter	f. 1886 i Solum
Realf Realfsen	Sønn	f. juni 1890 i Solum

G.nr. 22, Br.nr. 3, Moldhaugen:

*Johan Pedersen Svas	Snekker for egen regning	f. 1818 i Solum
Petra Pedersen Svas	Kone	f. 1820 i Skien

*Rasmus Olsen	Bjelkehugger på lasteplass	f. 1858 i Kilebygda
Karoline Olsen	Kone	f. 1858 i Solum
Olaf Johan Olsen	Sønn	f. 1886 i Solum
Peder Karenius Olsen	Sønn	f. 1887 i Solum
<u>G.nr. 22, Br.nr. 3, Moldhaugen:</u>		
*Hans Sigvart Realfsen	Danmarksfører/jaktfører	f. 1857 i Solum
Gunhild Mathilde Realfsen	Kone	f. 1858 i Høivaag
Realf Hansen Realfsen	Sønn	f. 1884 i
Hedv. (?) Tobias Realfsen	Sønn	f. 1886 i
Halvdan Marius Realfsen	Sønn	f. sept. 1888
Udøpt jente	Datter	f. nov. 1890
*Hans Edvard Larsen	Styrmann	f. 1855(?) i Sandefjord
Anne Erbo Larsen	Kone	f. 1861 i Solum
<u>G.nr. 22, Br.nr. 5, Bukten:</u>		
*Simonine Kristensen	Sypike	f. 1846 i Solum
Hanna Kristensen	Sypike/Søster til husmoren	f. 1830 i Solum
<u>G.nr. 22, Br.nr. 5, Bukten:</u>		
*Karl Kristiansen	Matros	f. 1861 i Solum
Hendriette Laurine Kristiansen	Kone	f. 1867 i Langesund
Agnes Kathrine Kristiansen	Datter	f. okt. 1890 i Solum
*Kristian Pedersen	Skipstømmermann på verft	f. 1837 i Solum
Mathilde Kristiansen	Datter/best. huset f. faren/Skilt	f. 1858 i Solum (?)
Gunda Kristiane Olsen	Datterdatter	f. 1885 i Solum
Nils Gunerius Kristiansen	Sjømann (jungmann)/Sønn	f. 1869 i Solum
<u>G.nr. 22, Br.nr. 5, Moldhaugen:</u>		
*Carl Gustav Carlsen	Seilmaker til sjøs	f. 1858 i Sverige
Jørgine Velgemine Carlsen	Kone	f. 1861 i Kilebygda
Carl Johan Carlsen	Sønn	f. 1890 i Solum
Vellek Olafhrinius (?) Larsen	Dreier på PP/Losj./Hører til fam.	f. 1871 i Kilebygda
*Bernhard Jacobsen	Arbeidsmann på verft	f. 1828 i Eidanger
Karen Marie Jacobsen	Kone	f. 1832 i Solum
<u>G.nr. 22, Br.nr. 5, Moldhaugen:</u>		
*Andreas Emil Andersen Rugtvedt	Jaktskipper	f. 1831 i Solum
Hendrikke Rugtveit	Kone	f. 1840 i Solum
<u>G.nr. 22, Br.nr. 5, Moldhaugen:</u>		
*Isak Larsen	Skipsfører	f. 1856 i Porsgrunn
Petra Karoline Larsen	Kone	f. 1854 i Solum
*Kristine Brynhildsen	Enke/lever av formue	f. 1838 i Solum
Konstance Brynhildsen	Butikkjomfru/datter	f. 1872 i Solum
Karen Brynhildsen	Porselenstrykker/datter	f. 1876 i Solum
Herman Brynhildsen	Datter	f. 1877 i Solum
<u>G.nr. 22, Br.nr. 5, Moldhaugen:</u>		
*Halvor Knutsen	Skipstømmermann til sjøs/enkemann	f. 1836 i Solum
Anette Marie Knutsen	Datter	f. 1866 i Solum
Gurine Andrea Elisabeth Knutsen	Elev/Datter	f. 1873 i Solum
Hans Edvard Knutsen	Dreierlærling/sønn	f. 1875 i Solum
Jens Kristian Knutsen	Sønn	f. 1878 i Solum
<u>G.nr. 22, Br.nr. 5, Moldhaugen:</u>		
*Kristian Kristensen	Snekker	f. 1852 i Bamble
Karen Andrea Kristensen	Kone	f. 1844 i Solum
Maren Kristensen	Datter	f. 1878 i Solum
Anna Marie Kristensen	Datter	f. 1882 i Solum
*Gunder Johan Abrahamsen	Skipper	f. 1856 i Solum
Anna Severine Abrahamsen	Kone	f. 1867 i Solum

Abraham Abrahamsen	Sønn	f. aug 1890 i Solum
<u>G.nr. 22, br.nr. 5, Moldhaugen:</u>		
*Lars Andersen	Lever av Moldhaugen	f. 1803 i Solum
Maren Anne Andersen	Kone	f. 1817 i Melum
<u>G.nr. 22, Br.nr. 5, Moldhaugen:</u>		
*Herman Hansen	Styrmann	f. 1861 i Solum
Ingeborg Marie Hansen	Kone	f. 1861 i Solum
udøpt datter	Datter	f. des. 1890 i Solum
<u>G.nr. 22, Br.nr. 5, Moldhaugen:</u>		
*Inger Marie Rugtvedt	Enke/lever av barnene (Metodist)	f. 1835 i Solum
Laura Marie Rugtvedt	Butikkjomfru/datter (Metodist)	f. 1865 i Solum
Inga Ovidia Rugtvedt	Trykker ved PP/datter (Metodist)	f. 1873 i Solum
Ludvik Severin Rugtvedt	Fors. skipene med vann/sønn (Met)	f. 1873 i Solum
Erbo Rugtvedt	Sønn (Metodist)	f. 1877 i Solum
<u>G.nr. 22, Br.nr. 5, Moldhaugen:</u>		
*Hans Jacob Torjussen	Skipstømmermann	f. 1830 i Porsgrunn
Anne Helene Torjussen	Kone (Metodist)	f. 1827 i Porsgrunn
<u>G.nr. 22, Br.nr. 5, Moldhaugen:</u>		
*Hans Petter Kristensen	Skipstømmermann på verft (Met)	f. 1815 i Solum
Maren Kristensen	Kone (Metodist)	f. 1830 i Holla
<u>G.nr. 22, Br.nr. 5, Moldhaugen:</u>		
*Amalie Pedersen	Styrmannsenke (Styrmadam)	f. 1850 i Solum
Gunda Barbara Pedersen	Datter	f. 1876 i Solum
Jonas Kristian Pedersen	Sønn	f. 1878 i Solum
Petra Andrea Pedersen	Datter	f. 1881 i Solum
<u>G.nr. 22, Br.nr. 5, Moldhaugen:</u>		
*Anton Olaus Larsen	Fraktemann	f. 1844 i Porsgrunn
Marie Amalie Larsen	Kone	f. 1847 i Solum
Laura Otilie Larsen	Datter	f. 1872 i Solum
Ludvig Larsen	Porselensmaler/sønn	f. 1876 i Solum
Anton Karenius Larsen	Sønn	f. 1878 i Solum
Katrine Larsen	Datter	f. 1881 i Solum
Alvilde Larsen	Datter	f. 1884 i Solum
Olga Marie Larsen	Datter	f. 1886 i Solum
Kristen Larsen	Sønn	f. mai 1890 i Solum
<u>G.nr. 22, Br.nr. 5, Moldhaugen:</u>		
*Gunder Nilsen	Skipstømmermann på verft	f. 1844 i Solum
Andrea Nilsen	Kone	f. 1852 i Solum
Nils Nilsen	Dreierlærling på PP/sønn	f. 1875 i Solum
Lars Tyrholm Nilsen	Sønn	f. 1883 i Solum
<u>G.nr. 22, Br.nr. 5, Moldhaugen:</u>		
*Nicolai Hellerik	Brenner på PP	f. 1854 i Rinprov, Ty
Marte Marie Hellerik	Kone	f. 1856 i Hedrum
Kasper Hellerik	Sønn	f. 1881 i Tjølling
Laura Hellerik	Datter	f. 1883 i Tjølling
Elisabeth Hellerik	Datter	f. 1885 i Larvik
Anna Hellerik	Datter	f. 1888 i Larvik
<i>(De to siste kalt Hellerud i tellinga.)</i>		
*Mathias Andersen	Skpstømmermann til sjøs	f. 1859 i Hillerstad v/Holmestr.
Martine Andersen	Kone	f. 1859 i Solum
Anders Andersen	Sønn	f. 1885 i Solum
Kristen Tingstad Andersen	Sønn	f. nov. 1890 i Solum

G.nr. 22, Br.nr. 5, Moldhaugen:

*Andreas Nilsen	Sagmester v/bruk	f. 1844 i Gjerpen
Anne Nilsen	Kone	f. 1838 i Holla
Inga Karoline Nilsen	Datter	f. 1870 i Solum
Nils Jørgen Nilsen	Sagbruksarbeider/Sønn	f. 1874 i Solum

G.nr. 22, Br.nr. 5, Moldhaugen:

*Andreas Ellefsen	Skipstømmermann på verft	f. 1847 i Solum
Selvine Ellefsen	Kone	f. 1849 i Fredriksvern
Sigvart Ellefsen	Sønn	f. 1876 i Solum
Anna Mathilde Ellefsen	Datter	f. 1878 i Solum
Alfred Wilhelm Ellefsen	Sønn	f. 1881 i Solum
Elise Johanne Ellefsen	Datter	f. 1883 i Solum
Ellef Ellefsen	Sønn	f. 1886 i Solum
Indiane Ellefsen	Datter	f. okt 1889 i Solum
Amalie Mathilde Blesner	Losjerende/Pakkerske v/PP	f.

G.nr. 22, Br.nr. 5, Moldhaugen:

*Arne Johnsen	Gårdbruker	f. 1835 i Hedrum
Anne Marie Johnsen	Kone	f. 1835 i Eidanger
Anders Laurits Johnsen	Sønn/ernærer seg ved sin fars gård	f. 1865 i Hedrum
Klaranette Nilsen	Tjenestejente/Fepike	f. 1867 i Brunlanes
Ernst Evensen Vik	Dreier på PP/Losjerende/Hører til familien	f. 1872 i Larvik

Kommentarer:

Den delen av søndre Bjørntvedt som er tatt med, er tatt med da disse eiendommene ligger så nær Moldhaugen at de tidligere bl.a. ble kalt Moldhaugen (bl.a. i kirkebøker osv.).

Det er hovedsakelig de eiendommen som nå ligger på Toppen og i Furustadveien, samt første delen av Storveien på Moldhaugen.

LAGETS ARRANGEMENTER GJENNOM 25 ÅR :

ÅRSMØTER :

12.06.73	Konstituerende møte, Fylkesmuseets foredragssal. <i>Harald Bomann-Larsen : Orientering om slektsgranskning.</i>
01.03.74	Høyerterrassen i Skien. <i>C.S. Schilbred : »Slekter i Skiensfjordsdistriktet»</i> <i>Leif Gjerland : »Langeleik og folkelige viser»</i>
13.02.75	Fylkesmuseets foredragssal. <i>Jens Per Jensen : »Borgerhus og herregårder i Grenland»</i>
11.03.76	Håndverkerforeningens lokaler i Skien. <i>Stephan Tschudi Madsen : »En maleriforfalskning med positivt resultat»</i>
11.03.77	Håndverkerforeningens lokaler i Skien. <i>Stian Henneseid : »Frå verkstaden til ein bygdebokskrivar»</i>
28.02.78	Villa Fløyen i Skien. <i>Gunnar Christie Wasberg : »Slekt følger slekters gang»</i>
08.03.79	Villa Fløyen i Skien. <i>Terje Christensen : »Gamle slekter fra Gjerpen»</i>
20.03.80	Villa Fløyen i Skien. <i>Knut H. Strand : » Thisted-slekten i Brevik»</i>
19.03.81	Villa Fløyen i Skien. <i>Håkon Finstad : »Blant fientlige kapere og i prisonens kvalm»</i>
17.03.82	Villa Fløyen i Skien. <i>Per Chr. Svendsen : »Rundreise til gårdene i Eidanger»</i>

- 16.03.83 Villa Fløyen i Skien.
Øystein Rian : »Skiens rolle i Telemarks historie»
- 13.03.84 Villa Fløyen i Skien.
Håkon Finstad : »Svensk innvandring til Telemark»
- 13.03.85 Sjømannsforeningen i Porsgrunn.
Gunnar Lier Olsen : »Bamble»
- 06.03.86 Velferden i Porsgrunn.
Øyvind T. Gulliksen : »Gamle Amerika-brev»
- 19.03.87 Velferden i Porsgrunn.
Hans Th. Landstad : »Magnus Brostrup Landstad»
- 17.03.88 Velferden i Porsgrunn.
Stian Henneseid : »Halvard Gråtopp»
- 09.03.89 Velferden i Porsgrunn.
Halvor Landsverk : »Bur og loft i Telemark»
- 22.03.90 Velferden i Porsgrunn.
Hans Olav Masdalen : »Aust – Ager arkivet»
- 21.03.91 Velferden i Porsgrunn.
Tore H. Vigerust : »Kildehåndtering»
- 05.03.92 Velferden i Porsgrunn.
Odd Karlberg : »Seljord bygdebok»
- 11.03.93 Velferden i Porsgrunn.
Olav Sâtveit : Sandsvær bygdebok.
- 10.03.94 Velferden i Porsgrunn.
Kari Brownlee : Mormonernes slektssenter i Drammen.
- 30.03.95 Velferden i Porsgrunn.
Nils Johan Stoa : Kilder på Statsarkivet i Kongsberg.
- 28.03.96 Velferden i Porsgrunn.
Christie Wasberg : Trykte kilder.
- 13.03.97 Eidanger menighetshus.
Hans Cappelen : Heraldikk.
- 25.03.98 Velferden i Porsgrunn.
Ruth Bærland : Slekt ved Ulefoss jernverk.

HØSTMØTER :

- 26.09.73 Porsgrunn Bymuseum.
Leif Brynhildsen : »Et lykkelig hjem. Slekten Bodenhoff»
- 03.10.74 Porsgrunn Bymuseum.
Ernst W. Lund : Kåseri med lysbilder fra det gamle Porsgrunn.
Karl Zachariassen : Orientering om Porsgrunn Bymuseum.
- 02.10.75 Porsgrunn Bymuseum.
Trygve Næss : »Noen enkle kulturbetraktninger – mest blomster»
- 30.09.76 Porsgrunn Bymuseum.
Olav Urdal : »På gamle husmannstomter»
- 27.09.77 Porsgrunn Bymuseum.
Aasmund Beier : Omvisning i museet.
- 02.11.78 Porsgrunn Bymuseum.
Torbjørn Aasetre : »Våre gamle kirker»
- 01.10.79 Porsgrunn Bymuseum.
Olav Grimdalen : »Litt av mi syster Anne Grimdalens livssoge»
- 24.10.80 Porsgrunn Bymuseum.
Hans Cappelen : »Heraldikk og våpenskjold»
- 21.09.81 Porsgrunn Bymuseum.
Gudrun Cappelen : »Borgestad – Gunnar Knudsen»
- 04.10.82 Porsgrunn Bymuseum.
Aasmund Beier : Omvisning i museet.
- 20.09.83 Leif Brynhildsen : Bodenhoff
- 09.10.84 Hans Olav Johnsen : Ukjente kilder i slektsforskningen.
- 28.11.85 Brynhildsen/Livland : Gjenstander på Telemark fylkesmuseum i slekthistorisk sammenheng.
- 09.10.85 Oddvar Bjørvik : Arkivkunnskap og kildemateriale.

- 08.10.87 Reidar Bakken : Våre slektninger i Amerika.
 22.09.88 Svein Skahjem : Slektsforkning.
 04.10.89 Sælebakk : Sølvverkets historie.
 27.09.90 Gunnar Aabø : DIS-Norge.
 19.09.91 Velferden i Porsgrunn.
 Ikke foredrag.
 05.12.91 Velferden i Porsgrunn.
 Finn Rønning : Bø lokalhistoriske arkiv.
 29.10.92 Velferden i Porsgrunn.
 Bjørn Edvin Holte : Ættegransking med hensyn til Drangedal.
 28.10.93 Telemark fylkesmuseum.
 Dag Straume : Tema : Museets arkiv – Noe for oss ?
 27.10.94 GS-Banken i Skien.
 Håkon Finstad : »I Cleng Peersons fotspor»
 30.11.95 GS-Banken i Skien.
 Harald Backe Bystrøm : Slekten rundt Gunder Solvesen Meen.
 31.10.96 Eidanger menighetshus.
 Olav Ulltveit-Moe : »Giftermål over fylkesgrensene»
 30.10.97 GS-Banken i Skien
 Svein Skahjem : »Slekts- og Lokalhistorisk vandring»

KONTAKTMØTER :

- 21.11.74 Skien bibliotek.
 Arne M. Holter : Orientering om biblioteket.
 13.05.75 Porsgrunn bibliotek.
 Ernst W. Lund : »Gammelt og nytt fra Skien og Porsgrunn, og om forholdet mellom disse to byene».
 Orientering om biblioteket.
 13.11.75 Skien bibliotek.
 Halvor Nordbø : »Utvandringen til Amerika fra Telemark i den første mannsalder etter 1837.»
 11.11.76 Skien bibliotek.
 Tor Gardåsen : Filmen «Telemark – kunst og kultur»
 16.11.77 Skien bibliotek.
 Frank Beier : »Glimt fra Fossum Jernverks historie»
 18.09.78 Telemark fylkesbibliotek.
 Signe Hansen : Orientering om biblioteket.
 08.11.79 Rønholt Bibliotek.
 Johs. Anth. Johannessen : Kåseri om Amerika og slektsforbindelser.
 27.11.80 Foredragssalen på Fylkesmuseet.
 Tor Gardåsen : »Problemstillinger, vanlige kildetyper og metoder i lokal- og kulturhistorisk sammenheng.» Orientering om museets bibliotek.
 05.11.81 Larvik bibliotek.
 Finn A. Vang : »Linjer over havet, norsk-britiske relasjoner»
 24.11.82 Skien bibliotek.
 Dag Straume : »Kilder i slektsforskningen»
 Frode Bakken : Orientering om biblioteket.

Her ser vi medlemmer av Grenland Ættehistorielag i foajéen på Statsarkivet på Kongsberg.

UTFLUKTER :

14.10.73	Tanum og Berg gamle kirker.
01.12.73	Statsarkivet i Oslo – Bogstad gård.
09.06.74	Drangedal bygdetun og Berg – Kragerø museum.
27.08.74	Rusletur i Brevik.
08.06.75	Nes kirke – rundtur i Bø – Gårahaugen.
27.05.76	Kongsberg kirke – Bergverksmuseet.
29.08.76	Bamble gamle kirke – Rønholt bibliotek – Ødegårdens Verk.
19.06.77	Ramnes i Vestfold.
28.05.78	Rusletur på Stathelle – Anders Nenseths antikvitetssamling.
10.06.79	Evju bygdetun og kultursenter – Hørteverket.
31.05.80	Riksarkivet – Statsarkivet – Norsk Folkemuseum.
14.06.81	Rundtur : Flatdal og Seljord.
06.06.82	Sannidal bygdetun og Berg – Kragerø museum
06.06.83	Fritzøhus i Larvik – Kaupang i Tjølling.
27.05.84	Kviteseid bygdetun – Fjågesund.
09.09.84	Utvandrerutstillingen på Høvikodden.
30.06.85	Slektshistorisk vandring i Brekkeparken.
15.06.86	Nutheim i Flatdal – Grunningsdalen.
14.06.87	Sauherad og Nes – Klevar/Haatveit-gårdene.
04.06.88	Universitetsbiblioteket i Oslo.
28.05.89	Sølvverket på Kongsberg – Kongsberg kirke.
24.05.92	Blaafarveverket på Modum.
06.06.93	Lårdal bygdemuseum og Eidsborg Stavkirke.
07.06.95	Omvisning på Borgestad hovedgård.
04.05.96	Statsarkivet i Kongsberg.
01.06.97	Hedrum bygdetun.

SPØRSMÅL OG SVAR

GJERPEN / SOLUM

Fra vårt medlem Gunnar Heltne har vi fått noen spørsmål om slekt fra Gjerpen og Solum :

1. Hans Aslaksen f 1757 gift med Karen Jensdatter f 1753, hun fra Tyskland i Gjerpen. Hvem er Hans sine foreldre ?

2. Peder Olsen f.ca 1752 Skien (?) gift med Anne Olsdatter, f.ca 1766, hvem er foreldre til disse ? Sønnen Rasmus Pedersen, (1790 - 1866) bodde på Blegebakken.

3. Amund Torjersen (1780 - 1821) trolig ikke født i Gjerpen, bodde på Brekkejordet som tjenestedreng i 1801, døde 1821. Var gift med Gurine Knudsdatter, hun fikk sønnen Amund Amundsen etter mannens død. Her søker han etter foreldrene til Amund.

4. Johanne Marie Larsdatter, levde 1783 - 1864 Åfoss i Solum, gift med Jakob Østensen, Bø i Gjerpen. Hvem var Johanne Maries foreldre ?

Skriv til Gunnar Heltne, 3626 Rollag.

SVAR PÅ SPØRSMÅL I FORRIGE NUMMER.

Til Emily Larsen, spørsmål i nr 46.

Kjenner noen disse fra Fjellbo? Noen opplysninger og kommentarer.

Fra Brunlanes bygdebok, Lorentz Berg:

"Plassene Fjellbu (Fjellbo) og Oddnes fikk neppe beboere før omkring 1780. Da Abraham Olsson festet Fjellbu 1786 kaltes plassen "ny". Abrahams hustru het Sara, de hadde barna Karen, Elle og Jacob."

Plassen Fjellbo ligger mellom Vestmoen og Mørje i tidl. Brunlanes, like opp mot grensen til Eidanger, Telemark. Plassen tilhører Treschow Fritzøe og var inntil de senere år brukt som bosted for skogsarbeidere, men er nå nedlagt som bosted, bygningene er revet og plassen er tilplantet med skog.

Folketellingen 1801 viser: Fjellbo u/ Vestmoen:

Mand Abraham Olsen, i 2. ekteskap, 51 år.
Kone Sara Danielsdatter i 1. ekteskap 36 år.
Barn Karen 16 år, Elle 6 år, Jacob 3 år.

Det er Jacob som overtar plassen Fjellbo og 13. mars 1818 giftet han seg i Eidanger.

" Ungkar Jacob Abrahamsen Fjellbo 20 år, husmand og

pigen Birthe Nielsdatter Hasler, 25 år, tjenestepige» Ekteparet fikk en del barn etterhvert og i kirkeboken for Brunlanes er følgende innførsler da Jacob Abrahamsen Fjellbo og Birthe Nielsdatter hadde barn til dåpen:

1820, døpt 25. juni "Abraham". 1823, døpt 30. juli "Niels". 1824 døpt 27. september "Ole". 1826 døpt 28. november "Anders". 1829 døpt 9. september "Søren". 1834 døpt 25. juni "Isak."

Videre i kirkebokens avgangslistene finner vi:

1852. Mai, Til Amerika:

Jacob Abrahamsen, 57 år. Kona Berthe Nielsdatter 64 år. Søren Jacobsen 24 år, og kona Karen Marie Johnsdatter 23 år. Isak Jacobsen, 19 år.

1854, April. Til Amerika:

Mand Niels Jacobsen Fjellbo, 31 år og kone Berthe Andersdatter 36 år og barn. (Barn ikke navngitt).

Sønnene Abraham og Ole finner vi også igjen i Iola, Wisconsin.

I boken " From The Indian Land " av Malcolm Rosholt er det ellers en del opplysninger om familien Fjellbo.

Torbjørn Aasetre.

RYTTERSLEKTEN

Vi har fått et brev fra Kjell Lommerud, en utflyttet Ulefoss-mann. Han er etterkommer etter Christen Rytter , rådmann og senere borgermester i Skien ca 1613 - 1629. Søker informasjon som kan føre slekten videre bakover. Har en teori om at den kommer fra den danske slekten Rytter, men savner holdepunkter.

Han har studert boken til Ragna Rytter, som kom ut i 1956. Dette skal ikke være samme ætten.

Laget har mottatt litt materiale samt en etter-slektsliste, som vi stiller til disposisjon for noen som er interessert eller har noe å bidra med.

Skriv til :

Kjell Lommerud
C. J. Pettersensvei 22
1715 YVEN

Slekts- og lokalhistorisk dag

Ibsenhuset
Skien
Lørdag 6 juni 1998
kl. 10.00

Adgang:
kr 20,- pr person
kr 50,- for familie

*Alle lagets medlemmer og andre interesserte inviteres til
vårt arrangement i Ibsenhuset.
Vi har invitert historielag fra hele fylket og tilgrensende om-
råder til å ha stand, samt at det vil bli foredrag hele
dagen. Benytt anledningen til å stifte bekjentskap med
andre foreninger, og til å høre interessante foredrag.*

FOREDRAG

kl. 1100	Presentasjon av de tre arrangørforeningene.
kl. 1130	Introduksjonskåseri ved lokalhistoriker Svein Skahjem
Slektsforskning og lokalhistorie
kl. 1230	Hva finner vi på Statsarkivet - av Nils Johan Stoa
kl. 1400	Personer og slekter i bysamfunnet i Grenland.
Informasjon og paneldiskusjon ved:
Tore H. Vigerust, Norsk Slektshistorisk Forening
Truls E. Norby, Forlaget Grenland
Arne Bjone, Skien Historielag
Anna Helene Tobiassen, Skien Bys Vel
Thor Gundersen, Grenland Ættahistorielag
Håvard Hvalen, lektor ved Porsgrunn v.gående skole
kl. 1645	Bruk av EDB i slektsforskningen ved Alf Christophersen
kl. 1745	Hvem var Halvard Gråtopp Kom han fra Sauherad, Drangedal eller
Vestfold? Var han adelsmann eller bonde? Ved DIS-Norge